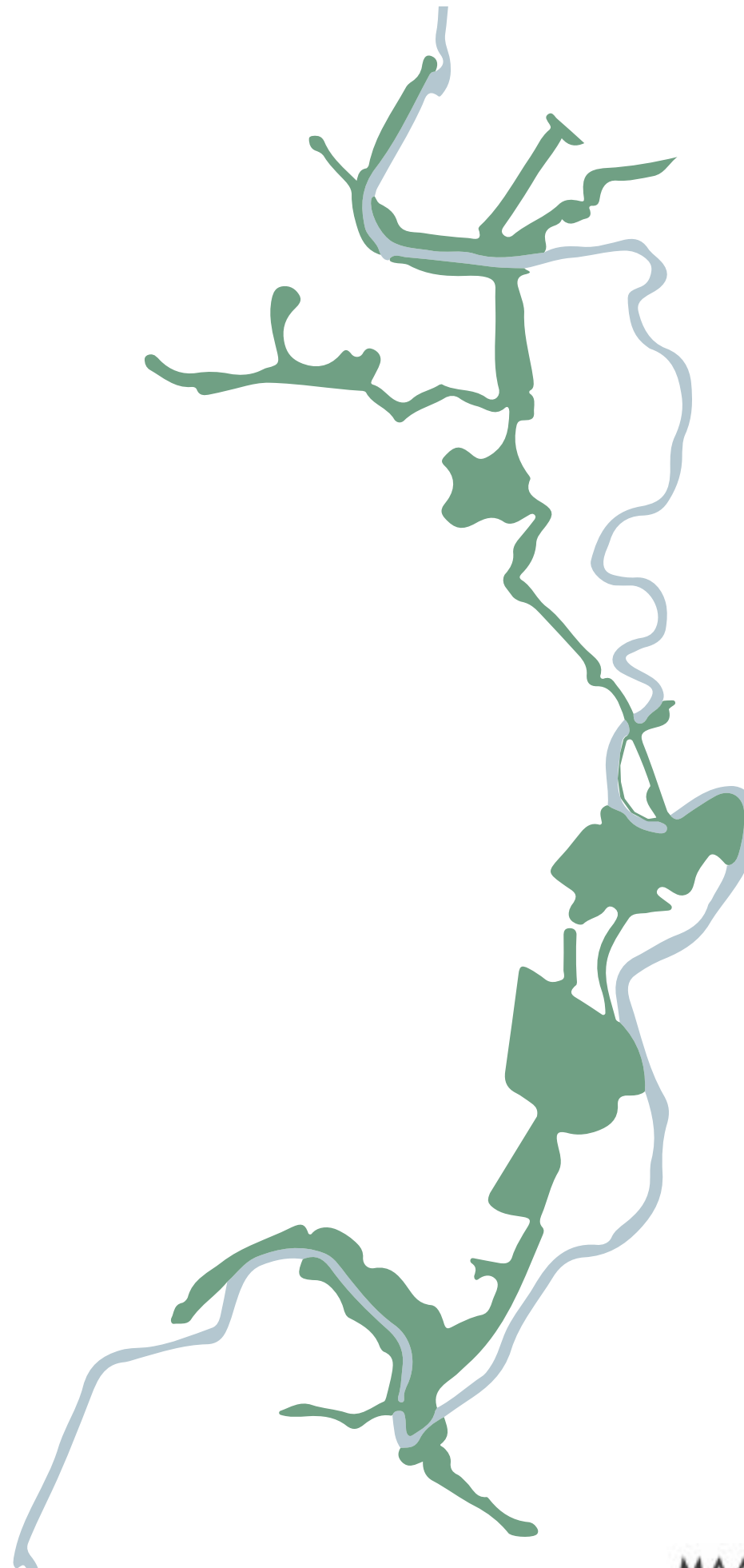

VISKANS PARK

GESTALTNINGSTRATEGI

Viskans Park länkar samman Borås. Ett fem kilometer långt parkstråk som med mjuka meanderrörelser leder genom staden. Landskapet vävs samman med grönska, offentlig konst och en serie broar, och skapar gemensamma rum och överraskande platser längs vägen. Med lekfullhet framhäver parken Borås mjuka topografi i samspel med vattnets vägar, och bygger vidare på stadens historia. Här finns en växelverkan mellan omsorgsfull gestaltning och kvalitéerna i bevarade råa och robusta miljöer.

I kontrast till järnvägen och motorledernas höga tempo präglas parken av promenaden, kvardröjandet och det oväntade mötet som får oss att stanna upp. Barnens upplevelse av att tiden upphör inne i leken, och djurens tid.

Arbetet med parken präglas av lyssnande och gemensamt görande. Att ta till vara värden som redan finns, att lyssna in boråsarnas berättelser och tankar, att samlas över yrkesgränser och tillföra dynamik genom utrymme för konst och skapande. Viskans Park är en ryggrad genom Borås, från den kan staden växa med människan och naturen som utgångspunkt.

Gestaltningens arbetsgrupp

Anna Hedendahl, projektledare, Borås stad

Johan Ekeblom, landskapsarkitekt, Borås stad

Anton Spets, stadsträdgårdsmästare, Borås stad

Oskar Ivarsson, ansvarig landskapsarkitekt, MARELD Arkitektur

Anna Biczók, landskapsarkitekt, MARELD Arkitektur

Vanja Pihl, landskapsarkitekt, MARELD Arkitektur

Magdalena Malm, curator och strateg, MAA Studio

Joanna Zawieja, arkitekt och curator, MAA Studio

Julia Engberg, ansvarig ljusdesigner, Liljewall Arkitekter

Veera Kokko, ljusdesigner, Liljewall Arkitekter

Viskans Parks gestaltningsgrupp

Anna Hedendahl, projektledare, Borås stad

Anton Spets, stadsträdgårdsmästare, Borås stad

Johan Ekeblom, landskapsarkitekt, Borås stad

Markus Hagman, trafikingenjör, Borås stad

Richard Mattsson, stadsarkitekt, Borås stad

Gustav Axell, landskapsarkitekt, Borås stad

Medverkande

Fredrik Hjelm, stadsantikvarie, Borås stad

Richard Mattsson, stadsarkitekt, Borås stad

Fritids- och folkhälsoförvaltningen Borås stad

Lokalförsörjningsförvaltningen Borås stad

Samhällsbyggnadsförvaltningen Borås stad

Tekniska förvaltningen Borås stad

Kulturförvaltningen Borås stad

INNEHÅLL

Synsätt och metod	5
Detta dokument - En läsanvisning	.6
Metod	.7
► Utgå från platsen	8
Landskapsrummet	.9
Människans avtryck	.10
Vattnet	.11
► Platsens behov och strategier.	12
En holistisk strategi	.13
Ekologiska värden	.14
Vatten.	.15
Barnperspektiv	.16
Stråk och hastigheter	.17
Sociala noder	.18
Broar och tunnlar	.19
Materialitet - platsens poesi.	.20
Ljus och mörker	.21
► Gestaltungsprinciper och verktyg.	22
Gestaltungsstrategi	.23
Landskapets verktygslåda	.24

Konstens arbetsmetoder och motiv.	.26
Ljuset som verktyg	.31
► Delområden	34
Karta över delområdena	.35
Ålgården	.36
Knalleland	.42
Repslagaregatan	.47
Getängen.	.53
Norrby	.58
Viskaholm och Krokshallsberget.	.63
Stadsparken och Pulsen	.69
Göta, S:ta Birgitta och Druvefors	.75
Kulturstråket Ålandsgatan.	.81
Gässlösa	.87

SYNSÄTT OCH METOD

DETTA DOKUMENT - EN LÄSANVISNING

Viskans Park blir ett grönt stråk som går längs med hela staden, från Rya Åsar i norr till Gässlösa i söder. Den fem kilometer långa sammanhängande parken gör att man kommer kunna ta sig genom hela staden i en grön miljö utan biltrafik.

Idén om Viskans Park sammanfattas i stadsbyggnadsprogrammet *"Staden vid parken"* som beskriver hur parken är tänkt att gå genom staden, vilka värden som ett långt parkstråk kan tillföra staden och hur det är tänkt att parken ska byggas. Stadsbyggnadsprogrammet visar på ett övergripande förhållningssätt och hur staden ser på stadsutveckling. Stadsbyggnadsprogrammet visar samtidigt hur parken som idé och företeelse kan vara ett viktigt verktyg för att lösa många olika frågor - en grund och en ledstång för gestaltad livsmiljö.

Detta dokument tar stadsbyggnadsprogrammet vidare och formulerar en gestaltungsstrategi för hela stråket. Hur ska Viskans Park utvecklas som helhet och hur ska dess olika delar gestaltas? Vilka är de sammanhållande elementen, vilka verktyg behöver användas och vilka kvaliteter ska förstärkas i respektive delområde?

I slutet av dokumentet redovisas hur strategin appliceras i respektive delområde. Här illustreras generella idéer i skisser, sektioner och referensbilder. Till detta kommer tankar och anvisningar om fortsatt arbete. I delområdena illustreras både nuläge, närliggande utveckling samt framtida visioner.

Gestaltungsstrategi

METOD

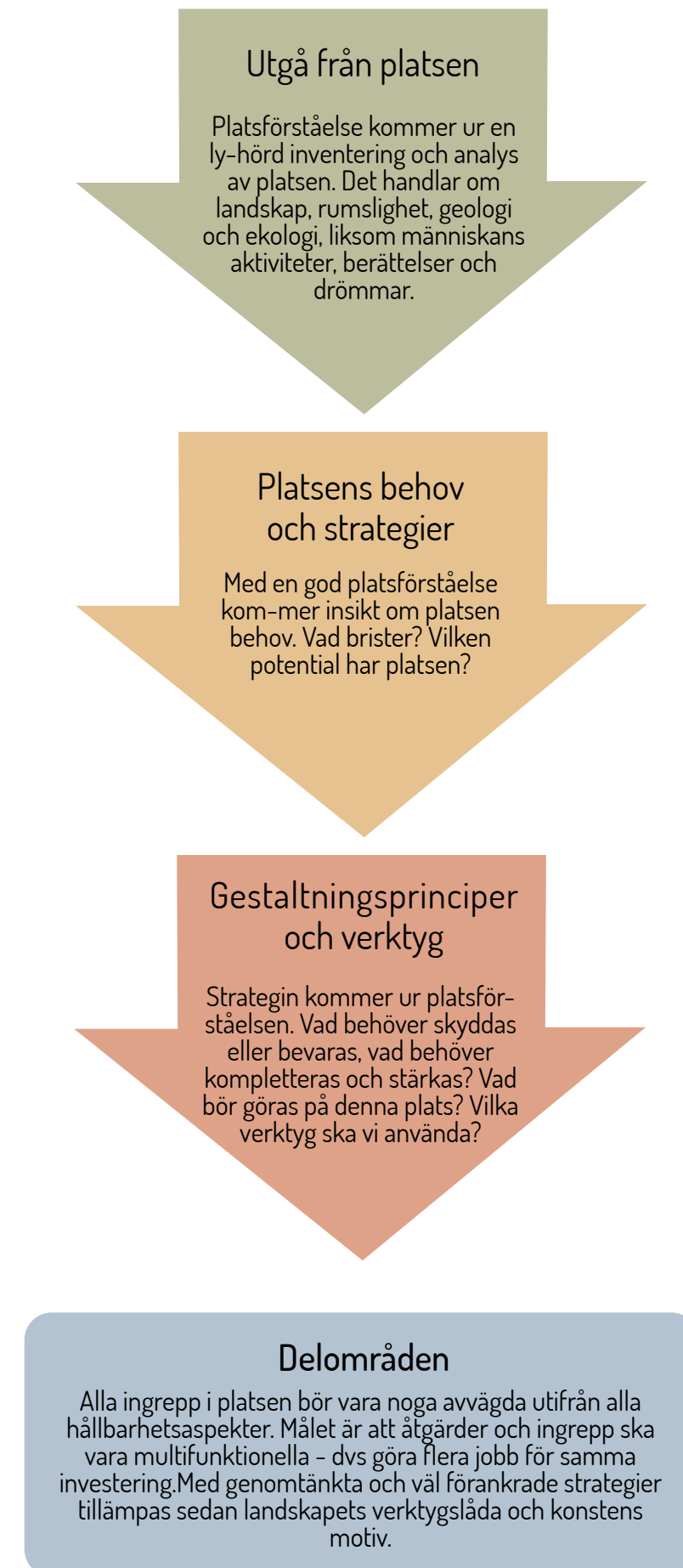
Att utgå från platsen

I arbetet med Viskans Park som helhet och på specifika platser tillämpas en grundläggande metodik. Det är väsentlig att läsa, tolka och förstå – att verkligen **utgå från platsen**. Det handlar om fysiska aspekter som landskap, geologi, rumslighet och mänskliga spår – liksom kulturhistoria, människans aktiviteter, drömmar och visioner.

När man har nått en djupare platsförståelse kan man identifiera **platsens behov och potential**. Vi kan utveckla **strategier** på kort och lång sikt. Vad ska bevaras och skyddas, vad behöver läggas till och vad är platsens form, material och estetik.

För att nå träffsäkerhet i lösningar och investeringar kan man nyttja en rad **verktyg**. Genom att pröva i liten skala, utvärdera och sedan växla upp kan man söka sig fram utan allt för stora och riskabla investeringar. Att utveckla prototyper är ett sätt att testa, ofta i dialog med brukare och intressenter.

Ett annat viktigt verktyg är dialogen – detta kan ske på olika sätt med syftet att involvera, förstå och sondera situationer och lösningar på plats. Genom dialog och medskapande vinner man förankring och en utökad kunskap om platsen.

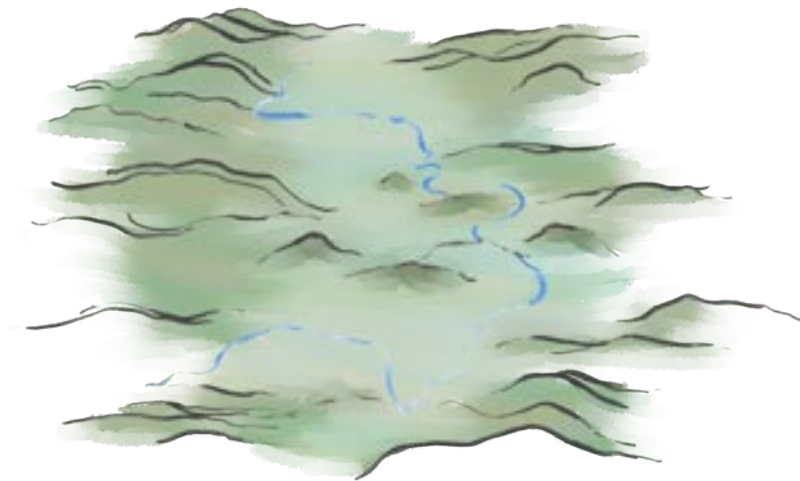

UTGÅ FRÅN PLATSEN

LANDSKAPSRUMMET

Borås och Viskans Park ligger i ett väldefinierat och samlande landskapsrum. Tydligt inramat av höglänt terräng med Rya Åsar i väster och sluttande bergsidor i öster. Riktning och form följer de typiska Västsvenska sprickdalslandskapet där alla åar rinner mot sydväst. Här har inlandsisen och Viskan mejslat fram en karaktärsfull topografi med sprucket berg, blockrik morän, isälvsgrus och myrmarker. Ur detta landskap har staden Borås vuxit och utvecklats.

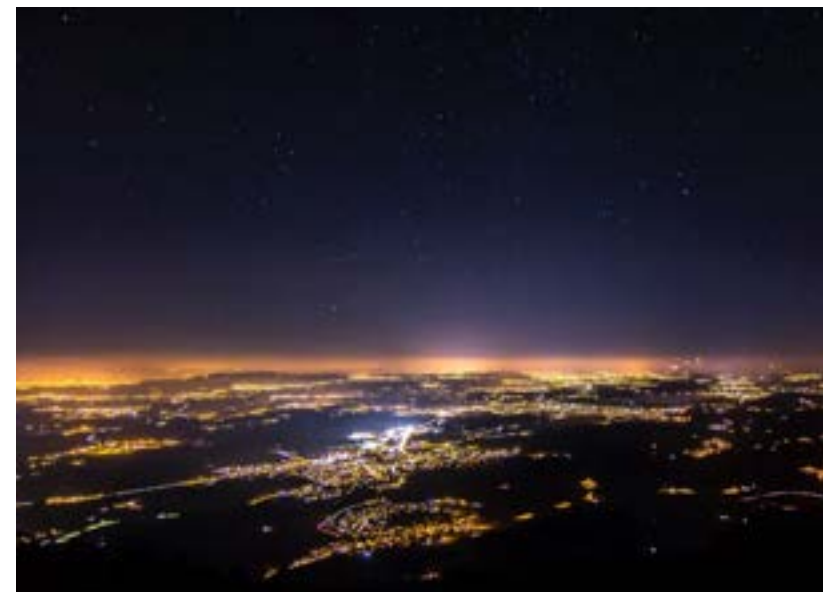
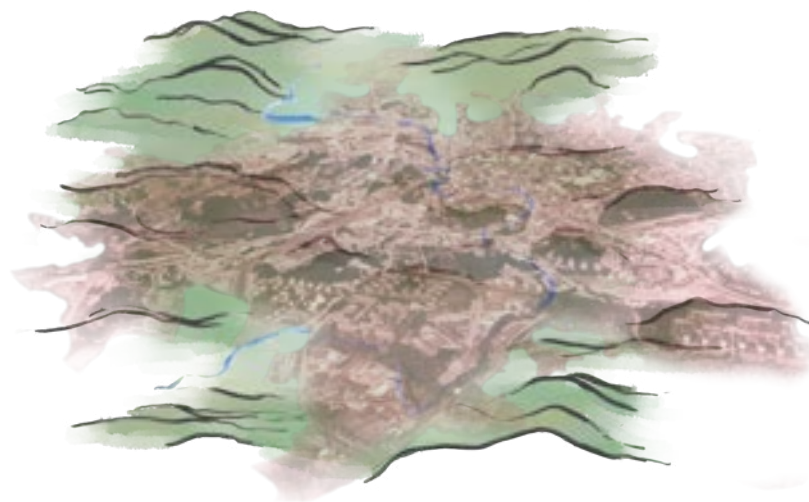
I Borås landskapsrum finns en rad karaktärsskapande element som har stor betydelse i Viskans Park. Dessa är viktiga för parkens uppbyggnad, identitet och upplevelse. Förutom Rya Åsar och omgivande skogsbeklädda sluttningar, finns distinkta Boråskullar som sticker upp lite här och där i dalgången. Galgbacken, Ramnaparken och Aternkullen är några - liksom Krokshallsberget i centrala staden. Till detta kommer plåtåer med isälvsgrus, t ex Götavallen och S:ta Birgittas kyrkogård. Låglänta flacka områden som Getängen och spårområdet har tidigare varit myrmarker, vilket ger utmaningar gällande översvämning och geoteknik.

MÄNNISKANS AVTRYCK

Människans avtryck i landskapet är vårt gemensamma arv och berättelse. Från tidiga bosättningar och grundandet av 1600-talets rutnätsstad, till industrialismen och modernismens kraftfulla ingrepp. För att agera klokt behöver vi kunna läsa av, förstå och tolka dessa spår. Vi behöver agera med medvetenhet och eftertanke och lära oss av historien.

Borås stad har vuxit med och mot landskapets förutsättningar. Rutnätsstaden har anpassat sig till Viskans meanderbågar och visar på en skala anpassad efter människan, hästen och risken för stadsbränder. Industrialismen har en särskilt stor betydelse för Borås identitet där textilindustrin varit dominerande. Fabrikerna levde i symbios med Viskan och järnvägen vilket satt tydliga spår i stadslandskapet. Modernismen har utmanat topografi och landskap. Bilen gav en ny måttstock för stadsrummet och med industriellt byggande kunde man överbrygga landskapets hinder, vattendrag och kullar. Samtidigt skapade man nya barriärer som trafik, oljud och artificiell belysning som påverkar djurlivet. Under de senaste 20 åren har staden berikats med offentlig konst av hög internationell nivå som profilerat Borås som konststad. Dessa olika lager går att läsa av längs Viskans Park. De utgör både tillgångar och utmaningar och behöver värderas i ett större sammanhang.

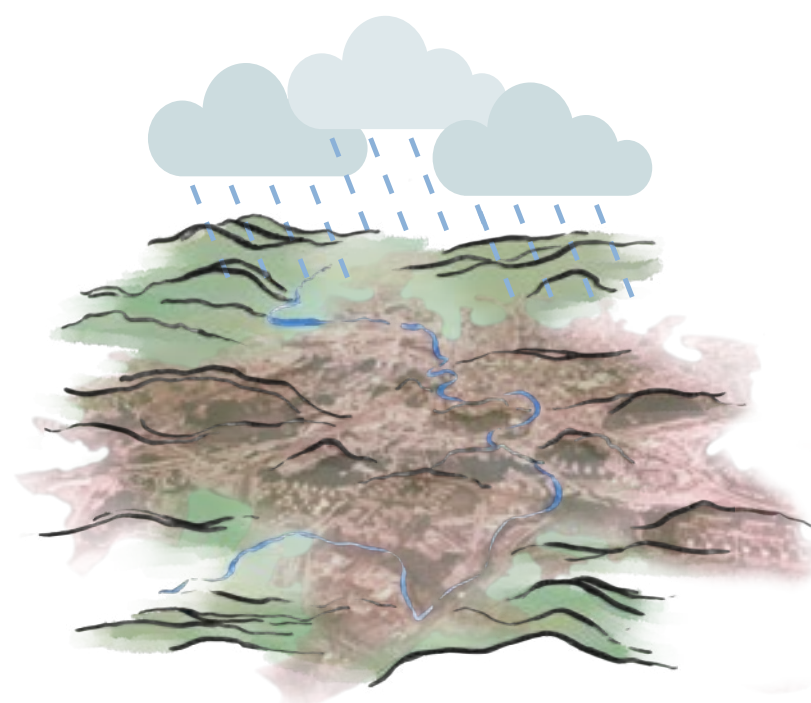
VATTNET

Viskan är Borås blå livsnerv. Viskan och vatten har en särskild betydelse för Borås och Viskans Park. Det kuperade landskapet och dalgången medför att allt vatten samlas i lågpunkter och slutligen i Viskan. Borås är också en stad med mycket nederbörd – oftast som regn.

Borås har stora utmaningar för att hantera skyfall och högvatten. För att förebygga skador på fastigheter och infrastruktur krävs ytor för fördröjning samt skyfallsleder för att leda undan vatten. Detta behöver planeras in i staden och här kommer Viskans Park ha en viktig funktion.

Dagvatten från vägar, torg och tak behöver fördröjas, infiltreras och renas. Ytterligare belastning på ledningssystemet ska undvikas och vattnet ska vara rent när det når Viskan. Stora hårdgjorda ytor behöver konverteras till gröna, genomsläppliga och mjuka parkmiljöer.

Viskans stränder och angränsande våtmarker har stora ekologiska värden och det finns stor potential att stärka och återskapa detta. Viskan ligger svårtillgänglig och det finns stora möjligheter att skapa vackra miljöer vid Viskans strand.

PLATSENS BEHOV
OCH STRATEGIER

ETT HOLISTISKT PERSPEKTIV

Målbild för parken

"Vi skapar en vackrare och attraktivare stad. En välanvänd grön promenad sammanlänkar och befolkar platser, funktioner och stadsdelar. Den säkerställer en långsiktig tillgång till vatten- och grönområden av god kvalitet och är den självklara ryggraden i en växande stad."

Ur Stadsbyggnadsprogrammet

Viskans Park ska leverera multifunktionella lösningar för staden som helhet. Investeringar och åtgärder ska leverera utifrån flera behov samtidigt – detta är en viktig hållbarhetsaspekt.

För Viskans Park grupperas frågorna i följande huvudgrupper:

Landskapsrummet handlar om fysiska egenskaper såsom geologi, topografi, jordarter och ekologiska sammanhang.

Människans avtryck står för sociala frågor, människans perspektiv, medan vattnet handlar om aspekter kopplade till vatten, Viskan, regnet och klimatomställningen. Genom att tydliggöra och gruppera underlättas kommunikation mellan olika discipliner – samhällsbyggnad är oerhört komplext och kräver hög grad av samverkan.

Konsten tillkommer som ett särskilt fokusområde. Konstens medverkan i alla nivåer kan spela en stor roll i utvecklingen av allmän plats och publika rum. Borås har en inarbetad tradition av att jobba med konst och design. Konsterna kan komma in tidigt i stadsutvecklingen – redan i platsförståelse och behovsanalys. På detta sätt kan konst och arkitektur bidra till väl gestaltade och kreativa lösningar vid platsutveckling och förstärka en önskad utveckling.

LANDSKAPSRUMMET

NATURTYPER

TOPOGRAFI

LANDFORMER

EKOLOGI

EKOSYSTEM-
TJÄNSTER

GEOLOGI

JORDARTER

MÄNNISKANS AVTRYCK

OFFENTLIG KONST

KULTURMILJÖ

BELYSNING

BARNPERSPEKTIV

TILLGÄNGLIGHET

REKREATION

MOBILITET

VATTNET

VISKAN

DAGVATTEN

SKYFALL

BADPLATSER

ÖVERSVÄMNING

REGN OCH RUSK

RENING

EKOLOGISKA VÄRDEN

BEHOV

I dag ligger värdefulla sammanhängande ekologiska värdekärnor separerade med t ex Rya Åsar i norr och Gässlösa och S:t Sigfrids griftegård i söder. Vi behöver koppla samman värdekärnor med sammanhängande grön-blå strukturer. Genom att tillmötesgå nyckelarter och stärka deras livsmiljöer stärker vi breda och viktiga ekosystem.

Det postindustriella landskapet längs Viskans Park uppvisar habitat knutna till tidigare störd mark s.k. ruderatmark. Dessa områden är under omvandling med nya användningsområden och kommande stadsutveckling. Vi behöver skydda och återskapa ruderatmark så att arter knutna till dessa habitat kan leva vidare.

STRATEGIER

- Kartlägg, skydda och stärka landskapselement och naturtyper som gynnar nyckelarter. Längs Viskans Park handlar det t ex om öring, vildbi, fladdermöss och flera olika flyttfåglar.
- Skapa plats för träd som kan bli stora och gamla. Stora, gamla träd ger höga värden för insekter, fåglar, lavar och svampar.
- Planera in och säkra plats för stora träd är en särskild utmaning i täta stadsmiljöer och kräver god planering och tekniska lösningar.
- Skapa sammanhängande alléer och kopplande trädrader.
- Många arter knutna till störd mark s.k. ruderatmark riskerar att förlora sina habitat när gammal industrimark omvandlas till bostäder och blandstad. Dessa habitat behöver ersättas på annan plats - s.k. ekologiska refuger.
- Säkra människofria zoner och urbana refuger, naturmiljöer som gynnar stadens djur och har minimal mänsklig påverkan.
- Planera belysningen utefter de ekologiska förutsättningarna längs Viskans Park. Tillämpad belysningsstyrning med möjlighet till rätt anpassad belysning utifrån områdets ekologiska förutsättningar.

Nyckelarter

Flyttfåglar

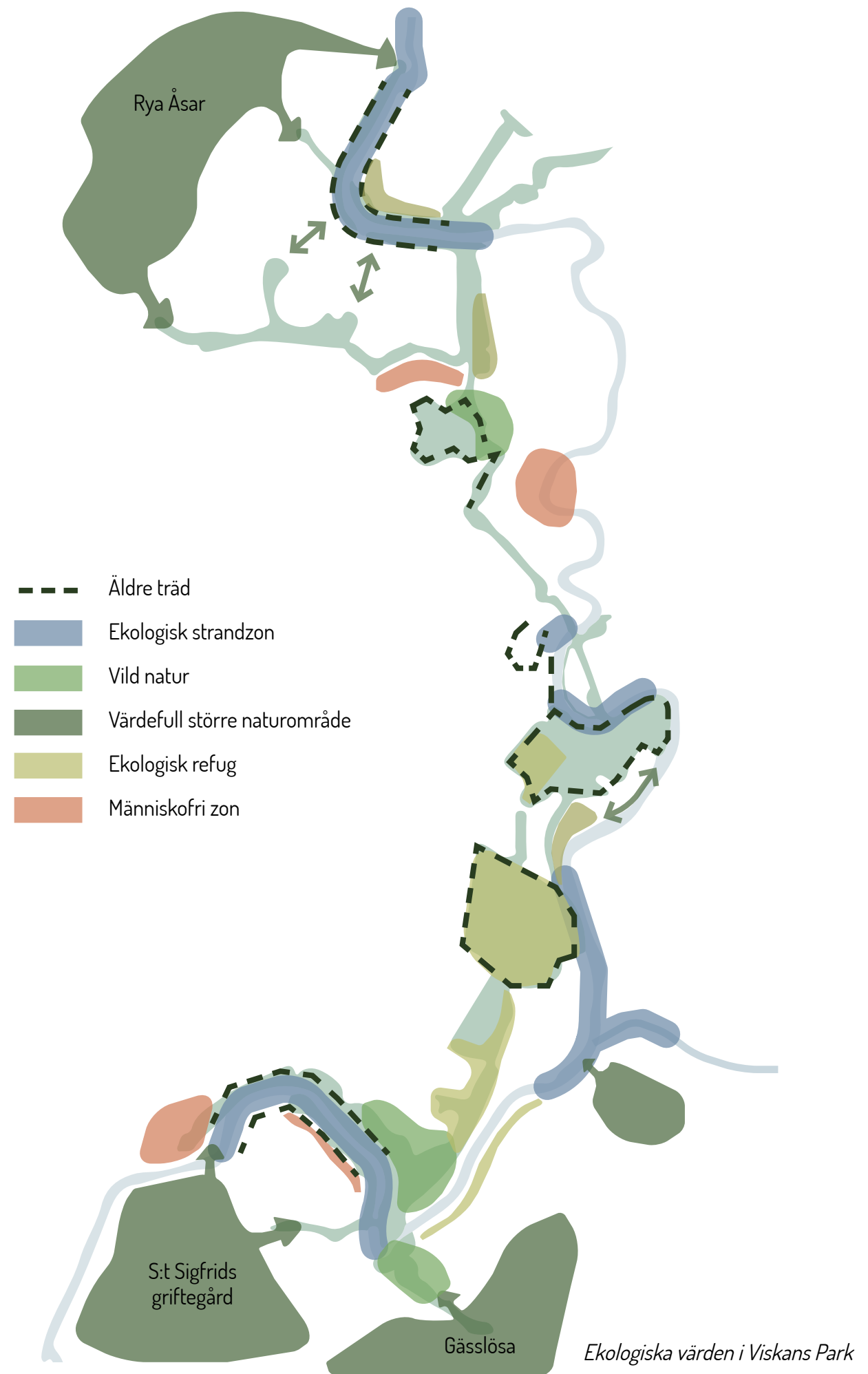
Fladdermus

Öring

Vildbi

VATTEN

BEHOV

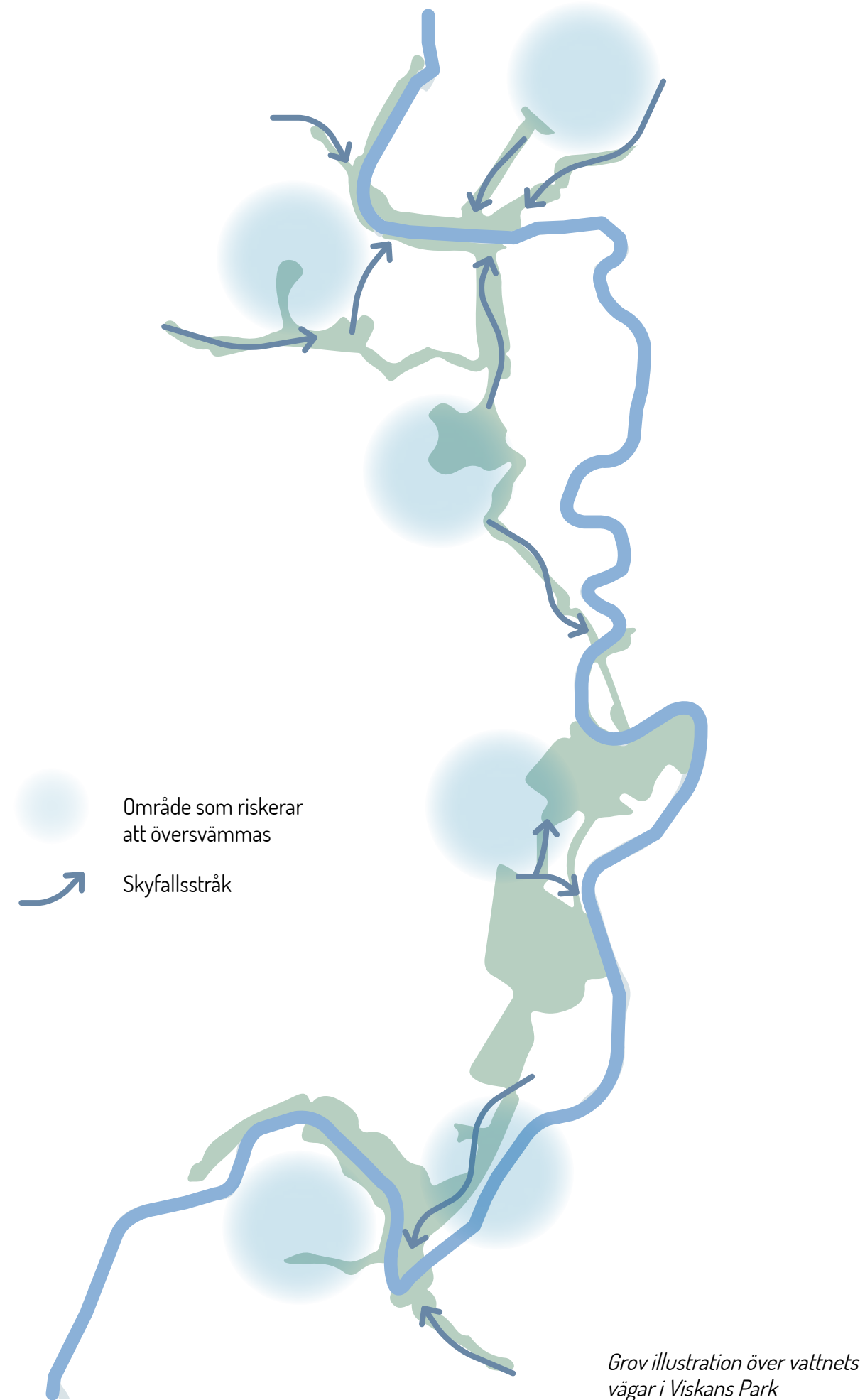
Vattnet har en särskild betydelse och Viskans Park ska fylla en rad funktioner kring detta. Dels är Borås en av landets regnigaste städer, dels kommer klimatförändringar medföra större risk för skyfall och höga flöden. Viskan spelar förstås en central roll – det är hit allt vatten leds. Staden behöver planera för skyfallsleder som ska se till att minimera risk för skador vid kraftiga regn. Dessa utgörs av gator, parker eller stadsrum med andra funktioner men höjdsätts så att de kan leda bort stora mängder vatten under skyfall. Flera viktiga skyfallsleder berör Viskans Park.

Regnvatten och dagvatten från tak, gator och hårdgjorda ytor har traditionellt letts till brunnar med direkt koppling till Viskan. Detta vatten behöver renas, fördröjas och infiltreras på plats. Dagvatten behöver ses som en tillgång snarare än en belastning. Framtida klimatförändringar gör dessutom att dagvattensystemen behöver kunna hantera mer vatten.

Viskan är Borås blåa livsnerv och identitetsbärare. Den är ett rekreativt inslag som behöver göras tillgänglig och synlig i staden. Viskan har gjort historiska avtryck som är mer eller mindre läsbara – här finns en berättelse kring hur landskapet och Borås har uppstått.

STRATEGIER

- Se regnet och vattnet som en tillgång för rekreation, lek, identitet.
- Identifiera och planera in skyfallsleder där de kan utgöra multifunktionella sekvenser och stadsrum.
- Omvandla områden med övervägande hårdgjorda ytor till mer genomsläppliga och gröna stadsrum. Skapa regnträdgårdar och hantera dagvatten i öppna robusta system.
- Synliggör och tillgängliggör Viskan där det är möjligt. Skapa kontakt och upplevelse vid Viskans olika stränder. Berätta om Viskan och dess olika karaktärsdrag, historia och identitet.
- Bjud in konstnärer för att skapa vackra och oväntade gestaltningar i samband med dagvattenhantering, översvämningar och vid Viskans stränder.

BARNPERSPEKTIV

BEHOV

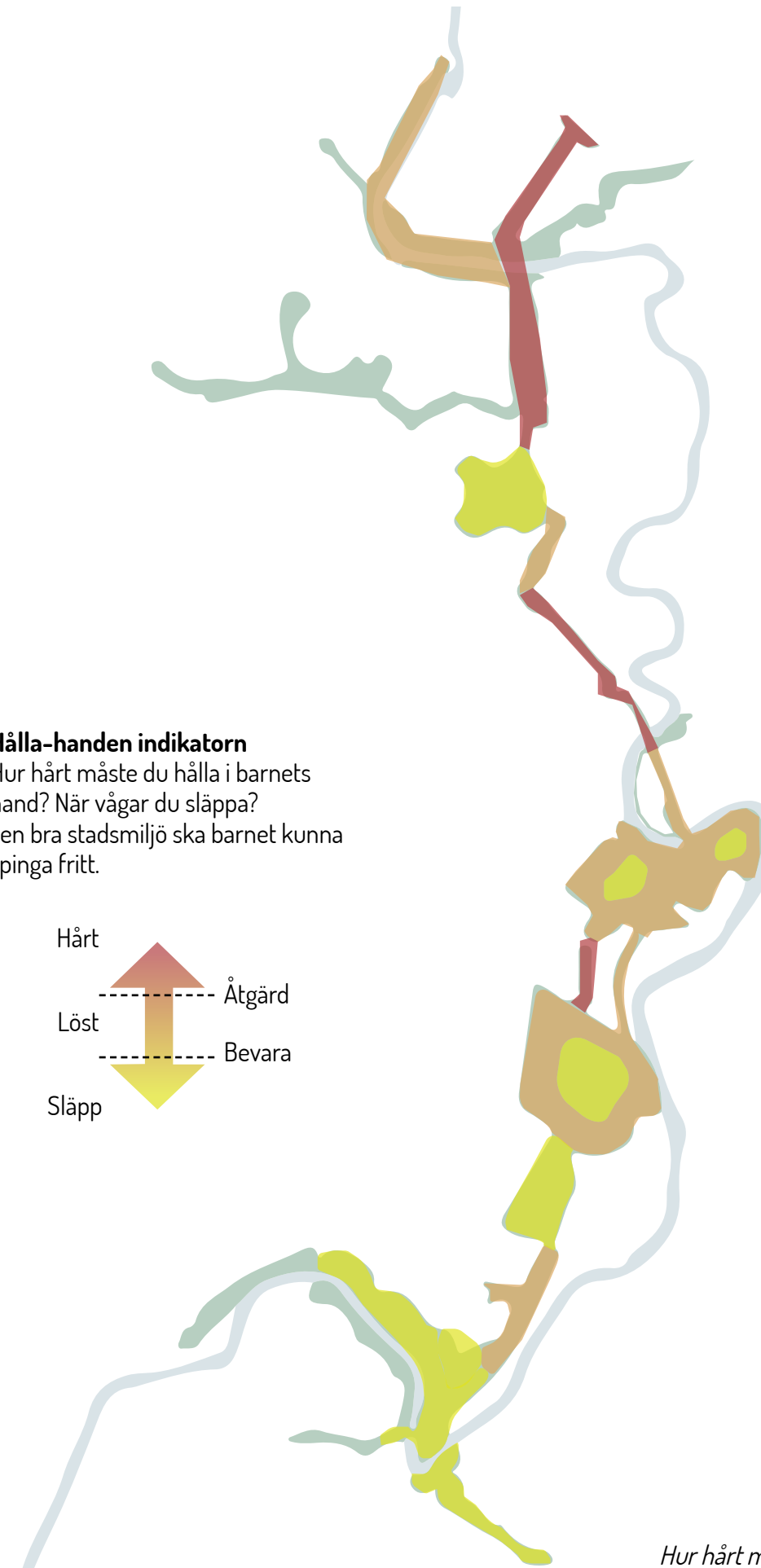
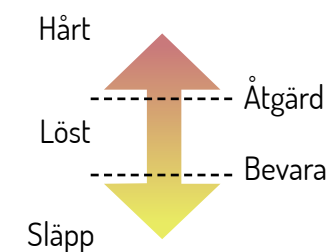
Viskans Park ska vara en trygg, kreativ och lekfull plats för alla barn oavsett ålder. Barnperspektivet inkluderar barn från 0-99 år. Längs med parkstråket ska finnas en stor variation av målpunkter för barn såsom förskolor och skolor, lekplatser, idrottsanläggningar samt naturområden. Man ska använda sig av parkstråket för att färdas mellan målpunkterna och hemmet. I dagsläget är det på vissa sträckor utmanande för barn att ta sig till eller mellan målpunkterna själva. Viskans Park ska vara en trygg och kreativ miljö för barnen att vistas i. Barnet är en bra indikator på god stadsbyggnad - barn ska kunna röra sig tryggt och lustfyllt längs parken. Låt barnen vara med och säga sin röst, kanske t.o.m. planera utvalda delar längs stråket. Vad ser barnen som vi inte ser och hur kan vi lära oss av varandra?

STRATEGIER

- Kartlägg parkens delar gällande "hålla-handen-indikatorn" och säkra trygga miljöer.
- Säkra trygga stråk till viktiga målpunkter, skolor, kvällsaktiviteter och lekmiljöer. Barn ska kunna röra sig fritt längs Viskans Park.
- Säkerställ stimulerande och kreativa miljöer för lek vid bostäder, skolor och parkstråk. Ej tillrättalagda, naturliga och gröna miljöer: lekotoper.
- Bjud in konstnärer i gestaltning av kreativa lekmiljöer.
- Belysningen längs viskans park planeras utifrån ett 24-timmars perspektiv för att skapa en större upplevd trygghet under dygnets mörkare timmar.
- Vid planering av belysning görs en noggrann avvägning för vilka delar som ska belysas och vilka delar som förblir släckta. Med hjälp av belysning leds man till att röra sig längs vissa stråk, på så sätt befolkas valda stråk mer och den upplevda tryggheten ökar.

Hålla-handen indikatorn

Hur hårt måste du hålla i barnets hand? När vågar du släppa?
I en bra stadsmiljö ska barnet kunna spinga fritt.

Hur hårt måste du hålla i barnets hand? Dagens situation

STRÅK OCH HASTIGHETER

BEHOV

Viskans Park ska vara ett sammanhängande rörelsestråk genom staden. Parken ska erbjuda en rad möjligheter för cyklande och fotgängare i olika hastigheter. Det ska finnas alternativa vägar att välja för olika syften: arbetspendling, vardagsliv eller rekreation.

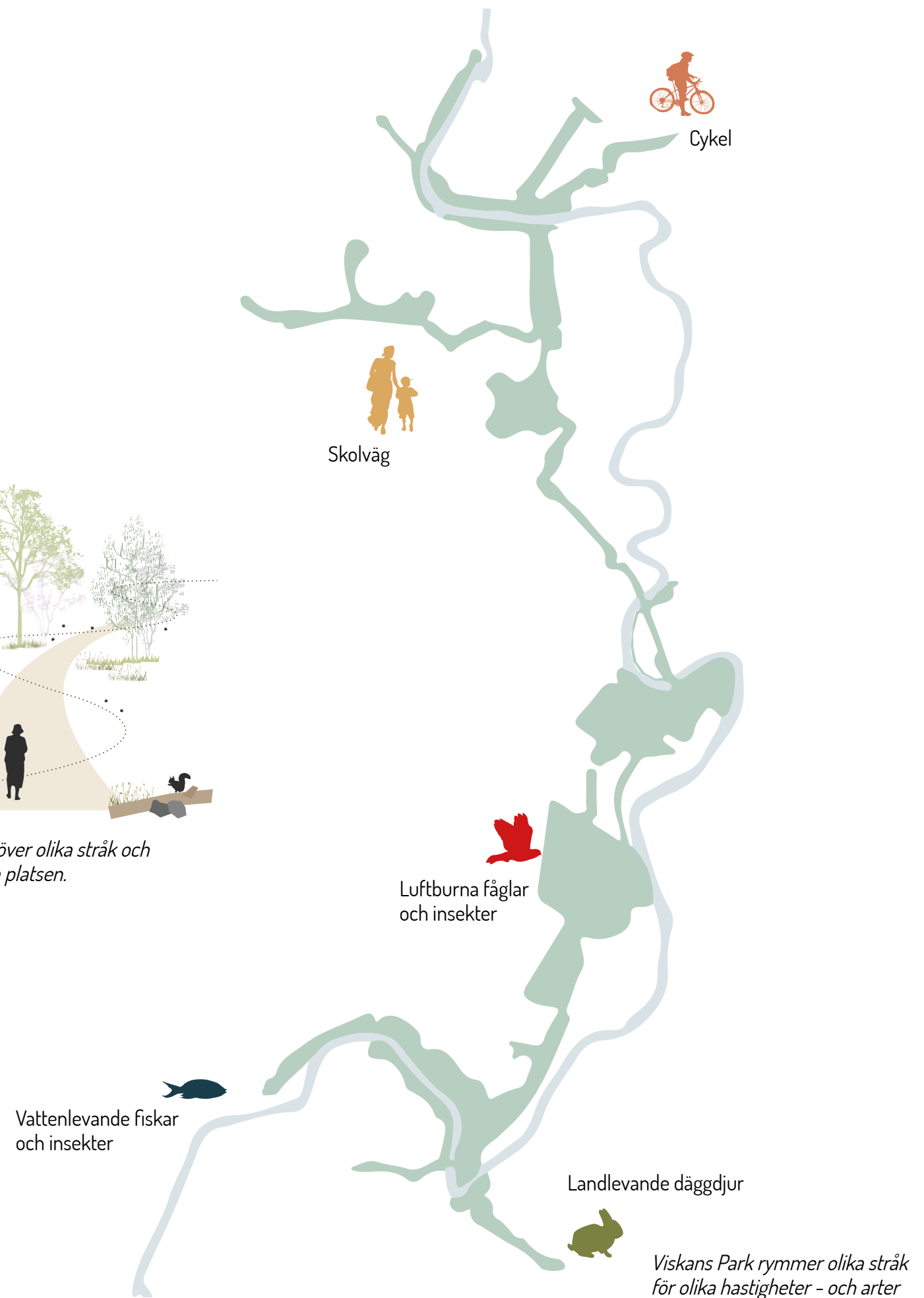
Flera viktiga pendelcykelstråk berör delar av parken. Flera skolvägar eller stråk för barn behöver göras trygga och säkra. Barn ska kunna röra sig självständigt. På vissa delar ska det finnas möjlighet att promenera längs med Viskan och uppleva vattnet från nära håll, på andra delar leder stråket genom en variation av stadsmiljöer. Flera djurarter använder parken för att röra sig mellan olika habitat, både dagtid och på natten. Människan rör sig på marken medan djurlivet kan använda sig av både mark, luft och vattenvägar. Fåglarnas eller pollinatörernas stråk kan exempelvis kompletteras med bland annat gröna tak där de har möjlighet att mellanlanda. Viskans mjuka strandzoner kan vara särskilt viktiga för insekter, fåglar och fiskar.

STRATEGIER

- Planera in tydliga stråk för olika hastigheter: pendelcykelstråk, skolvägar, promenadslingor och stigar.
- Säkerställ trygga och säkra stråk för barn.
- Konnektivitet: skapa sammanhängande stråk för olika djurarter.
- Gestalta skärningspunkter, trånga sektioner och mötesplatser där flera hastigheter behöver samsas.
- Skapa variation i tempo genom att erbjuda platser för att stanna upp, reflektera, vila eller leka. Konsten kan vara med och forma de rummen.
- Belysning kan användas som verktyg för att styra hastigheten längs ett stråk. En högre skala på belysningen, det vill säga en högre placerad armatur, signalerar att en högre hastighet används för att ta sig fram på stråket. Detta passar bra att använda på exempelvis pendlingsstråk.
- På de mer rekreativa stråken hålls belysningen med fördel på en lägre skala. Detta kan exempelvis göras med en lägre belysningsstolpe, belysningspollare eller belysning integrerad i sittmöbler eller lekutrustning.

I vissa trängre delar behöver olika stråk och målgrupper samutnyttja platsen.

Viskans Park rymmer olika stråk för olika hastigheter – och arter

SOCIALA NODER

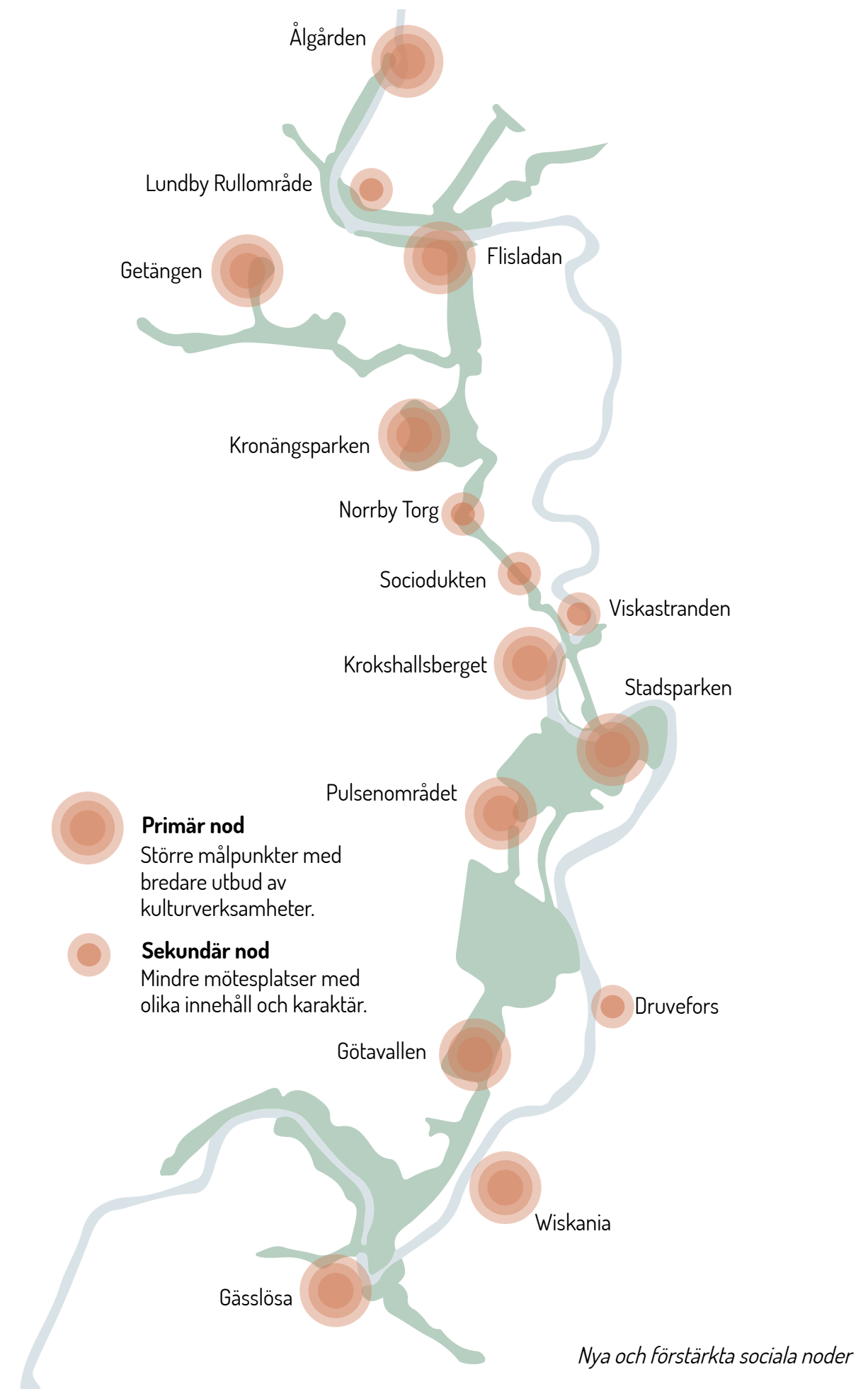
BEHOV

Viskans Park är ryggraden till stadens utveckling. Parken byggs upp av sekvenser med olika intensitet och tempo, och rymmer ett pärlband av sociala noder för kultur, samvaro och aktivitet. Noder blir målpunkter för såväl invånare som besökare, platser där man stannar upp. Varje nod blir unik i sitt innehåll och karaktär, från ett kluster av kulturverksamheter av olika slag till sociala mötesplatser där målgrupper kan mötas över gemensamma intressen. Det ska finnas ett brett utbud och för olika målgrupper. Infrastruktur såsom tak och tillgång till el ska finnas för att stötta nodernas funktion.

Befintliga strukturer och verksamheter spelar en viktig roll i de framtida nodernas utformning och innehåll. Här finns stor potential att skapa möten mellan lokalsamhälle och besökare från när och fjärran.

STRATEGIER

- Identifiera och stärka ett antal potentiella noder för framtida utveckling.
- Planera för olika innehåll och sprida dessa över noderna. Starka målpunkter för olika intressen.
- Identifiera noder för uteaktiviteter och kartlägg behov av el, toaletter mm.
- Programmera för att människor av olika ålder, kön och intresse ska kunna vistas på samma plats för ökad trygghet.
- Bjud in konstnärer och kulturaktörer att gestalta t ex dansbanor och scener, i vissa fall i samarbete med invånare.
- Samarbeta med Kulturskolan och Kulturförvaltningen vid utveckling av innehåll kopplat till kultur i respektive nod.

BROAR OCH TUNNLAR

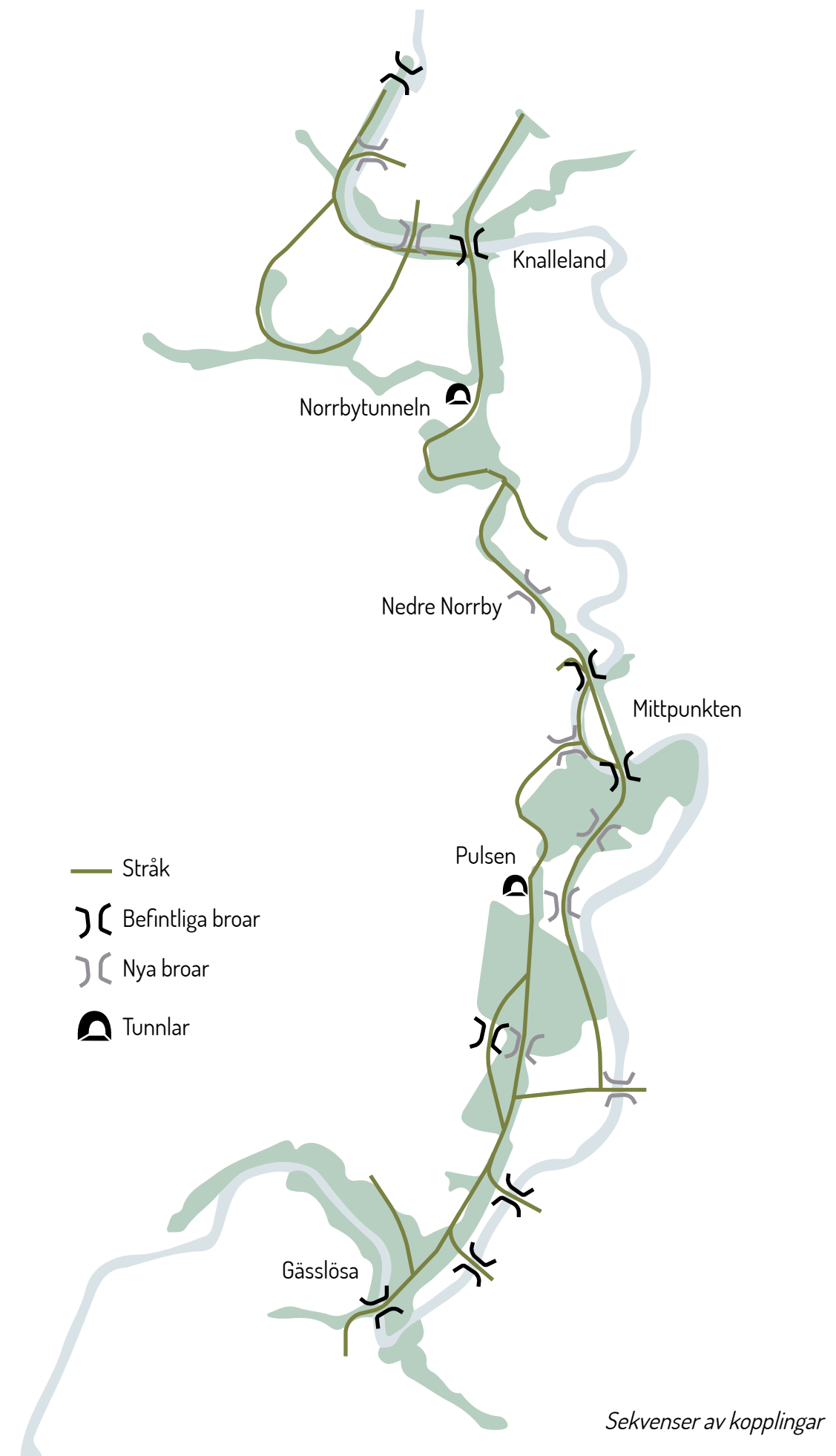
BEHOV

Längs Viskans Park finns ett antal barriärer och hinder som måste överbryggas. Det finns behov av ett antal broar och kopplingar som skapar nya flöden. Det finns en stor potential i att utforma dessa som starka landmärken, samlingsplatser och som arkitektoniska eller konstnärliga byggnadsverk.

Kopplingar i form av trygga och tillgängliga lösningar mellan delområden och noder länkar samman staden. Stråk avsedda för lägre hastigheter främjar gående och cyklister samt erbjuder en trygg koppling genom staden. Sekvenser av broar och tunnlar bygger bort barriärerna längs med parkstråket. Dessa objekt gestaltas omsorgsfullt, gärna i samarbete med konstnärer för att agera som målpunkter i sig. Genom ljussättning av dessa objekt markeras de även kvällstid och förblir trygga kopplingar dygnet runt.

STRATEGIER

- Förstärka och utveckla befintliga kopplingar, broar, tunnlar eller passager.
- Addera broar i strategiska lägen.
- Väl utformad belysning i och utanför tunnlar för god synbarhet och ökad upplevd trygghet.
- Belysning förstärker bronns eller tunnelns identitet och bidrar till upplevelse för de passerande.
- Bjud in konstnärer redan i planskedet för att gestalta broarna.

MATERIALITET - PLATSENS POESI

BEHOV

Viskans Park består av en serie platser eller sekvenser som kopplas samman. Varje plats är unik och ska stärkas i sin egenhet. Grundfilosofin måste vara att utgå från platsen, vilket inkluderar materialitet. Med materialitet menas den palett av material och uttryck som används när nya tillägg görs. Alla material förmedlar känslor och uttrycker något. Återbruk, materialets livscykel och klimatavtryck är särskilt viktiga, liksom biologisk mångfald eller sociala sammanhang.

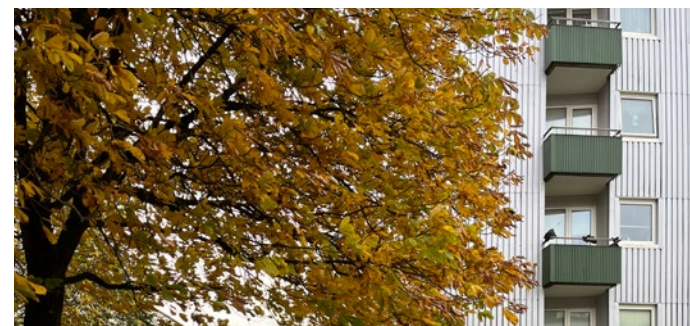
Med god platsförståelse och kartläggning av material, jordar, vegetation och bebyggelse, kommer materialvalen naturligt. På detta sätt vaskas platsens estetik och poesi fram.

STRATEGIER

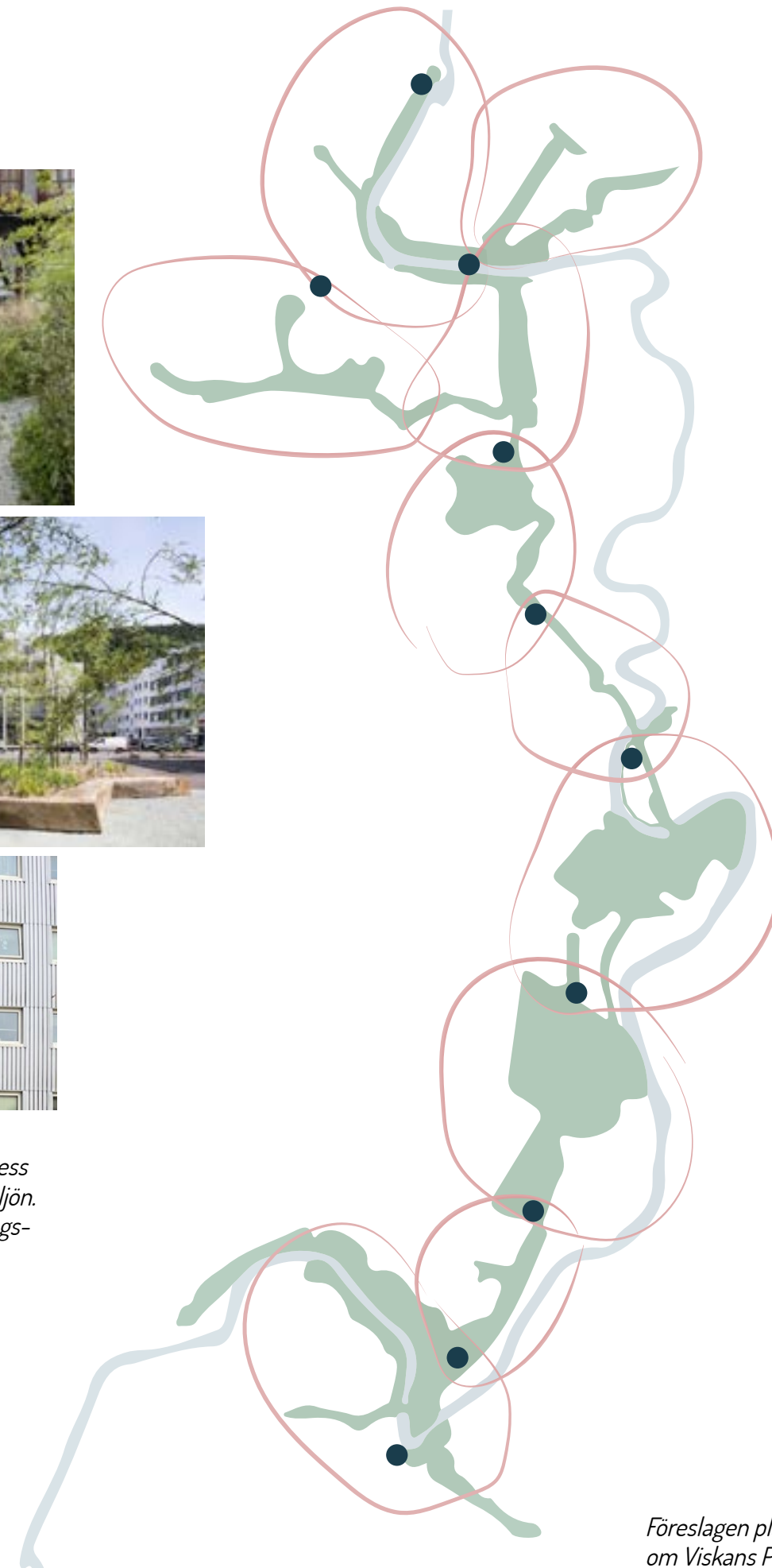
- Plantsanalys och varsam tillförsel av nya material resulterar i en sammanhållen materialitet och bättre helhetsuttryck.
- Återbruka material och utrustning från platsen för att bevara områdets karaktär och agera miljömässigt hållbart.
- Urban mining: det som rivs upp någonstans blir till resurs och återanvänds någon annanstans i staden.
- Välj material med lång livscykel och lågt klimatavtryck.
- Cirkularitet: ett material eller objekt kan få nytt liv flera gånger och på många olika sätt
- En plats för forskning och att våga prova nya typer av material som kan hjälpa oss finna nya hållbara lösningar på till exempel utsläppsproblematik.

Exempel på skylt med platsspecifik utformning och återbrukat material från platsen. Fabriken Furillen, Gotland.

Exempel materialpalett delområde Norrby: Befintlig arkitektur och stilideal från 1960-tal och dess material är fortsatt viktiga inslag i den offentliga miljön. Platsgjuten klimatneutral betong, möbler, planteringskanter och staket tillverkas med virke från Borås egna skog. Kulörer på ståldetaljer hämtas från den ursprungliga fasaden.

Föreslagen placering på skyltar som berättar om Viskans Park och dess delområden

LJUS OCH MÖRKER

BEHOV

För att Viskans Park ska tillgängliggöras under hela dygnet, oavsett årstid, behöver ljusets gestaltning vara en naturlig del av processen. Det är med hjälp av ljus vi öppnar upp och skapar miljöer som kan användas för rörelse och kreativitet sömlöst under alla årstider.

För att möjliggöra detta är det viktigt att belysningskompetens anlitas redan i de tidiga skedena av planering och utförande. Parkens norra och södra delar består till stor del av ekologiskt känsliga områden som är viktiga att bevara. Vid vidare arbete inom dessa områden väger belysningsfrågorna tungt, som en del i att bevara den biologiska mångfalden.

I de mer urbana rummen med mycket ljus idag kan kreativt skapande med ljus utgöra det återkommande inslaget för att hålla ihop sträckningen till en sammanhållen enhet.

Trygghetsaspekten är en faktor som återkommer längs hela sträckningen, men spelar en extra betydande roll i de delområden där social hållbarhet har uppmärksamats som prioritet.

STRATEGIER

Social hållbarhet

Belysningsstrategier för att ge tryggare miljöer. Genom förhöjd orienterbarhet, ledande funktion samt lekfulla och innovativa belysningslösningar befolkas delområdena.

Kreativt skapande med ljus

Kreativt skapande med ljus går att utföra i större och mindre skala. I det urbana rummet kan ljus agera värdeskapande, spännande och hålla ihop Viskans park genom dess sträckning.

Ekologiskt känsliga områden

Belysning där det behövs - när det behövs
Belysningsstyrning för att möjliggöra god trygghet för människan i samverkan med belysning som tar hänsyn till områdets säregna biologiska mångfald, djur- och växtliv.
Människofri zon = Mörk zon kvällstid.

Ljusets syfte längs parken

GESTALTNINGSPRINCIPER
OCH VERKTYG

Gestaltungsstrategin för Viskans Park är ett unikt dokument då det integrerar offentlig konst med belysningsplanering och landskapsarkitektur. Borås har en lång tradition av offentlig konst på hög nivå och unika samtida ambitioner kring nyskapande stadsutveckling. I detta gestaltungsprogram tas ett grepp där dessa två sammanförs: konsten integreras i stadens infrastruktur, samtidigt som den komponeras till en helhet med återkommande ledmotiv och fördjupade teman. Det här är ett grepp i linje med Viskans Parks holistiska ambitioner där det kreativa och visionära flätas samman med det nödvändiga och vardagliga.

Samarbetet mellan offentlig konst, landskapsarkitektur och belysningsplanering kan, om det genomförs konsekvent, skapa en unik profil för Borås där konsten möter besökare redan i infarten till staden genom broar och tydliga nedslag, och samtidigt skapar karaktär och kvalitéer i detaljerna för både Viskans Park och Boråsarna som möter parken i sin vardag när de går genom staden.

Behov av ekosystemtjänster, dagvattenhantering, kopplingar i infrastruktur och broar, sociala mötesplatser, kulturell infrastruktur har lagts på varandra i en grundanalys. Utifrån denna har vi identifierat vilken roll landskapsarkitektur, konst och ljus kan ha för att tillsammans skapa en hållbar, lustfylld, sammanhållen och varierad promenad genom staden.

Borås kan som första stad i Sverige, profilera sig genom att konst, landskapsarkitektur och belysningsplanering komponeras som helhet i staden. Ett nytt grepp som bidrar till utvecklingen av området gestaltad livsmiljö. I Viskans park samspelar konstnärligt gestaltade rum och storskaliga nedslag av offentlig konst parallellt med små subtila detaljer, verk som skapar igenkänning och länkar samman stadens olika delar.

LANDSKAPETS VERKTYGSLÅDA

Målet med Viskans Park är att skapa multifunktionella parker och stadsrum som levererar på så många plan som möjligt: för människor, djurliv, ekologiskt och utifrån alla hållbarhetsaspekter. Gör vi investeringar så ska vi få ut så mycket som möjligt och slå flera flugor i en smäll. Man brukar prata om röd-grön-blå stadsbyggnadskonst där röd står för sociala värden, grön för ekologiska och blå för hantering av vatten. Detta gäller även för Viskans Park.

Landskapets verktygslåda innehåller smarta kompositioner, åtgärder eller insatser som kryssar i flera av de röd-grön-blåa rutorna. Det handlar ofta om s.k. ekosystemtjänster: tjänster som människan får "gratis" från naturens ekosystem. Det handlar också om samskapande och interaktivitet med lokalsamhällen, ofta tillsammans med barn, skolor eller föreningsliv. Att skapa mötesplatser mellan generationer eller runt hobbies och intressen kan stärka en plats socialt.

Här följer en exempelsamling av "verktyg" som kan användas längs Viskans Park. I delområden pekats mer specifika platser ut och verktygen handlar i ett platsbundet sammanhang.

Stadsodling

Platser som erbjuder möjlighet för lokalproducerad mat, sociala och kulturella samspel, ökad biologisk mångfald, pollinering mm.

Lekotoper

Vild natur för kojbygge och spontan ostyrd lek. Plats för fantasi och kreativitet. Naturpedagogik. Lockar till rörelse och rekreation.

Parker

Estetiskt och kulturellt medvetet utformade parker. Programmerade för återhämtning, kontemplation, picknick, samtal, aktivitet mm. Plats för många ekosystemtjänster och biologisk mångfald. Kan även utformas för att hantera skyfall.

Multifunktionella stadsrum

Gator och stadsrum med grön-blå funktionalitet. Blandalléer, större andel grönska, regnträdgårdar, biologisk mångfald och rekreativa värden.

Öppna flexibla ytor för lek, spel och samvaro

Platser och ytor med olika storlek, form och material som är flexibla för lek och sport, loppis, verksamhet, bio och större folksamlingar.

Våtmarker och ekologiska strandzoner

Utvecklas och förstärks för rikt djur- och naturliv i kombination med rekreativa behov.

LANDSKAPETS VERKTYGSLÅDA

Öppen dagvattenhantering

Synliggör vattnets vägar och tillgängliggör för både människor, djur och natur. Kombinera lek, pedagogik och funktion.

Vinterlandskap

Platser som kan bli tillgångar under den kalla årstiden. Isbanor, pulkabackar eller stora snöupplag.

Taklandskap

Viktiga livsmiljöer för insekter, bin och fåglar. Kan utgöra viktiga "människofria/husdjursfria" platser för häckning och vistelse. Kan även fördröja och rena dagvatten.

Broar och spänger

Broar, spänger och bryggor kan skapa miljöer för både människor och djur. Ger närhet till vatten samt skydd för fiskar, groddjur, fladdermöss mm.

Människofri zon

Grönområden med minimal störning för djur- och växtlivet. Agerar bland annat som boplatser för stadens nyckelarter, bör lämnas utan belysning och mänskliga stråk.

Urban grönska, aktivitetspark

Våtmarker, strandzoner och ruderalmarker, utvecklas och förstärks för rikt djur- och naturliv i kombination med rekreativa behov.

Multifunktionella ytor

Platser kan utformas som attraktiva stadsrum för aktivitet samtidigt som de kan hantera skyfall, vara vändzon för sopbil, snöupplag eller likande.

Dagvatten som resurs

Samla in och använd dagvatten för odling, planteringar och lek.

Kulturella plattformar och verkstäder

Billiga lokaler som kan användas för produktion och som mötesplatser. Prototyper och test.

Regnlandskap

Klimatskydd och lä som skapar platser för användning under regniga och blåsiga dagar året runt.

KONSTENS ARBETSMETODER OCH MOTIV

Konstens arbetsmetoder:

Det är viktigt att konsten kommer in tidigt i planeringen av varje delområde, så att man finner rätt processer för konsten och för gestaltningen i stort. Det är också av avgörande betydelse att konstnärlig kompetens finns representerad från start i planering och utförande. Processerna för den offentliga konsten utformas utifrån förutsättningarna i varje delområde, och kan bestå av engagemang från boende, tvärdisciplinär samverkan, tillfälliga test eller offentlig konst som tar formen av sociala verksamheter, eller konstverk i angränsning till arkitektur, landskap och ekosystem.

Konsten kan ta plats både i form av självständiga konstverk och som integrerad i andra strukturer. Konstnärer kan bjudas in i utformning av broar, noder, gångstråk, växtlighet, och i andra delar av landskapsrummen. Konsten kan också ta formen av ljus, atmosfär eller tillfälliga händelser. På vissa platser, framför allt i relation till noder, kan konsten med fördel prövas som prototyp både för att hitta fram till rätt gestaltning och för att skapa delaktighet och förankring med Boråsarna.

Konstens arbetsmetoder är: **Tillfälligt, Permanent, Medskapande**

Konstens motiv:

Det övergripande konstnärliga greppet i Viskans park är att arbeta med två kompletterande ledmotiv som är integrerade i parken som helhet. Dessa kommer skapa kopplingar, igenkänning, och en identitet för både hela parken och Borås som konststad.

Ledmotiven är : **Utblickar/Blickfång, Reliefer**

I respektive delområde finns sedan utrymme att utveckla den offentliga konsten mer specifikt, för att stärka de olika stadsdelarnas karaktär och integrera konstnärliga uttryck i deras utveckling. Under respektive delområdes kapitel listas vilka av dessa som är mest givande att tillämpa.

De tre motiven som kommer framhäva och förhöja Viskans Parks olika karaktärer och områden är: **Tempo, Natur, Infrastruktur**

Bild: "Cruzamento (Crossing)" av Renata Lucas
Exempel på tillfällig verk.

Bild: "Gravitational Ripples" av Lea Porsager
Exempel på permanent verk integrerat i landskapet

Bild: "Kepsen" av MYCKET
Exempel på konstverk som skapats i nära medverkan med en grupp boende i Råslätt, Jönköping

KONSTENS MOTIV

LEDMOTIV: UTBLICKAR/BLICKFÅNG & RELIEFER

Ledmotiv

Viskans Park består av delområden med olika karaktär. För att skapa igenkänning och rytm genom stråket används två sorters ledmotiv i arbetet med den offentliga konsten som kommer igen med variation i de olika delområdena. På så sätt skapas också olika visuella kopplingar mellan stadens delar. Den som promenerar kan känna igen element från sin stadsdel som kommer tillbaka i ett annat utförande på en annan plats, eller se sin stadsdel på håll genom ett igenkännbart konstverk.

Utblickar/Blickfång

Vertikala verk som skapar ljuspunkter och utblickar. De binder samman staden och hjälper människor att navigera. De pekar ut en plats och gör den betydelsefull. Skapar målpunkter för utflykter och promenader och placeras i början och slutet av parken, samt i höga lägen. De knyter an till Borås gamla vattentorn, och kan på passande platser erbjuda vyer över staden. Verken kan göras av en och samma konstnär, eller av olika men inom ramen för ett tydligt sammanhållande koncept.

Bild: "White Museum" (Vassivière), 2010, av Rosa Barba

Reliefer

Horisontella konstverk i markbeläggningen. Reliefer kan infogas på olika platser för att skapa variation i gångleder. De gestaltar stadens spår, berättelser och lager av tid. De kan utformas som långsträckta låga konstverk, stenar eller i form av infärgningar. På några ställen kan de svälla ut och bli ett leklandskap på en större yta. Relieferna sätter uppmärksamhet på det som är nära, och får förbipasserande att kroppsligt landa på en plats. De återkommer i vattennära låglänta områden.

Bild: Park Naturmuseum St. Gallen, av Studio Vulkan

KONSTENS MOTIV

MOTIV I DELOMRÅDENA: **TEMPO**, NATUR, INFRASTRUKTUR

Parken kommer erbjuda ett annat tempo än övriga staden. Vissa platser passar för möten, lek och rörelse och andra för att stanna upp för paus och kontemplation.

Den offentliga konsten är bra på att skapa platser med olika kvalitéer, och alternativ till stadens tempo. Genom att arbeta med tillfällig konst, eller konst som bygger på delaktighet, kan man också testa sig fram till parkens olika karaktärer och tempon.

Noder

Konstnärer tas in i arbetet med att skapa mötesplatser och noder. Det kan handla om lekplatser, dansbanor och rum för möten. Men också om verk som bygger på socialt engagemang och delaktighet från Boråsarna.

Bild: "The Playing Field" av Assemble.
Exempel på ett verk som skapar en nod och som bygger på delaktighet.

Paus

Viskans park är ett stråk genom staden som inbjuder till rörelse och koppling mellan olika stadsdelar. I parken behövs också platser för vila, för kroppen att stanna.

Bild: "Zurich Airport Park" av Studio Vulkan med Robin Winogrand.

Lek

Konstnärer involveras i utformning av lekmiljöer, inte minst för att inspirera till rörelse. På så sätt skapas integrerade lekmiljöer som bjuder in till fantasi och upptäckande.

Bild: "Swings" av Molly Haslund

Rörelse

Offentlig konst kan bjuda in till att prova nya sätt att röra sig genom staden, eller ge nya perspektiv på det befintliga.

Bild: "Isomeric Slides" av Carsten Höller

KONSTENS MOTIV

MOTIV I DELOMRÅDENA: TEMPO, **NATUR**, INFRASTRUKTUR

Många samtida konstnärskap arbetar med naturen som tema eller material. I Viskans Park kommer naturen förstärkas av den offentliga konsten. Konstverk kan lägga till ett berättande lager i naturområden, de kan förhöja en atmosfär, eller tillföra organiskt material till platser där naturen än så länge saknas. Det konstnärliga perspektivet kan skapa reflektion kring mötet mellan natur och kultur,

Organiska verk

Konstnärliga koncept som använder sig av olika former av organiska material.

Bild: "Neukom Vivarium" är en installation av konstnären Mark Dion, i Seattle, Washington, USA. Verket är ett växthus byggt kring ett fallet 18 meter barrträd. På kakelplattorna finns illustrationer av alla de övriga växterna och insekterna som denna stam nu utgör ett hem åt.

Naturens återtagande

På ställen där natur värden saknas kan den offentliga konsten skapa prototyper genom organiska verk, eller utgå från frågeställningen var naturen och kulturen möts.

Bild: "Boerenhol Parking" av Wagon Landscaping

Skog

I de vilda områdena kan konsten förekomma mer sparsamt, och då som element som knyter an till naturen och leker med kopplingen natur-kultur, samt med konstruerad natur.

Bild: "Root Hut" av Ulf Mejergren i samarbete med Robert Pettersson

Vattennära / vattenhantering

Konstnärer kan involveras i dagvattenhantering och skapar konstverk där konsten använder vattnet till att göra poetiska konstverk som framträder först vid skyfall. Konstnärer kan skapa verk som leker och spelar med vattnets strömmar samt platser för lek.

Bild: "Passage" av Katarina Löfström
En skulptural konstnärlig gestaltning huggen på plats direkt ur berget.

KONSTENS MOTIV

MOTIV I DELOMRÅDENA: TEMPO, NATUR, **INFRASTRUKTUR**

När konstnärer bjuds in att arbeta med infrastruktur i tidiga skeden kan vardagsmiljöer som broar och tak istället bli unika upplevelser. Genom att komma in tidigt i processen och använda budgetar för konstruktion kan konstverk av stor skala realiseras.

Stora grepp i befintlig miljö

Postindustriella landskapet. I dessa zoner kan konsten få vara lite råare och öppet redovisa spår efter det gamla industrilandskapet, samt testa nya rumsliga utformningar och sociala situationer. Färg kan bli ett viktigt element här.

Bild: "Psychylustro" av Katharina Grosse

Gestaltning av tak

Tak är exempel på infrastruktur som kan utformas i samarbete med konstnärer.

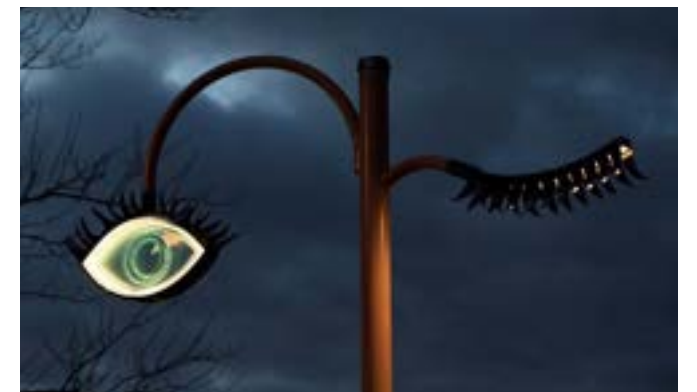
Bild: Modell av "Rainbow Snake" av Huang Yong Ping

Broar

Broar binder ihop platser och kan skapa unika uttryck.

Exempel:
"Cirkelbroen" i Köpenhamn av Olafur Eliasson.
Bron öppnas för båtar med hjälp av kugghjul som roterar de runda skivorna.

Ljus

Flera konstnärer arbetar med ljus som material. Vissa verk kan skapas på detta sätt medan andra kan vävas in i befintliga behov och skala variation och karaktär på belysning och armatur.

Exempel:
Armatur "Blickfång" av Linda Persson i Haninge.

LJUSET SOM VERKTYG

Hållbarhet och återbruk

För att skapa en, över tid, hållbar belysningslösning med bibehållen funktion och estetik är det viktigt att i tidigt skede utvärdera den teknik som är bäst lämpad att lösa varje enskilt belysningsändamål. Detta innebär att olika belysningsmaterial och tekniker ska jämföras vid projektering genom ljusberäkningar och visuella utvärderingar. Vidare ska den kvalitativa principen "Best Available Technology" tillämpas.

I de tekniska aspekterna av belysningen ska även de globala hållbarhetsmålen göra sig påminda. Detta innebär exempelvis att lösningarna ska vara energieffektiva och att man vid val av teknik och material föredrar lösningar som hushåller med naturens resurser. Det innebär också att material som används i belysningsssammanhang ska innehålla låga eller inga mängder tungmetaller och att anläggningen ska vara drift- och underhållsvänlig.

Befintlig anläggning utvärderas och återbrukas i den mån det är möjligt. Det kan exempelvis röra sig om att återanvända stolpar och fundament eller att uppdatera ljusinsatsen i befintliga lykthus.

Vägledning vid vidare projektering

- Använd den bästa tillgängliga tekniken på marknaden
- Utvärdera armaturer visuellt under projektering
- Utvärdera möjlighet till återbruk av material

Trygghet

Belysningen har stor betydelse för hur människor använder offentliga platser efter mörkrets inbrott. Väl planerad belysning är en viktig faktor för den upplevda tryggheten i ett område, lika så kan en dåligt planerad belysning eller avsaknad av belysning bidra till känslan av en otrygg plats.

En vacker plats full av liv dagtid ska även vara en plats som är tillgänglig för samtliga invånare och besökare efter mörkrets inbrott.

Genom att utforma belysningen efter människans liv och behov tillgängliggörs de offentliga rummen för social interaktion och aktivitet även under dygnets mörka timmar då en del har behov att vistas i miljöerna även på kvällstid. Det är viktigt att belysningen utformas i mänsklig skala där stolphöjder och ljusnivåer är väl anpassade efter den omgivande bebyggelsen höjder och dimensioner. Belysningen ska medverka till ett jämlikt stadsrum genom att göra det tillgängligt för alla och skapa rum för sociala möten människor emellan.

Vägledning vid vidare projektering

- Identifiera otrygga platser
- Arbeta med överblickbarhet och orienterbarhet
- Tydligt ledande belysning mot målpunkter
- Medveten skala – för att markera större skala med högre hastigheter kontra mänsklig skala med lägre hastigheter för den oskyddade trafikanten.
- Underhåll – Kontinuerligt underhåll av armaturer samt att hålla efter vegetation så att den ej växer in i ljusbilden.

Belysningsstyrning

Belysningsstyrning används för att göra anläggningarna så flexibla som möjligt. Med styrning ges man möjlighet att exempelvis justera ljusnivåer och ställa in tidsbestämmelser för när belysningen ska vara tänd. Genom att använda sig av belysningsstyrning går det att anpassa ljuset efter platsens behov och skilda aktivitet. Detta kan innebära att man i vissa områden släcker delar av belysningen som en åtgärd för att minska påverkan på djurlivet under dygnets mörka timmar.

Ur energisynpunkt spelar även belysningen en stor roll då man som exempel kan välja att sänka ljusnivåerna under vissa timmar då aktiviteten i området är lägre, så kallad nattsänkning. Genom att implementera detta bibehåller man områdets upplevda trygghet men sänker energiförbrukningen och minskar påverkan på närliggande miljö.

Naturligt ljus i skog

Ljuskonst i tunnlar – More Eyes – White arkitekter

Belyst gångstråk i park – Hoglands park – Black ljusdesign

LJUSET SOM VERKTYG

Orientering/ utblick

Väl planerad belysning hjälper till att öppna upp områden, det förstärker rumsligheter och ökar orienterbarheten. Det stärker även den upplevda tryggheten och hjälper till att befolka områden. Med ljus framhävs det som ska synas, förstärks en upplevelse och utblickar. Det går också att lyfta fram kulturen, öka identiteten, delaktigheten och känslan av tillhörighet.

I arbetet med en plats, område eller stadsrum är det viktigt att ha med sig alla dygnets timmar i beräkningen. Hur vill vi att människor ska röra sig? Vad vill vi att de ska känna? Vad tar man med sig från platsen och vill man besöka den igen?

I samverkan med landskapet och konsten tillgängliggörs platser för aktivitet och rekreation under fler av dygnets timmar.

Upplevelse och identitet

En väl ljussatt stad skapar förutsättningar för människor att mötas och fortsätta att uppleva staden även efter att solen har gått ner. En stad som är attraktiv under kvällen kan ge många positiva effekter såsom förhöjd livskvalité för invånarna i staden och ökad turism. Detta gäller inte minst under vinterhalvåret när dagarna blir kortare.

Ljussättningar i stor, eller liten skala bidrar till att aktivera och stärka platsers identitet. Karaktärsskapande ljussättningar kan vara både tillfälliga och permanenta. Dessa typer av ljussättningar bjuder även in till rekreation och aktivitet under dygnets mörka timmar, samtidigt som det skapar en nyfikenhet att upptäcka sin närmiljö. Med ljuset som verktyg kan vi utforma platser för att förstärka invånarnas samhörighet och känsla av ägandeskap, till exempel genom att engagera dem i utformningen av utvalda platser i invånarsamverkansprojekt och workshops.

Naturlighet

Ljussättningen och valet av belysningsprinciper och placeringar ska kännas naturliga i sin omgivning och samspela med platsens material, former och variationer. Med genomtänkta val av material, form och kulör integreras belysningen som en naturlig del av platsen och dess sammanhang. Mötet mellan exempelvis belysningsstolpar och markbeläggningar ska vara genomtänkta och göras med varsamhet. Genom att arbeta med olika belysningsprinciper som anpassas till och varierar efter platsens förutsättningar kommer ljussättningen att framhäva och förstärka rummet och miljön, snarare än att förta. Nyckeln för att uppnå detta är en tydlig designprocess och en god samverkan mellan alla olika discipliner.

Rumsskapande belysning vid parkstråk tydliggör och framhäver platsens funktion – Queen Elizabeth Olympic park av Speirs Major

Interaktiv ljusinstallation – Storywall i Eskilstuna – Light Bureau

Belysning i samspel med naturliga material – Nordic Forum – Liljewall arkitekter

LJUSET SOM VERKTYG

Ljus och ekologi

Ljusets ekologiska effekter är komplexa och beror på belysningens karaktär och egenskaper, såsom ljusstyrka, riktning, polarisering och flimmer. Det är därför viktigt vilken ljuskälla, effekt och ljusspridning som används.

Även ljusets omfattning i tid och rum är av ekologisk betydelse. För arter som undviker ljus kan det krävas sammanhängande mörka områden eller korridorer för att de skall överleva. På liknande sätt kan vissa tider på dygnet och året vara kritiska för till exempel födosökning, reproduktion eller migration.

Riktlinjer

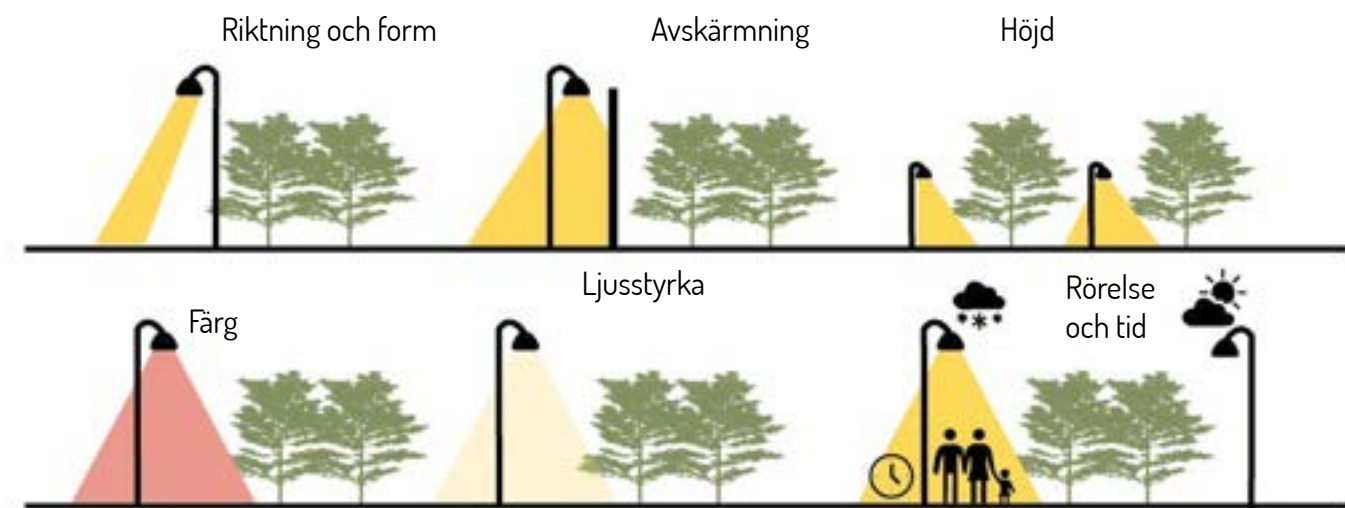
För att skapa en belysningslösning som är välanpassad efter djur och natur finns ett flertal riktlinjer att ta hänsyn till.

- **Anpassa ljusnivån**
Använd låga ljusnivåer. Höga ljusnivåer påverkar djurlivet i större utsträckning.
- **Använda ljusreglering**
Använda ljusreglering och nattsänkning. Belysningen i områden med rikt eller känsligt djurliv kan regleras ner eller släckas under natten eller årstider för att ge djurlivet andrum.
- **Anpassa ljus tekniska egenskaper**
Anpassa ljus tekniska egenskaper såsom optik, färgtemperatur och spektralfördelning efter djurliv. Generellt ger en varmare ljusfärg med lägre nivåer av det blåa spektrat mindre påverkan på djurliv.
- **Undvik att belysa vatten**
Undvik att rikta ljus mot vattenytan. Djur och organismer som lever i vatten är extra känsliga för artificiellt ljus.
- **Minimera ljusföroreningar**
Minimera mängden som riktas upp mot himlen för att bland annat minska påverkan på flygande djur och insekter. I områden med skyddade arter ska uppåtriktad belysning helt undvikas. Även belysta vertikala ytor så som träd eller fasader bör undvikas i känsliga områden.

Till vänster syns exempel på belysning som skapar en barriäreffekt för djur.

Till höger syns stolpplaceringar som skapar en mörk korridor, vilket underlättar djurens rörelse i området.

Exempel på åtgärder man kan göra för att minska ljusets påverkan på djurlivet under dygnets mörka timmar.

DELOMRÅDEN

Viskans park består av 9 delområden.

- A Ålgården
- B Knalleland
- C Repslagaregatan
- D Getängen
- E Norrby
- F Viskaholm och Krokshallsberget
- G Stadsparken och Pulsen
- H Göta, S:ta Birgitta och Druvefors
- I Ålandsgatan
- J Gässlösa

Läsanvisning

På planer och sektioner som illustrerar förslagen för delområden används några återkommande symboler och färg. Nedan finns en sammanställning av dessa för att underlätta tolkningen av illustrationsmaterialet.

- Skyfallsstråk
- Primärt gång- och cykelstråk
- Sekundärt gång- och cykelstråk
- Visuell koppling
- Objekt som utformas i samarbete med konstnär
- Konstens ledmotiv: Utblickar/Blickfång
- Konstens ledmotiv: Reliefer
- Social nod

Delområden i Viskans park

ÅLGÅRDEN - PLATSEN

Ålgården präglas av dammen, vattenfallet och alskog, våtmarker och Viskans meandrande rörelse. Industrihistoriska byggnader ligger vackert utspridda i parkmiljön och Rya Åsar ligger som fond i väster. Platsen är en viktig entrépunkt och här leder flera stigar vidare i Rya Åsars vidsträckta natur.

ÅLGÅRDEN - PLATSEN

Behov

- Skapa trygg passage genom området utan stor påverkan på djurliv.
- Varsam utveckling av belysning och konst.
- Förstärk koppling till Ålgårdens verkstäder och galleri.
- Befolka området utanför verksamheternas öppettider.
- Skapa fler kopplingar över Viskan.
- Bostadsnära park som tillgodoser den framtida Getängens behov.
- Belysningen behöver anpassas utefter områdets ekologiska förutsättningar.

Kvaliteter

- Närhet till Viskan och dess varierande kantzoner.
- Befintlig vegetation med stora träd nära vattnet.
- Kluster av konstverksamheter och idrottsanläggningar.
- Målpunkt för stråket i form av utblickar/blickfång.
- Äldre industriella byggnader som finns bevarade.
- Entrépunkt till Viskans park, port mellan staden och naturen.

Lundby skatepark i anslutning till Lundbyhallen

Bevarad industribyggnad som idag är kontor

Lummigt promenadstråk längs med Viskan

Historisk foto tagen i Ålgården på 1890-talet

Forsen vid Ålgården med bevarade byggnader i lummig miljö

Ålgårdens verkstäder och galleri

ÅLGÅRDEN - FÖRSLAG

Viskans Våtmarkspark

I Ålgården möter den vilda naturen staden i en mjuk naturpark. Viskan och de ekologiska strandzonerna används som grund för en stadsdelspark - Viskans Våtmarkspark. Berättelsen om Viskans tidigare å-fåra synliggörs och de båda strandpromenaderna knyts samman med två nya broar. Med varsamma tillägg av ljussättning och konst förstärks atmosfären och kopplingarna över Viskan till de vackra industribyggnaderna. Klustret av kulturaktörer förtätas och blir en given målpunkt för besökare. Vid Rya Åsar placeras en utblick/blickfång som är väl synlig från parkstråket.

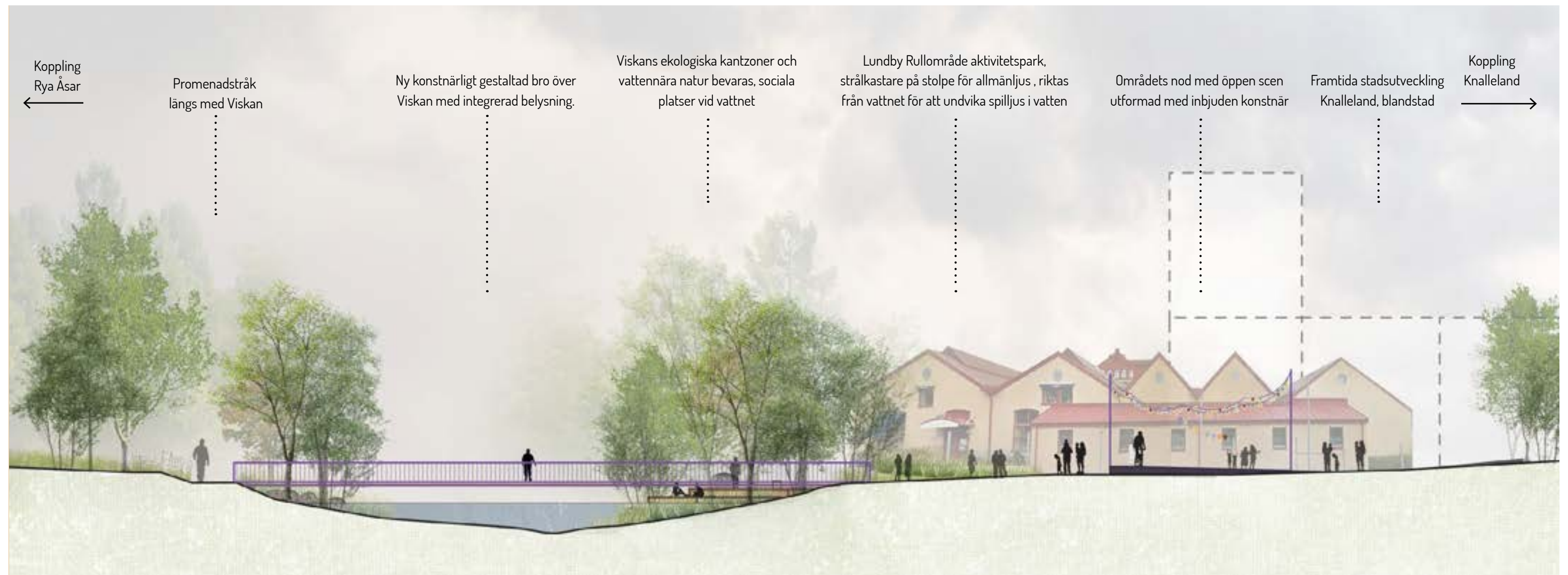
1. Ålgårdens konstverksamheter, kulturell mötesplats samt entré till Viskans park.
2. Ny gångbro blir trygg koppling över Viskan. Bron gestaltas i samarbete med konstnärer.
3. Ny bro över Viskan stärker kopplingar till Knalleland samt erbjuder vyer över vattnet.
4. Entré till Rya Åsar. Viktig koppling till värdefullt naturområde.
5. Aktivitetsparken Lundby Rullområde blir en kreativ nod som gestaltas tillsammans med konstnärer och kulturaktörer. Befintlig skatefunktion kompletteras med öppen scen/dansbana. Plats för öppen vägg.
6. Bevara befintlig vattennära natur, utvecklas varsamt med belysning och konst.
7. Förstärka och koppla samman ekologiska strandzoner.
8. Lyft fram Viskan - skapa sociala platser vid vattnet.
9. Viskans Våtmarkspark. Berättar om och synliggör Viskans tidigare å-fåra. Gestaltas med våtmarken som grundelement.

 Ledmotiv konst: Utblickar/Blickfång

 Ledmotiv konst: Reliefer. Exakt placering väljs i samarbete med konstnär.

ÅLGÅRDEN - FÖRSLAG

Illustrativ sektion - Ålgården
Ej skalenligt

Broar och spänger

Konstens motiv: Vattennära

Parker

Konstens motiv: Nod

Urban grönska

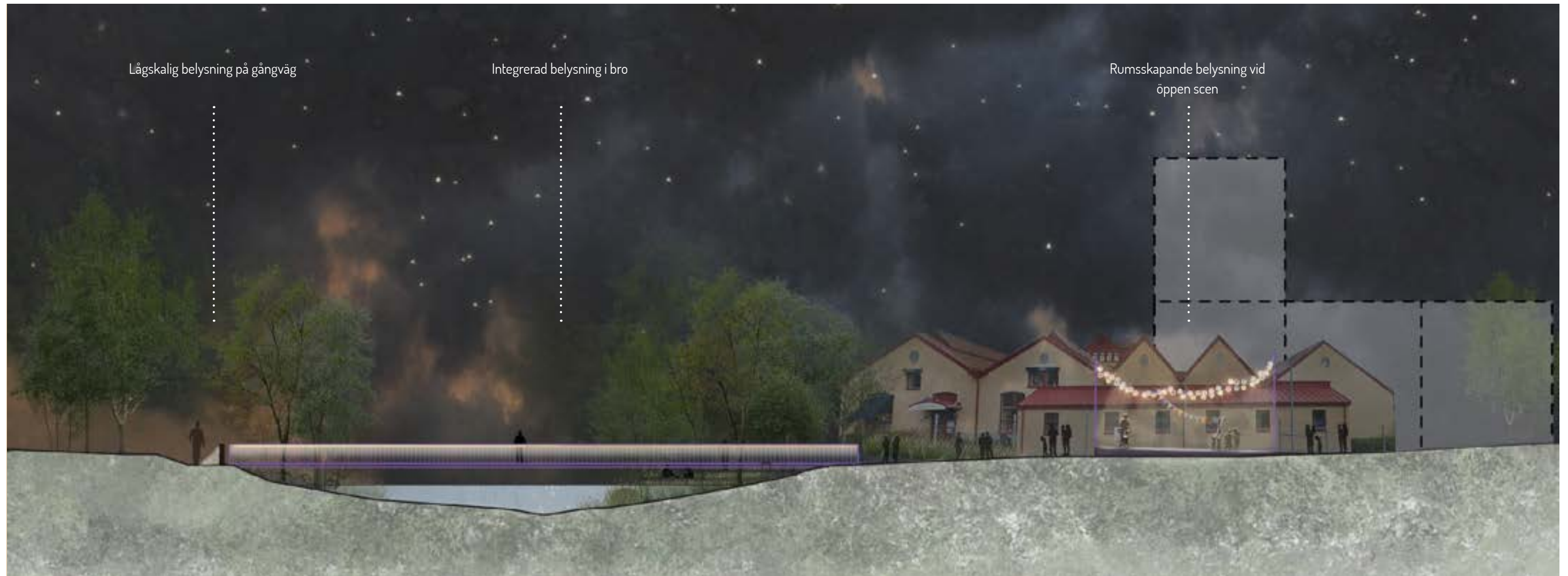
Konstens ledmotiv: Reliefer

Våtmarker och ekologiska strandzoner

Konstens ledmotiv: Utblickar/Blickfång

Mörkersektion - Ålgården
Ej skalenligt

Ljuset som verktyg: Höjd

Ljuset som verktyg: Avskärmning

Ljuset som verktyg: Orientering/utblick

Ljuset som verktyg: Rörelse, tid

ÅLGÅRDEN - STRATEGI

Nästa steg/vidare arbete:

- Fördjupad kartläggning av kulturmiljö, industriarv mm.
- Fördjupad kartläggning och analys av ekologiska värden.
- Utredning av vilka verksamheter kan stärkas upp, vad behöver de? Vilka nya verksamheter kan fungera på platsen? Vilka verksamheter vill staden engagera i utvecklingen av Ålgården?
- Inventering av befintlig belysning och belysningsförslag.
- Gestaltning av Viskans Våtmarkspark - övergripande och deletapper.
- Utredning och gestaltning av ny bro över Viskan.

"Redet", ett verk att vistas i skapat av Ruben Wätte i samarbete med barn

Avskärmad belysning i vattenpark
- Hamnstadens, Lidköping

Rörelse längs Viskan. Perreux River Banks - BASE Landscape Architecture

Våtmarkspark som främjar djurliv och avkoppling - Hökållas våtmarkspark

Aktivt och inkluderande skateområde - Ekholmens Skatepark

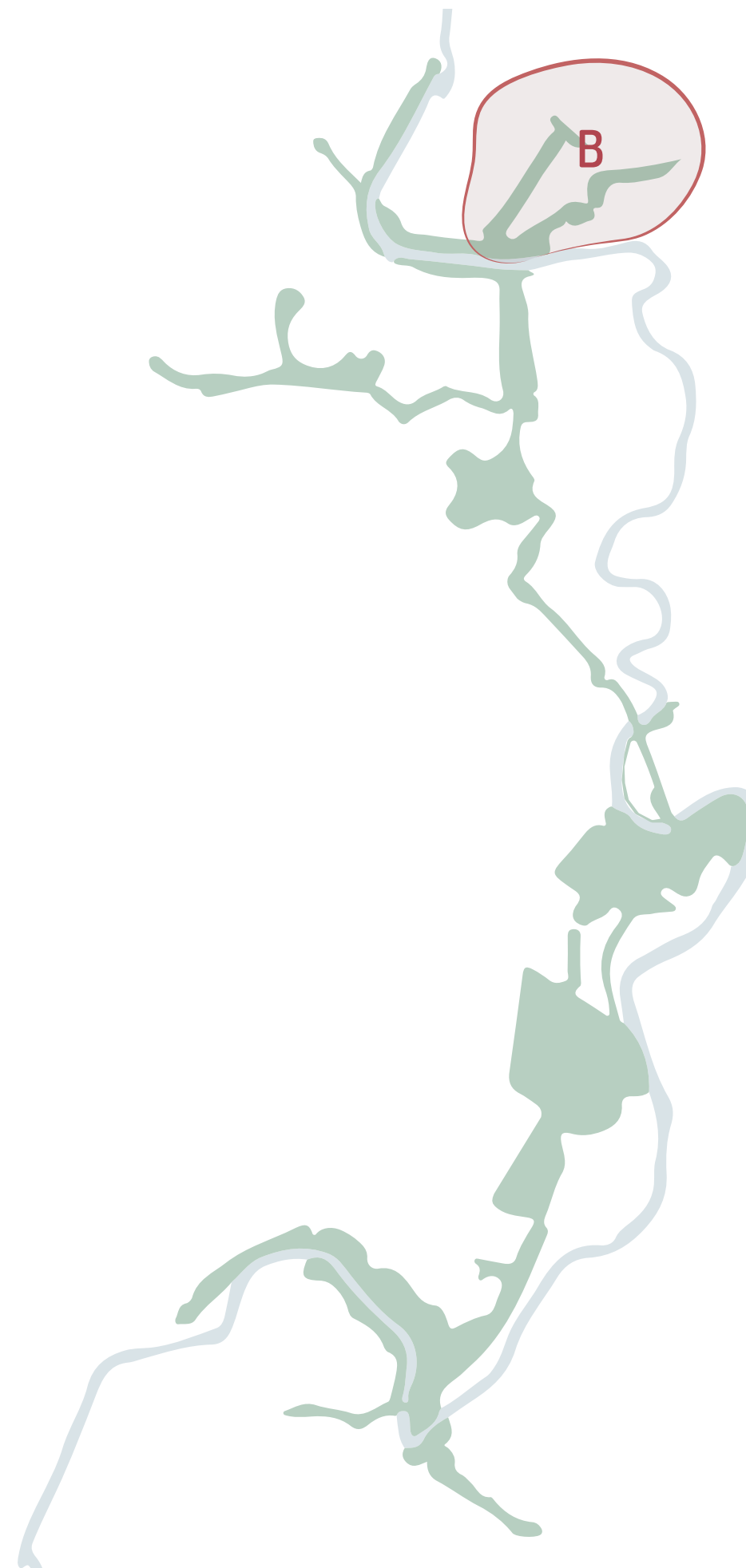
En dansbana med högtalare att koppla upp sig mot, av "Dansbana!"

"Vi förändrar varandra" en ljusinstallation av konstnären Shilpa Gupta

VÄSTRA KNALLELAND - PLATSEN

Denna vitala och expansiva plats domineras av handel och idrott och stora trafikrörelser. Tak, parkeringar och gator ger ett hårt landskap med mycket asfalt och betong. Samtidigt är detta en målpunkt med stort antal besökare från när och fjärran. Borås Arena är ett viktigt skyltfönster för Borås med stora nationella arrangemang.

VÄSTRA KNALLELAND - PLATSEN

Behov

- Nytt skyfallstråk från Skaraborgsvägen mot Viskan – kräver ombyggnad av trafikytor.
- Infiltration och rening av dagvatten från trafikytor och tak.
- Mer grönska, träd och vegetation för upplevelse och bättre mikroklimat.
- Tryggare och tydligare passage genom området fram till Arenan.
- Befolka området utanför verksamheternas öppettider.
- Bredare utbud av aktiviteter för fler målgrupper, tjejer, äldre, familjer.
- Styrning utav belysning för möjlighet att ändra ljusscenario beroende på event vid arena området.
- Minskad trafikbuller i området för att möjliggöra byggandet av bostäder.

Kvaliteter

- Närhet till Viskan och dess varierande kantzoner.
- Viktig målpunkt för Borås invånare och turism. Centrum för handel och idrott. Borås Arena.
- Postindustriellt arv som finns bevarat.
- Skaraborgsvägens trädallé som bildar grön axel.
- Landmärken: Arenan (befintlig) och Flisladan (framtida).
- En tillåtande miljö där exempelvis en dansbana med högtalare inte skulle störa.

VÄSTRA KNALLELAND - FÖRSLAG

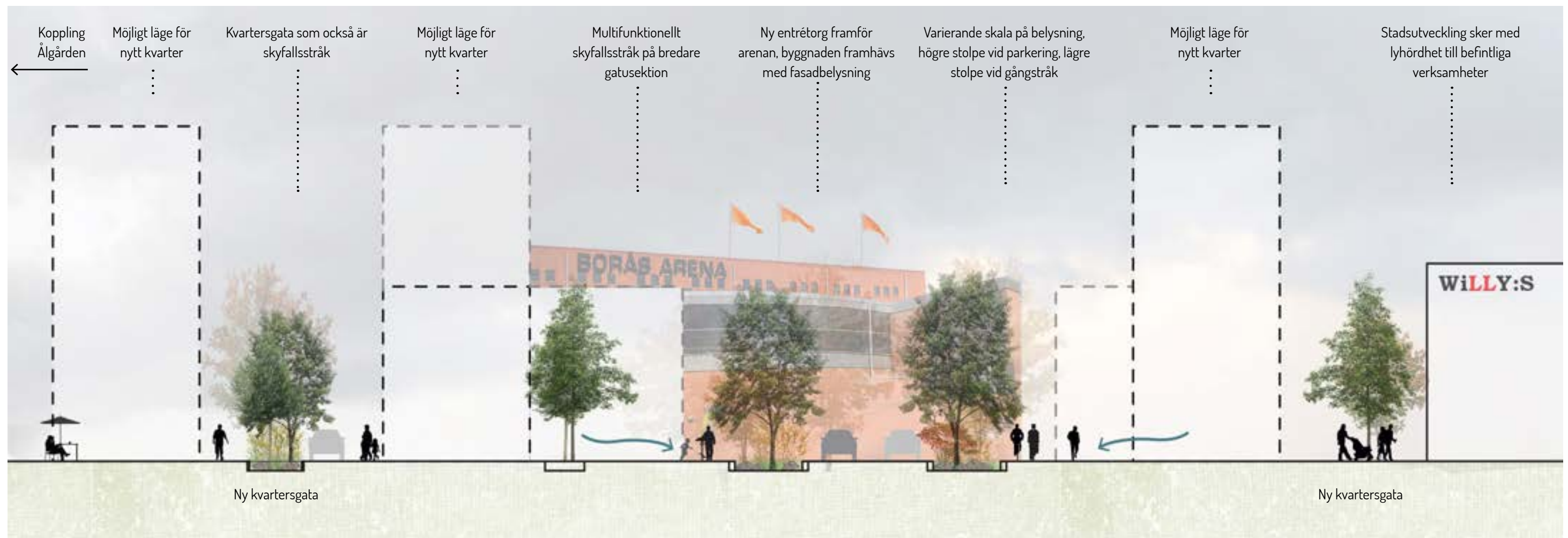
Knalleland - mötesplats för handel, idrott och andra aktiviteter.

Ett multifunktionellt skyfallsstråk av urban grönska kopplar Viskan med Skaraborgsvägen. Stråket skapar den nya skyfallsleden samtidigt som det ger parkkvalitéer och möjlighet att rena dagvatten. Det blir en grön, trygg promenad med sittplatser som kontrasterar mot det omgivande trafiklandskapet. I mötet med Ålgården skapas en nod där skateparken kompletteras med till exempel en dansbana eller scen och plats för lek så att barn och unga med olika intressen kan mötas kring samma yta.

1. Multifunktionellt skyfallsstråk som kopplar Borås Arena med Skaraborgsvägen och Flisladan med Viskan.
2. Trygga stråk utan biltrafik där man kan släppa barnets hand.
3. Skapa representativa ytor framför Arenan - torg/park/mötesplats.
4. Framtida stadsutvecklingsprojekt. Lyhördhet för befintlig bebyggelse och verksamheter.
5. Industrilokaler tas tillvara och görs tillgängliga.
6. Belysning i olika skalor för att särskilja stråk för gående kontra bilister.
7. Eventstråket kopplar ihop den nya ishallen med Rullområdet samt Lundbyhallen. Viktig koppling mot Knalleland/Ålgården.

VÄSTRA KNALLELAND - FÖRSLAG

Illustrativ sektion - Västra Knalleland
Ej skalenligt

VÄSTRA KNALLELAND - STRATEGI

Nästa steg/vidare arbete:

- Gestaltning och projektering av skyfallsled och det blå-gröna multistråket.
- Barnperspektivet - analys och strategi för trygg och stimulerande stadsmiljö. "Hålla-handen-indikatorn".
- Analys av hur befintliga rum kan nyttjas av fler aktörer? Breddning av målpunkter genus, ålder, intresse.
- Inventering av befintlig belysning och förslag till ljussättning.
- Analys av flöden samt rörelsemönster och hur dessa förändras under dygnet.

Regnträdgård med integrerade vistelsezoner. Jaktgatan Stockholm - AJ Landskap

Genomsläpplig markmaterial - Eglinton, Toronto

Kreativt skapande med ljus - Delta av Void, Oslo

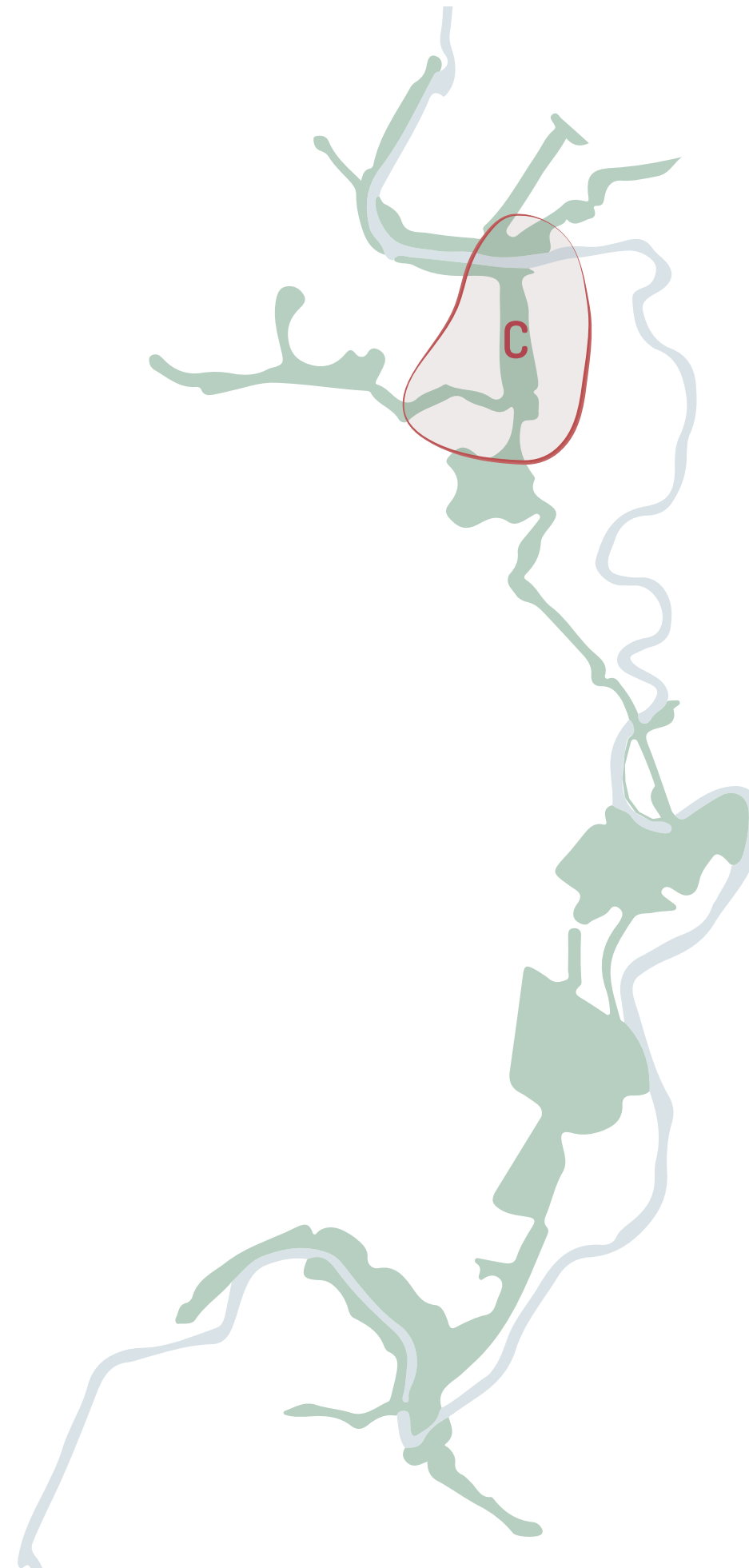
En öppningsbar utomhusgradäng

Tillfällig prototyppark med sociala aktiviteter - Metcalfe Park, Sydney

REPSLAGAREGATAN - PLATSEN

Detta är en storskalig industrimiljö med stora industribyggnader och öppna asfaltsytor för upplag och lastbilar. Repslagaregatan har gestaltats för framkomlighet med breda mått. Den uppmanar till snabb rörelse utan uppehåll. Öppenheten ger samtidigt fria utblickar och flera kraftfulla landmärken är läsbara – Rya Åsar, Flisladan, Energiverket med vattentanken, Simonsland samt Norrbys höga flerbostadshus. En del sparad natur i öster samt längs spårvägen är en tillgång.

REPSLAGAREGATAN - PLATSEN

Behov

- Få ner hastigheten på gatan.
- Gör om gatusektionen till mindre rum med mänsklig skala.
- Skapa trygg och trevlig koppling mellan Norrby och Knalleland.
- Platser för vila och lek.
- Plats för storskalig konst.
- Förstärk Flisladan och uteaktiviteter kring noden.
- Öka den upplevda tryggheten med hjälp utav belysning.
- Anpassa stolphöjden för att markera ändring av hastighet för bilister.

Kvaliteter

- Den breda gatusektionen kan ge plats till mycket tillägg utan problem för biltrafiken.
- Flisladan som kan få ny funktion.
- Stora i dagsläget outnyttjade ytor.

REPSLAGAREGATAN - FÖRSLAG

Repslagaregatan - ett levande grönt stråk som förbinder Norrby och Knalleland

*Den råa känslan av industri bevaras i vissa värdefulla industribyggnader.
Den stora skalan tas till vara, men varieras med varsamma planteringar.
Gatusektionen minskas med plats för grönska, gatuträd och regnbäddar.
Hastigheten på trafiken sänks, och mindre rumsligheter med sittplatser skapas längs stråket. Konsten kan ta större grepp och arbeta storskaligt med färg, ljus och oväntade material.*

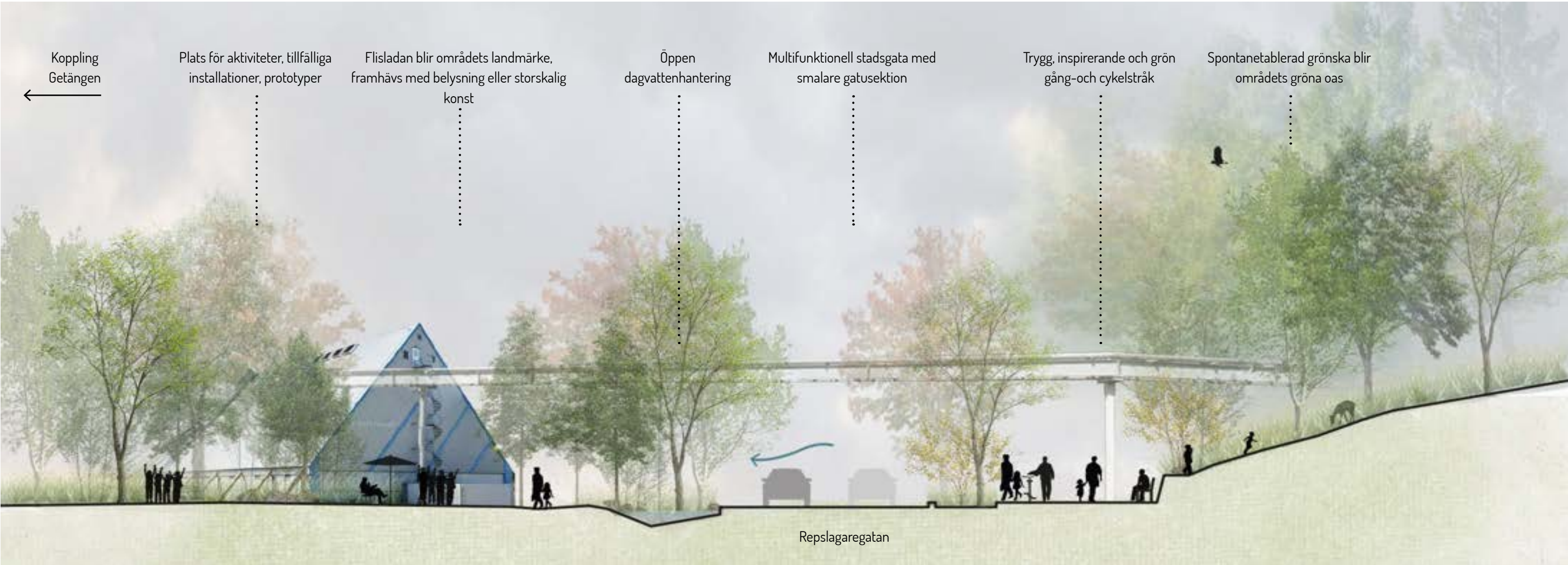
1. Repslagaregatan omvandlas från trafikorienterad väg till en levande och grön multifunktionell stadsgata med smalare gatusektion. Skyfallsled som leder skyfallsvatten från Norrby till Viskan.
2. "Flisladan" med anslutande plats vid Viskan blir viktig social nod och landmärke. Här finns möjlighet att stärka Flisladan som en framträdande byggnad genom storskaliga konstnärliga ingrepp.
3. Miljö kring gångtunnel förbättras med trygghetsskapande åtgärder och belysning.
4. Skyfallsled från Norrby leds via tunnel mot Repslagaregatan och Viskan. Tunnel översvämmas vid skyfall.
5. Tillägg till befintlig vild natur och ruderatmark för ett sammahängande ekologiskt stråk.
6. Förstärk och koppla samman ekologiska kantzoner.
7. Lyft fram Viskan - skapa sociala mötesplatser vid vattnet.
8. Eventstråket kopplar ihop den nya ishallen med Rullområdet samt Lundbyhallen. Viktig koppling mot Knalleland/Älgården.
9. Arbeta med skalan på belysning för att tydliggöra de olika stråkens hastigheter.
10. Skapa omhändertagna sociala platser med belysning för att öka den upplevda tryggheten under dygnets mörka tider.

Ledmotiv konst: Reliefer. Exakt placering väljs i samarbete med konstnär.

REPSLAGAREGATAN - FÖRSLAG

Illustrativ sektion - Repslagaregatan
Ej skalenligt

Konstens ledmotiv: Reliefer

Multifunktionellt stråk för stadsliv

Konstens motiv: Stora grepp i befintlig miljö

Öppen dagvattenhantering

Konstens motiv: Nod

Urban grönska, aktivitetspark

Konstens motiv: Naturens återtagande

Kulturell plattform och verkstäder

Konstens motiv: Ljus

REPSLAGAREGATAN - FÖRSLAG

Mörkersektion - Repslagaregatan
Ej skalenligt

Ljuset som verktyg: Trygghet

Ljuset som verktyg: Höjd

Ljuset som verktyg:
Belysningsstyrning

Ljuset som verktyg: Riktning
och form

Ljuset som verktyg: Upplevelse
och identitet

REPSLAGAREGATAN - STRATEGI

Nästa steg/vidare arbete:

- Fördjupad kartläggning av ekologiska värden, värdekärnor och ekosystemtjänstanalys.
- Utredning höjdsättning av skyfallsled mellan Norrby och Viskan, samt omvandling av Repslagargatan till blå-grönt parkstråk.
- Analys av hur Ryaverket kan öppnas upp för publik och vilka funktioner kan rymmas i lokalerna och utemiljön.
- Inventering av befintlig belysning och belysningsförslag.

"Billboards" av konstnären Meric Alguna

Postindustriell miljö som omvandlades till park - Emscherpark, Duisburg

Ljusdesign i tunnlar - More Eyes av White

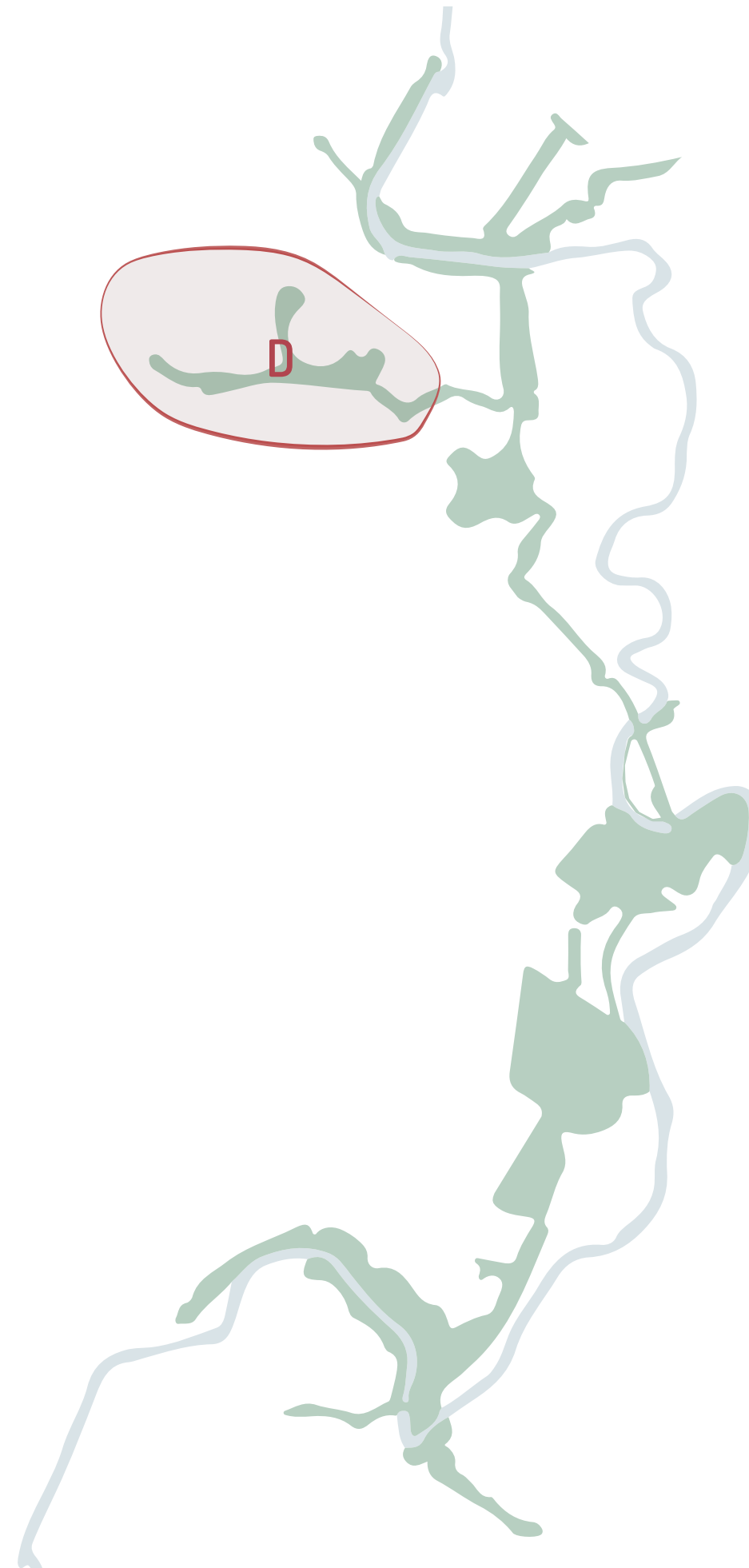
"Of Soil and Water" av Marjetica Potrč och Ooze Architects

"Mirage" av konstnären Katie Paterson

GETÄNGEN – PLATSEN

Getängen är ett samlat öppet landskapsrum som lutar svagt mot Viskan i nordöst. Rya Åsar dominerar som fondmotiv men man har kontakt med flertalet landmärker i Borås centrum. Platsen domineras av lätt industri och handel som vuxit fram successivt. Äldre tegelbyggnader varvas med senare byggnader av enklare format. De låglänta delarna har tidigare varit en meanderslinga men Viskan leddes om för att skapa mer industrimark. Stora gator med industrimått, parkeringar och upplag gör att området är mycket hårdgjort med få träd. Instängda kullar med naturmark blir stora tillgångar. Viskans mjuka stränder skymtar i norr.

GETÄNGEN – PLATSEN

Behov

- Hantera såväl skyfall som höga flöden i Viskan. Stora låglänta områden riskerar att svämmas över.
- Komplettera med bostäder för liv och trygghet under olika tider på dygnet.
- Infiltrera och rena dagvatten från tak och hårdgjorda ytor.
- Planera in grönska och plats för stora träd.
- Skapa trygga och stimulerande stråk för barn och vuxna.
- Social belysning för trygghet och identitetskapande.

Kvaliteter

- Rik lokalflora med olika kvalitéer, prisnivåer och karaktär. Bra grund för kreativitet, företagsamhet och entreprenörskap.
- Berättelsen om Viskan, det låglänta området och Viskans närvaro ger vägledning för landskapets gestaltning.
- Närhet till Rysa Åsar ger karaktär och kvalitéer för rekreation och friluftsliv.
- Stora utvecklingsbara ytor med befintlig infrastruktur på plats.

Dagens bilfokuserade karaktär med Ryaverket i bakgrunden

Flygbild över Viskans gamla å-fåra på 1960-talet

Spontanetablerad grönska kan utgöra grund till framtida park

Spinneriet Kronans bevarade industribyggnad med Rysa åsar i bakgrunden

Breda gatusektioner, industriella byggnader och stora hårgjorda ytor kännetecknar området

GETÄNGEN - FÖRSLAG

Getängen - en levande stadsdel mellan Viskan och Rya Åsar.

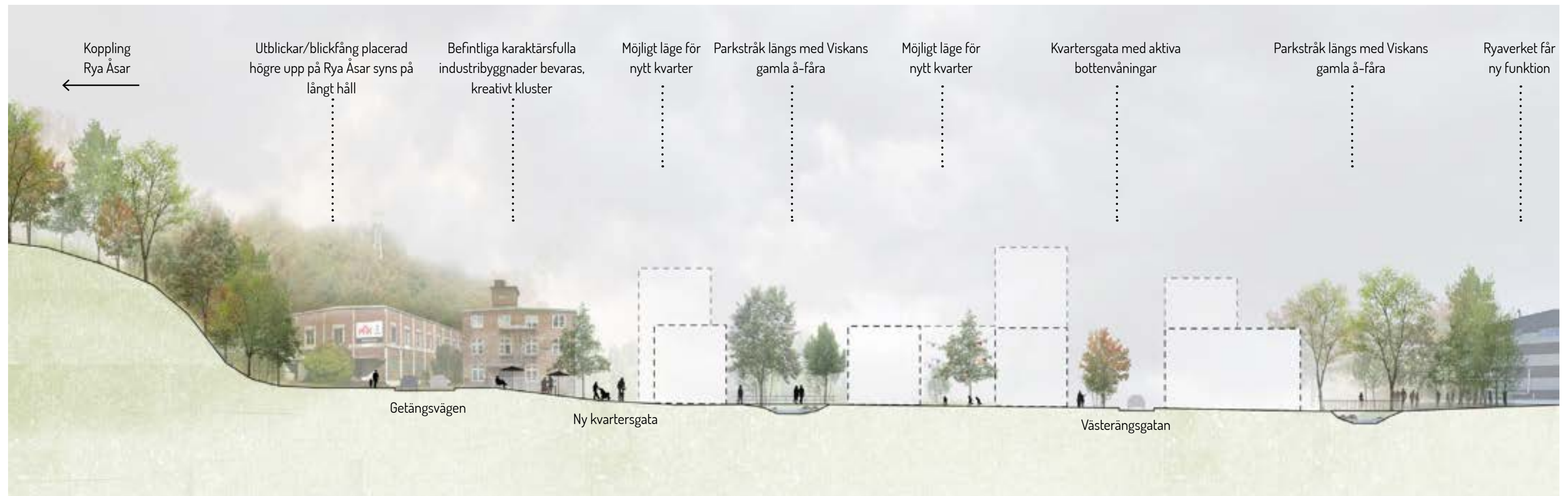
Utvecklingen tar avstamp i en spännande mix av industribyggnader i postindustriell miljö och utvecklingsbara gaturum och parkeringar. Med varsamma tillägg av t ex bostäder och service, kan man skapa en levande blandstad. De breda gaturummen och stora öppna parkeringar kan ge plats åt gröna stimulerande stadsrum som kan leverera på alla plan. Dagvatten, skyfallsleder, ekosystemtjänster och mötesplatser kan integreras i en nygammal stadsdel.

1. Viskans "Våtmarkspark". Berättar om Viskans tidigare å-fåra. Översvämningsbara grönytor & stadsrum med starka sociala, ekologiska och identitetsfunktioner.
2. Nya broar/spänger kopplar norra och södra stranden - ger en "hel" park.
3. Nod kring fd Spinneriet Kronans äldre industribyggnad vid foten av Rya Åsar. Byggnadens torn kan vara utblick/blickfång!
4. Kreativt kluster kring befintliga kulturella aktörer med egen karaktär. Spiller ut i resten av stadsdelen med rikt utbud av äldre lokaler.
5. Stadsutveckling med blandstad. Lyhördhet för befintlig bebyggelse och verksamheter.
6. Skyfallsstråk med seriekopplade regnträdgårdar i gaturum. Leder till "Våtmarksparken".
7. Ekologiska kopplingar längs med spåren. Människofri zon.
8. Skapa plats och förutsättningar för träd som kan växa sig gamla och stora.
9. Koppling till Rya Åsar ger tillgång till område med höga naturvärden.

 Ledmotiv konst: Utblickar/Blickfång.

GETÄNGEN - FÖRSLAG

Illustrativ sektion - Getängen
Ej skalenligt

Våtmarker och ekologiska strandzoner

Konstens motiv: Naturens återtagande

Taklandskap

Multifunktionella stadsrum

Konstens motiv: Lek

Kulturella plattformar och verkstäder

Regnlandskap

Konstens motiv: Ljus

GETÄNGEN – STRATEGI

Nästa steg/vidare arbete:

- Fördjupad kartläggning av befintliga verksamheter.
- Fördjupad kartläggning och analys av ekologiska värden.
- Utredning höjdsättning skyfallsleder samt översvämningsskydd.
- Analys av hur befintliga rum kan nyttjas av fler aktörer?
Eller öppnas upp för en publik?
- Inventering av befintlig belysning och belysningsförslag.

Kvartersgata med blå-kvaliteter. Jaktgatan – AJ Landskap

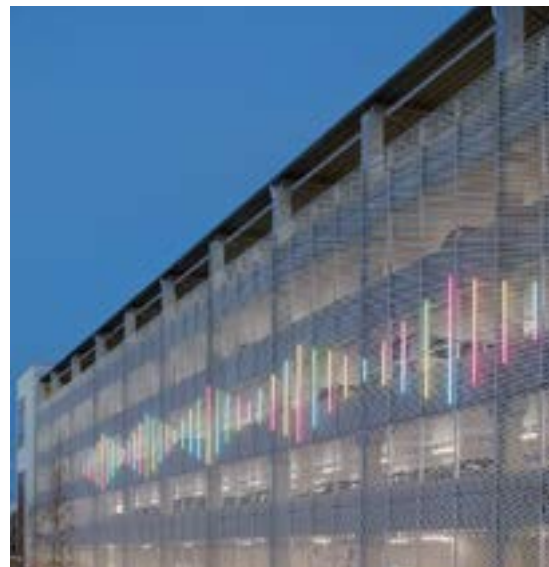
Promenadstråk av spänger vid vattnet. Farsta strandpromenad – Karavan landskap

Konst i befintlig postindustriell miljö – "Amtrak", Katharina Grosse

Viskans gamla å-fåra blir grönblått stråk med lekinslag. Mellemrummet – BOGL

Kreativt skapande med ljus – Livets rytm, Irina My A

Blandstad med bevarad industrikaraktär – Ringön, Göteborg

Översvämningsbara stadsrum.
Søndervold Nature Park – SLA

NORRBY – PLATSEN

Norrby är en dynamisk och levande stadsdel och en viktig del av Borås. Den har sedan länge utgjort en plats för nyalända och växte fram som arbetarstadsdel under industrialismen. Under 60-70talet tillkom dagens modernistiska byggnader med centrum och parker. Spårområdet med öppna parkeringar skär av stadsdelen från centrum. Norrby har stark egen identitet och särart.

NORRBY - PLATSEN

Behov

- Omsorg om detaljer.
- Tydligare ytor och stråk.
- Utomhusmiljöer av hög kvalitet.
- Flera sociala mötesplatser inomhus och utomhus.
- Platser för lek, rörelse och vila.
- Skapa nod med koppling till Kulturskolan/Simonsland.
- Uteaktiviteter: klottervägg, dansbana mm.

Kvaliteter

- Grönområden vid Kronängsparken och längs med spårområdet.
- Almqvistgymnasiet.
- Miljonprogrammets bevarade karaktärsdrag.

Befintlig stadsodling i mindre skala på bjälklag mellan de höga lamellhusen

Norrbyhuset, områdets viktiga kulturella mötesplats vid Kronängsparken

Östgötagatan är områdets axel och småskaliga handelsgata

Gångtunneln är idag entrén till Norrby från Knalleland

"Bananhusen" och de enkelt utformade bostadsgårdarna i miljonprogrammets anda

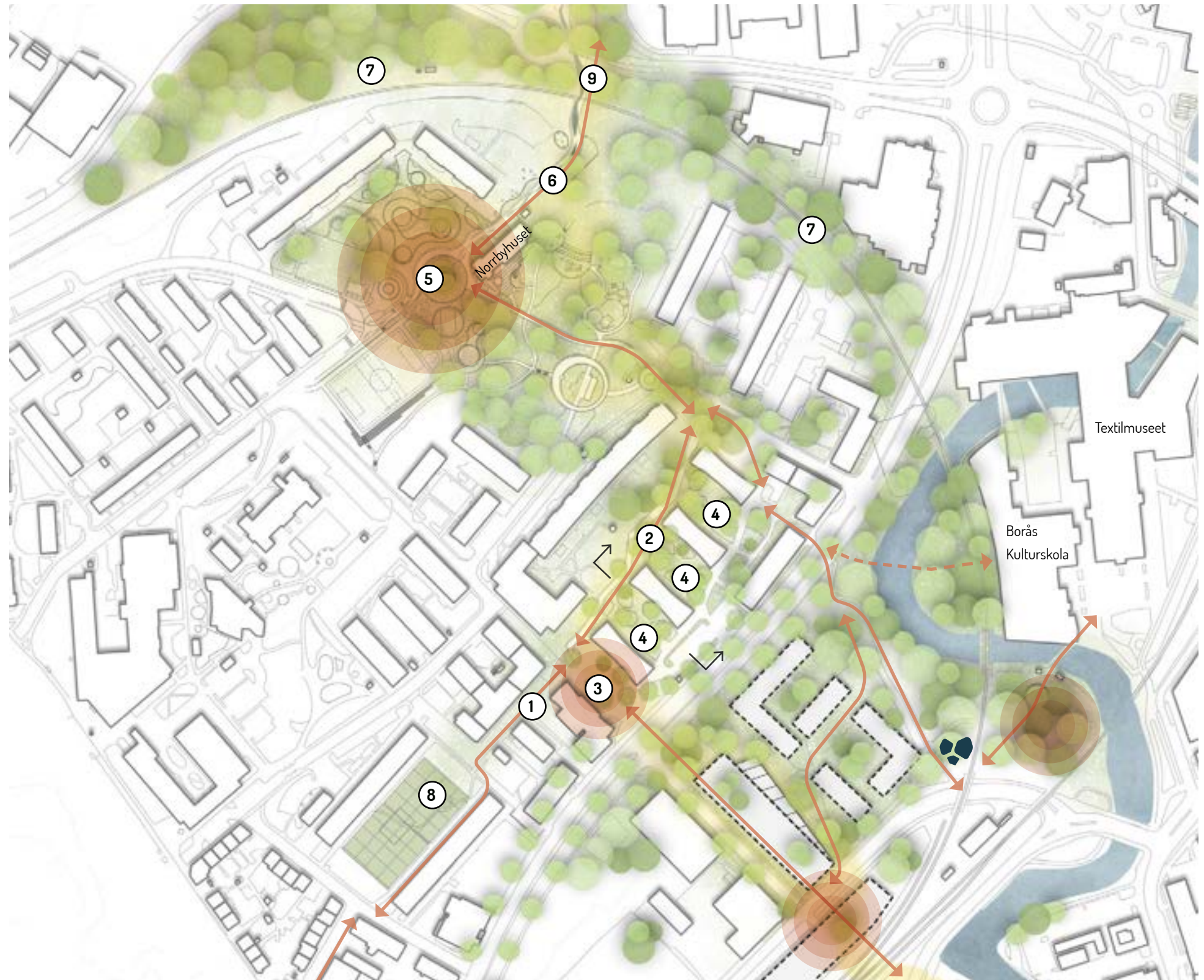
Korsningen Norrby Långgata - Norrby Tvärgata på 1910-talet

NORRBY - FÖRSLAG

Norrby - välkomnande platser med kvalitét, omsorg och skönhet.

Då området är tätt befolkat prioriteras de offentliga rummen, utan att överprogrammeras. Behåll kvalitéterna från 60-talets öppna och flexibla ytor. Såväl för lek och rörelse, kanske en marknad, som mer stillsamma platser. De offentliga rummen är programmerade för att människor av olika kön och olika åldrar ska vistas samtidigt för att öka tryggheten.

1. Norrby Torggata. Social axel och viktigt urbant stråk. Plats för kommers/stadsliv och möten. Kantas av aktiviteter, odling och matkultur.
2. Norrby Parkgata. Grönt, levande och tryggt stråk - en grön axel. Programmerat med aktivitet, mötesplatser, lek och samvaro.
3. Norrby torg. Förstärkt stadsrum och samlande plats. Korsande flöden och tydlig rumslighet. En av stadsdelens entréer.
4. Bostadsgårdar. Upprustade gårdar bjuder på lek, platser för social samvaro samt avkoppling. Kvalitativ grönska och möjlighet för odling bidrar till trygga, omhändertagna och ombonade bostadsgårdar. Här integreras konst i gårdsmiljöerna.
5. Kronängsparken. Stort samlande och grön vardagsrum. Öppna och aktiva ytor för många målgrupper.
6. Ny skyfallsled. Dränerar Norrby vid skyfall - vatten leds mot Repslagaregatan och Knalleland. Pedagogisk gestaltning med vatten. Skyfallsyta vid Norrbyhuset för magasinering av skyfallsvatten.
7. Människofri zon längs med järnvägsspåret helt utan belysning. Främjar stadens djur och insekter.
8. Storskalig stadsodling på bjälklag.
9. Noga avvägd ljussättning i och utanför tunnlarna för att skapa identitet och öka känslan av trygghet.

NORRBY - FÖRSLAG

Illustrativ sektion - Norrby
Ej skalenligt

Multifunktionellt stråk för stadsliv

Konstens motiv:
Gestaltning av tak

Broar och spänger

Urban grönska,
aktivitetspark

Konstens motiv: Lek

Parker

Vinterlandskap

Konstens motiv: Ljus

NORRBY – STRATEGI

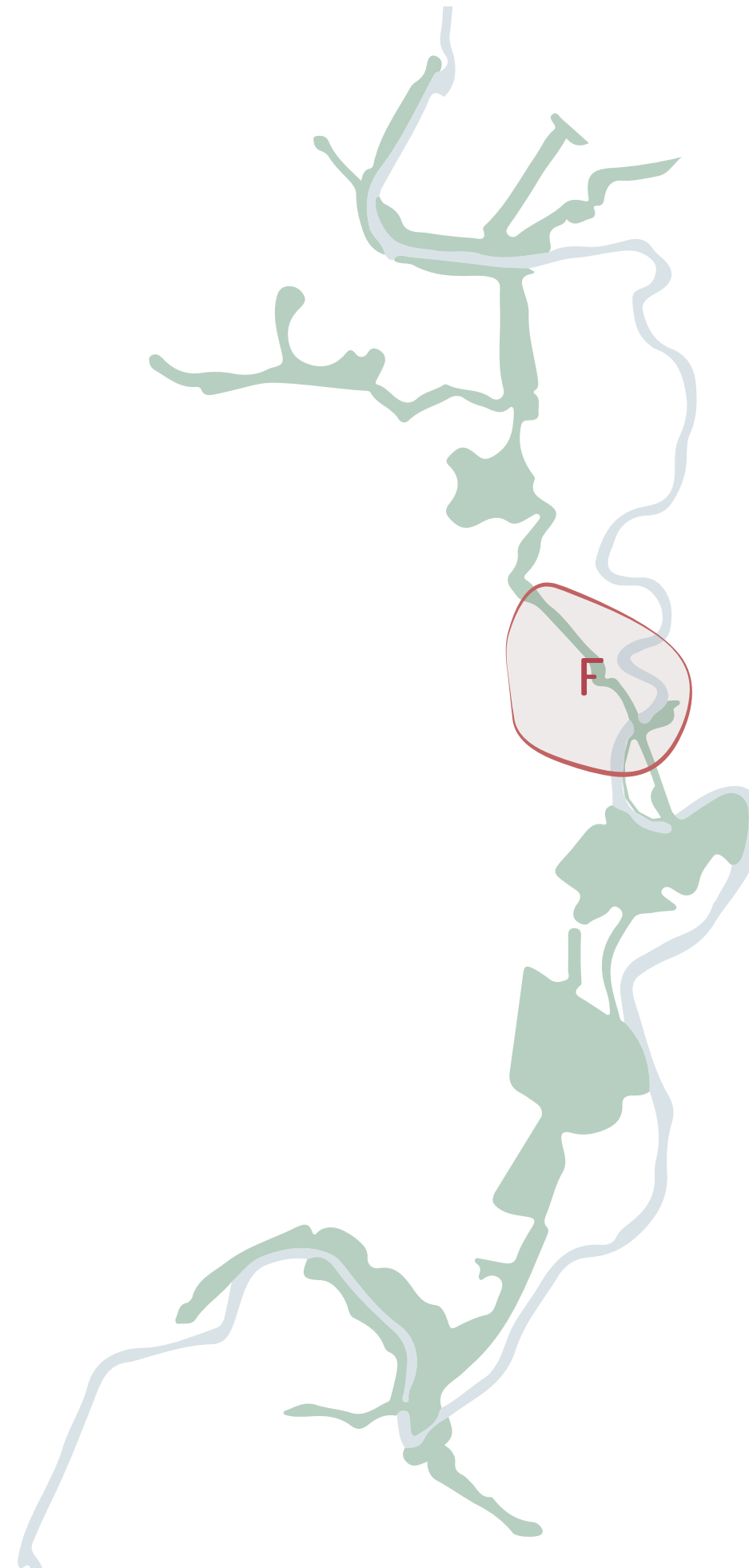
Nästa steg/vidare arbete:

- Fördjupad kartläggning av befintliga verksamheter och intresseorganisationer.
- Fördjupad kartläggning och analys av ekologiska värden.
- Barnperspektivet – skapa trygga och engagerande/lekfulla miljöer för barnen att vistas i.
- Utredning höjdsättning skyfallsleder.
- Utredning av möjligheter för boendernas delaktighet i den fortsatta processen.
- Inventering av befintlig belysning och belysningsförslag.

VISKAHOLM OCH KROKSHALLSBERGET - PLATSEN

Krokshallsberget är ett av Borås mest karaktäristiska landmärken. En bergsknalle som skjuter upp mitt i dalgången och blir en del av entrémotivet från centralstationen. I dag används bergets södra delar som park och utsiktspunkt medan resterande delar nyttjas som parkering. Viskaholm är en tidigare textilindustri där stora delar planeras för omvandling till bostäder och lokaler. Det långsmala Krokshallstorget används till största delen som parkering.

VISKAHOLM OCH KROKSHALLSBERGET - PLATSEN

Behov

- 24-timmars stad, öka närvaron i området
- Förbättra kopplingar och genomgående flöden.
- Stärk berget som målpunkt.
- Förstärk parkkvalitéer – minska parkeringsytor.

Kvaliteter

- Krokshallsberget – natur mitt i staden.
- Viskaholms bevarade industribyggnad.
- Närhet till Viskan och möjlighet till promenad längs med vattnet.
- Närhet till järnväg och resecentrum samt centrala staden.

VISKAHOLM OCH KROKSHALLSBERGET - FÖRSLAG

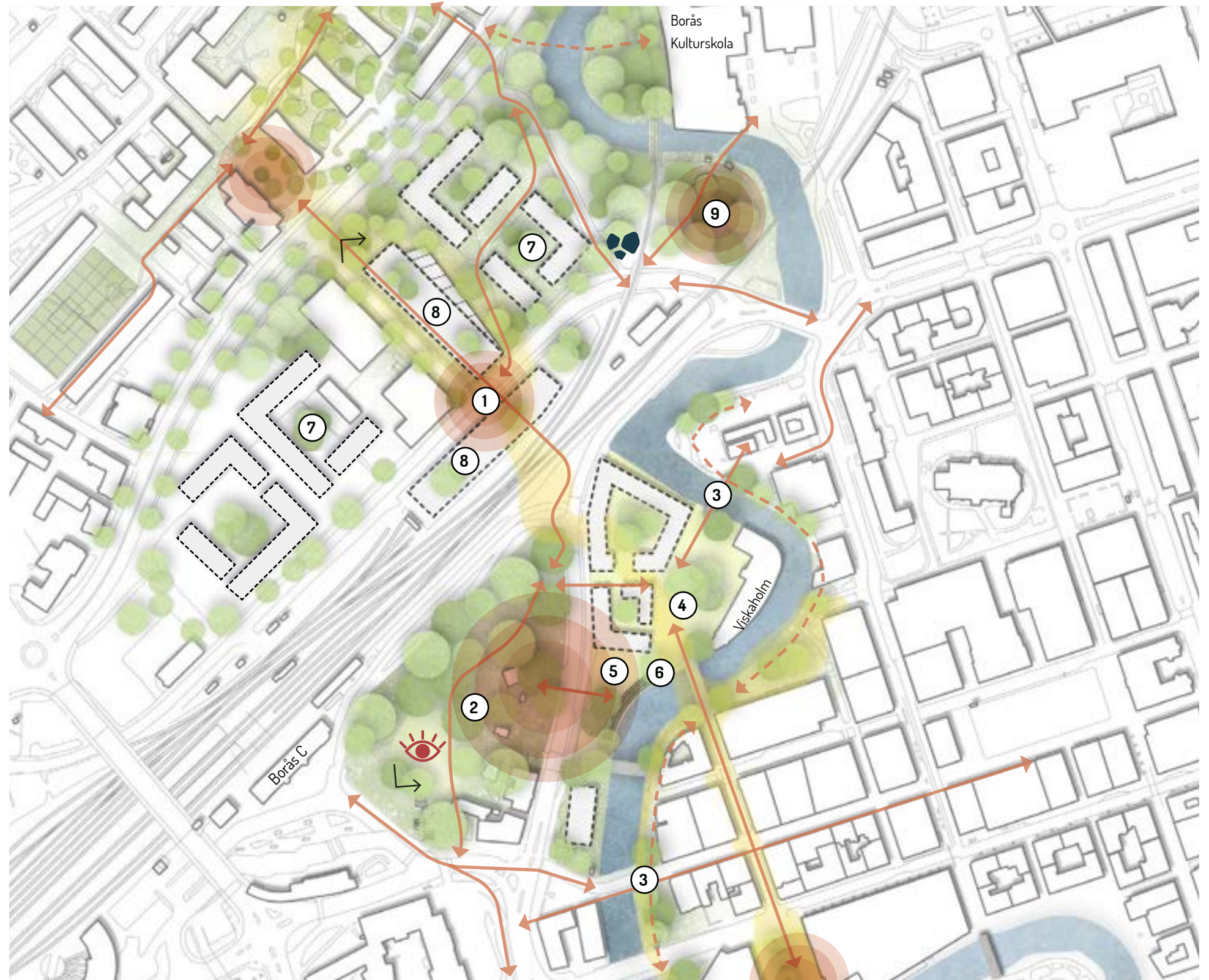
Krokshallsberget - en grön nod mitt i staden

Krokshallsberget med Viskaholm, Nedre Norrby och Krokshallstorget, har potential att bli en stark nod mitt i staden. Med nya kopplingar över spårområdet, nya trygghetsskapande bostäder och förstärkta attraktiva parker och stadsrum, kommer denna del få ett helt nytt sammanhang. Krokshallsberget kan bli en attraktiv park som kopplar samman staden i alla väderstreck. Ett konstmuseum förstärker berget som målpunkt. En ny konstnärligt utformad bro kopplar från Norrby över spåren till bergets park och vidare ner mot Krokshallstorget och Viskan. Lekplatser formgivna av konstnärer gör hela berget till en konstpark. Nedre Norrby kommer vara stadsutvecklingsområde under lång tid och behöver långsiktiga strategier. Det kan förstärkas med plats för lek och aktiviteter med koppling till Kulturskolan och Simonsland.

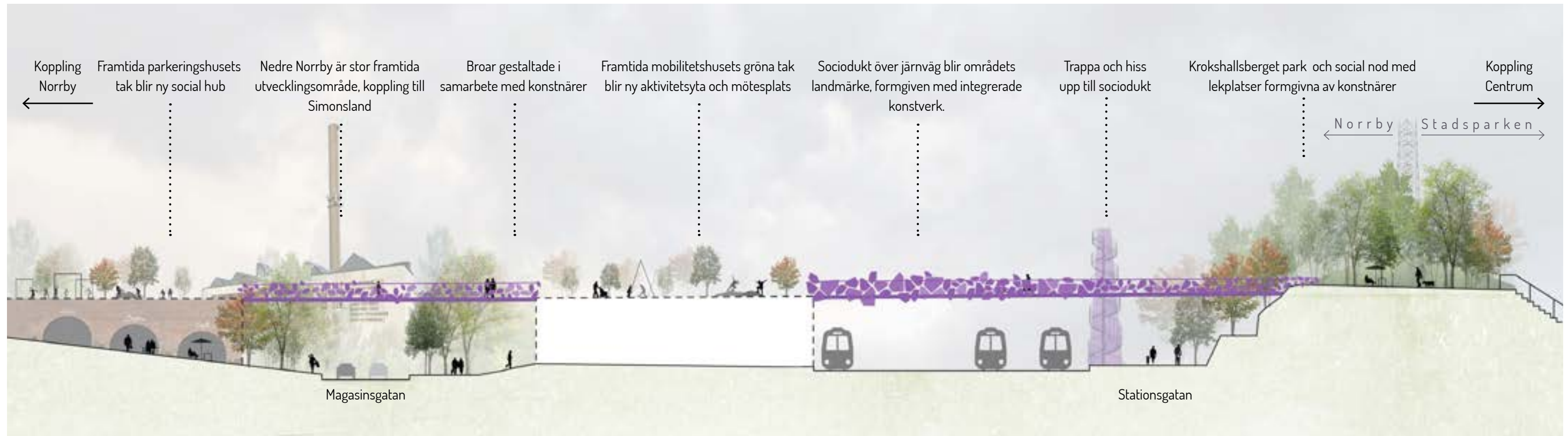
1. Sociodukten. Bra läge för en prototyp. Smart och stilig koppling över spårområdet mellan Norrby och Centrum. Återbrukbar/flyttbar. Landmärke med integrerad konst.
2. Krokshallsberget. Utvecklas som park och grön social nod. Framtida konstmuseum. Kan även fungera som bostadsnära park för tex Viskaholm.
3. Nya kopplingar längs med Viskan. Kompletterande bro i norr samt tydligare och tryggare gång under bro i söder.
4. Viskaholm. Viktigt stadsutvecklingsprojekt med bostäder osv. Ger trygghet, stadsliv och innehåll.
5. Krokshallstorget. Norra delen frigörs som torg med solig och sydvänd fasad. Gradängar mot Viskan och trappa upp på Krokshallsberget.
6. Gradäng mot Viskan - lika Sandvalls plats.
7. Nedre Norrby. Stor framtida utveckling som kopplar Norrby med Centrum.
8. Framtida mobilitetshub med aktiva bottenvåningar. Ger sociala, kommersiella och ekologiska värden.
9. Viskastranden. Aktiv grön plats invid Viskan med lekmöjligheter och en scen

 Ledmotiv konst: Utblickar/Blickfång

 Ledmotiv konst: Reliefer. Exakt placering väljs i samarbete med konstnär.

VISKAHOLM OCH KROKSHALLSBERGET - FÖRSLAG

Illustrativ sektion - Viskaholm och Krokshallsberget
Ej skalenligt

Broar och spänger

Konstens ledmotiv:
Utblickar/Blickfång

Taklandskap

Konstens motiv: Lek

Parker

Konstens motiv: Nod

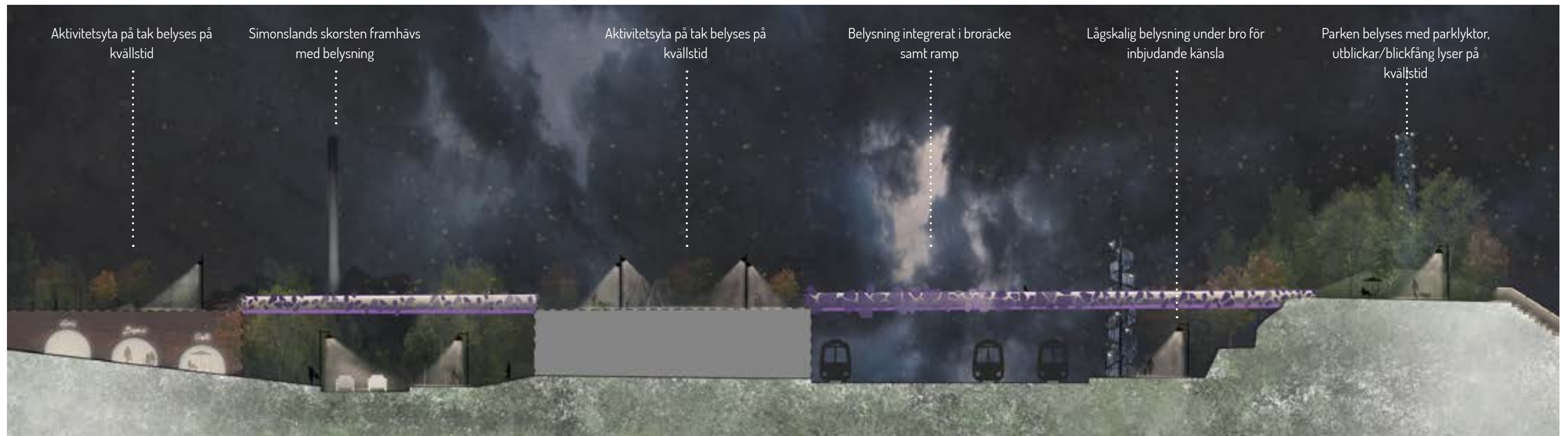

Multifunktionella stadsrum

Konstens motiv: Rörelse

VISKAHOLM OCH KROKSHALLSBERGET - FÖRSLAG

Mörkersektion - Viskaholm och Krokshallsberget
Ej skalenligt

Ljuset som verktyg:
Orientering/utblick

Ljuset som verktyg: Färg

Ljuset som verktyg: Trygghet

Ljuset som verktyg: Höjd

VISKAHOLM OCH KROKSHALLSBERGET - STRATEGI

Nästa steg/vidare arbete:

- Utredning av utformning, höjdsättning av Sociodukt samt möjligheten för koppling med Krokshallsberget.
- Utredning av hur och var sociodukten landar på Norrby-sidan.
- Fördjupad kartläggning och analys av ekologiska värden.
- Utredning höjdsättning skyfallsleder.
- Uppföljning av konstmuseum-utredningen.
- Fördjupad kartläggning av befintliga verksamheter.
- Utredning av möjliga stadsutvecklingsprojekt.
- Inventering av befintlig belysning och belysningsförslag.

"Kollektiva kroppen", konstverk av Johanna Gustafsson Fürst

Exempel på rulltrappor integrerade i berg

Marknaden Targ Blonie av Aleksandra Wasilkowska

Bottenvåningar får nytt liv - Stadtbahnbögen i Wien

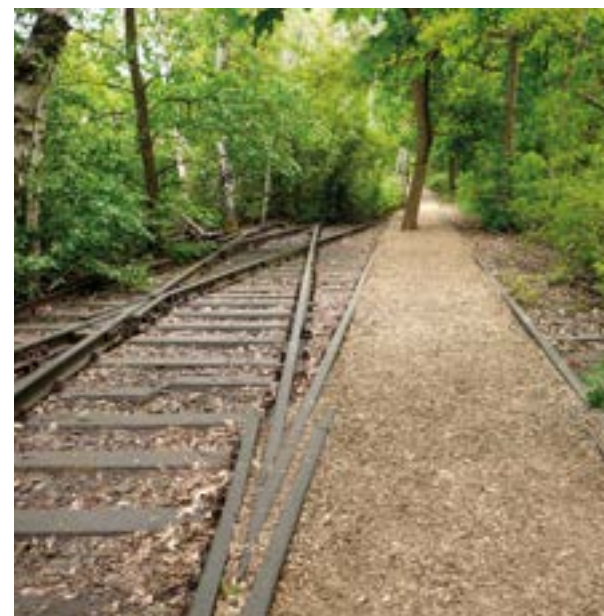
Bostadsgård som tar upp höjdskillnad - Norra Djurgårdsstaden

Aktivitetsyta på parkeringshusets tak. Konditaget Lügers - JAJA Architects

Dansbanan i Kvillebäcken av Liljewall Arkitekter

Naturmiljö längs järnvägsspår - Schöneberger Südgebiete

Sociala mötesplatser nära vattnet - Sandvalls plats

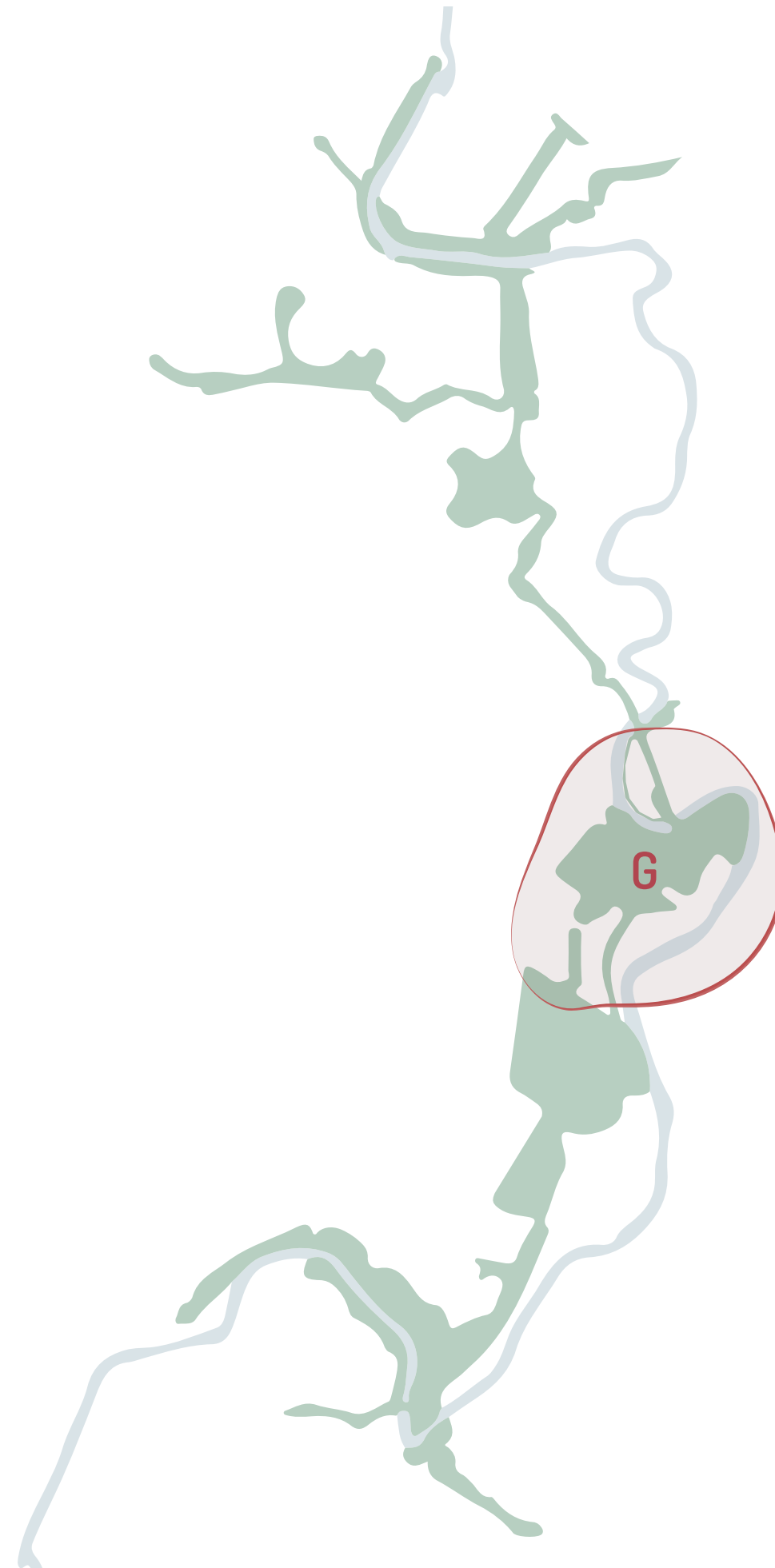

*Exempel på konstverk integrerat i infrastruktur
"Blink" - Katharina Grosse*

STADSPARKEN OCH PULSEN – PLATSEN

Stadsparken har genom åren utvecklats och vuxit inom delar som tidigare varit industri. I dag är det en vital park med stort antal besökare och rikt innehåll. Parken visar på en mångfald miljöer från klassiska planteringar till minigolf och utflyktslekpark. Från Viskans vindlande stränder till bergspartier med en karaktäristisk Boråskulle. Parken kommer att expandera söderut med Aternkullen och koppla över väg 40. Det nya flödet leds genom parken mot Mittpunkten och vidare norrut.

Pulsenområdet ligger på var sida om Väg 40 och har länge utgjort ett mentalt avslut på centrum. Detta kommer att förändras då centrum expanderar söderut. Väg 40 är dock fortfarande en stark fysisk och mental barriär.

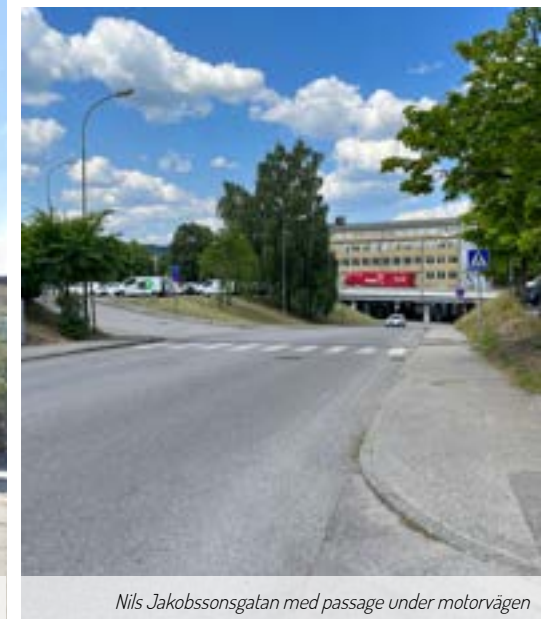
STADSPARKEN OCH PULSEN – PLATSEN

Behov

- Utveckla parken med Aternkullen.
- Förstärk stråk längs Viskan norrut – under Lilla Brogatan.
- Öppna upp S:t Ansgars kyrkogård för passage.
- Öka biologisk mångfald.
- Skapa fler kopplingar.

Kvaliteter

- Stadsparken en central grönyta med många kvaliteter.
- Närhet till Viskan och möjlighet att komma nära vattnet.
- Karaktärsfulla bevarade industribyggnader på var sida väg 40.

STADSPARKEN OCH PULSEN – FÖRSLAG

Standsparken och Centrum växer söderut

Med två nya broar, över Sven Erikssonsgatan och över Väg 40, kommer Aternkullen och Pulsenområdet bli delar av Viskans Park. Aternkullen blir en integrerad del av Stadsparken och Pulsenområdets karaktärsfulla stadsrum blir attraktiv målpunkt för alla. Förutom broarna stärks kopplingen längs Viskan och Nils Jacobssonsgatan omvandlas från bred industrigata till blågrönt stråk för människor och djur. Miljön under broarna utvecklas med konst och ljus.

1. Mittpunkten. Stärks med nya flöden. Ny trappa upp på kullen!
2. Nya broar överbygger Sven Erikssonsgatan samt väg 40. Starka visuella landmärken formgivna i samverkan med konstnärer.
3. Utvidgad stadspark. Stadsparken växer med Aternkullen. Kopplas via broar och trappor.
4. Nya och förbättrade entréer samt trappor till kyrkogården. Bjuder in till kyrkogårdens lugnare och kontemplativa promenadstråk.
5. Multifunktionell parkgata. Bred industrigata omvandlas till vacker parkgata med mycket grönska, stora träd och öppen dagvattenhantering.
6. Tydliga, säkra och gärna upphöjda övergångsställen på Sven Erikssonsgatan.
7. Under bron samlas vatten vid skyfall som ger möjlighet för tillfällig konst eller ljuskonst. Tunneln anpassas i höjd för att möjliggöra kollektivtrafik på Nils Jakobssonsgatan.
8. Utveckla Hallbergsplatsen till inbjudande rum för stadsliv genom att minska ytor för biltrafik och aktivera bottenvåningar.

Ledmotiv konst: Utblickar/Blickfång. Kommuniserar med andra utblickar/blickfång tex Krokshallsberget och Götavallen.

Ledmotiv konst: Reliefer. Exakt placering väljs i samarbete med konstnär.

STADSPARKEN OCH PULSEN - FÖRSLAG

Illustrativ sektion - Stadsparken och Pulsen
Ej skalenligt

Multifunktionella stadsrum

Konstens ledmotiv:
Utblickar/Blickfång

Parker

Broar och spänger

Konstens ledmotiv: Reliefer

Vinterlandskapet

Konstens motiv:
Organiska verk

Regnlandskap

Konstens motiv: Bro

STADSPARKEN - STRATEGI

Nästa steg/vidare arbete:

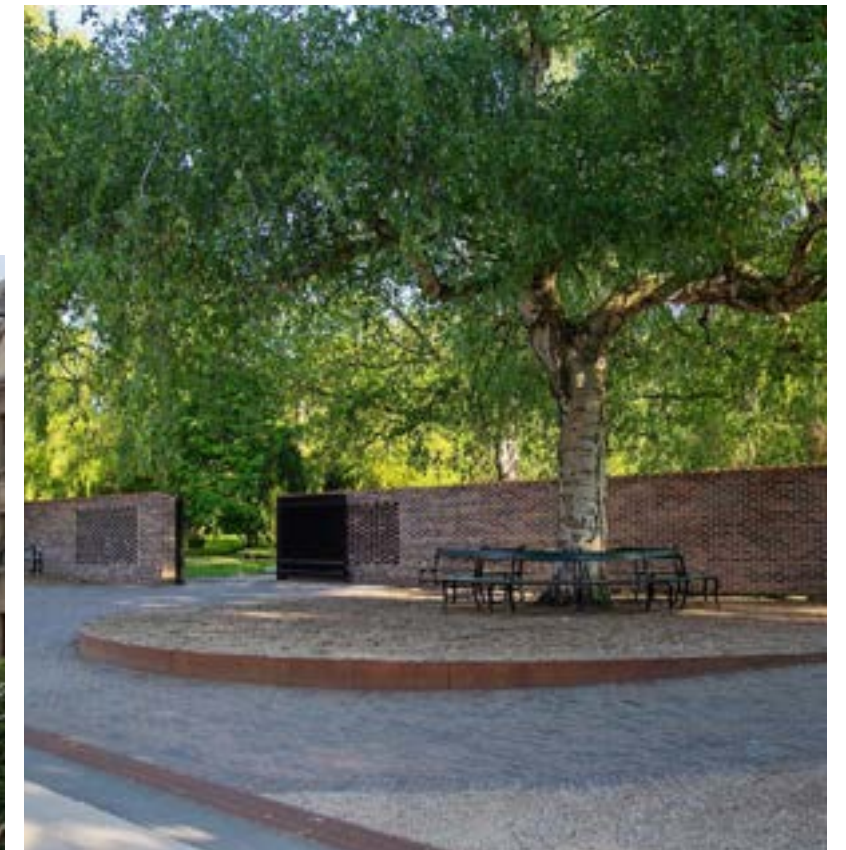
- Fördjupad kartläggning och analys av ekologiska värden.
- Analys av möjliga lägen för bro över Sven Eriksonsgatan.
- Analys av möjlig ny entré till och promenadstråk genom S:t Ansgars.
- Inventering av befintlig belysning och belysningsförslag.

Skuggspel från träd - Hyllie Plaza av Sweco

Gröna torn . "The Plant Nursery" av Maio och Nomadic Studio

Ny entré till befintlig kyrkogård . Bispebjerg Kyrkogård - VEGA Landskab

Gröna miljöer för avkoppling i centrala staden. Luisenstädtischer Friedhof - relais

"Mirakel" av Santiago Mostyn. Möllevångstorget, Malmö

Exempel på bro utformad av konstnär - "Cirkelbroen" av Olafur Eliasson

PULSENOMRÅDET - STRATEGI

Nästa steg/vidare arbete:

- Fördjupad kartläggning och analys av ekologiska värden.
- Fördjupad kartläggning av potentiellt värdefulla industribyggnader.
- Utredning av höjdsättning av skyfallsleder genom området.
- Utred belysningens koppling till området och dess verksamheter.
- Inventering av befintlig belysning och belysningsförslag.

Avskärmad belysning på bro - Folke Bernadottes bro, Stockholm

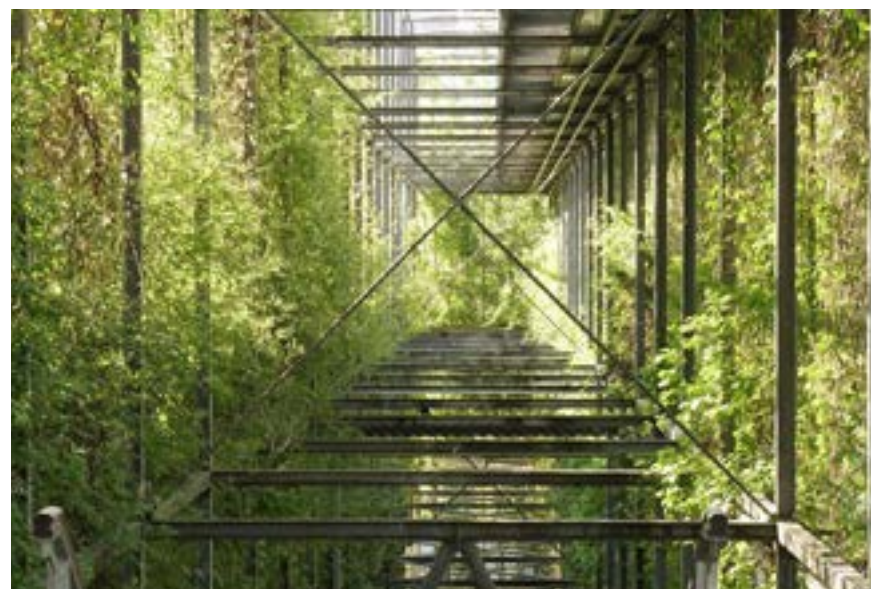
Vertikal gröstruktur bildar rum - Burckhardt & Partners

Multifunktionell stadsgata - Marianne Levinsen Landskab

Regnkunstverk i Göteborg av Bea Szenfeld

Parkbro i MFO Park, Zurich - Burckhardt & Partners

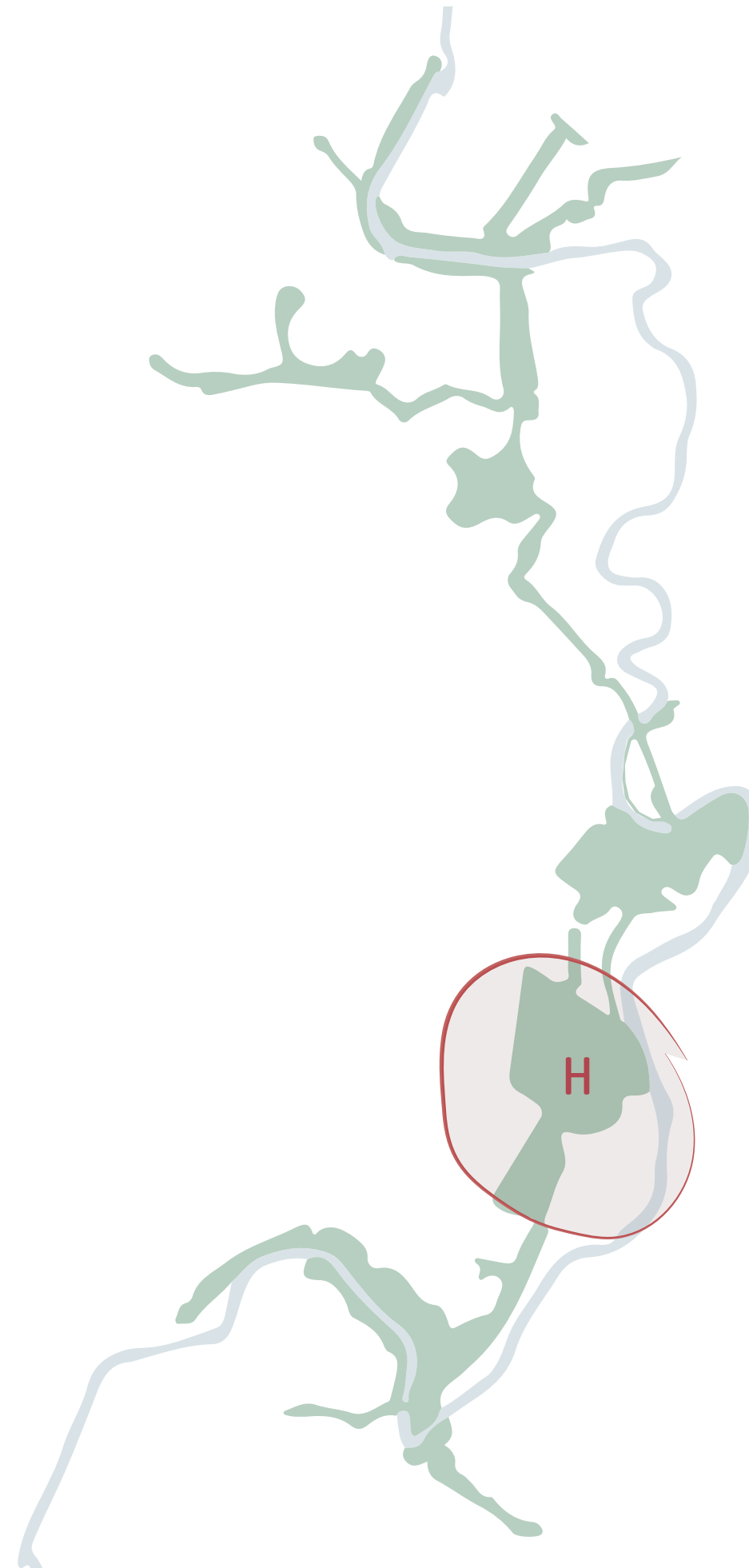

Gator där träd får möjlighet att bilda stora volymer i stadsrummet

GÖTA, S:TA BIRGITTA OCH DRUVEFORS - PLATSEN

St Brigitta är en äldre och väletablerad kyrkogård som delvis fungerar som allmän park. Gamla, karaktärsfulla träd, murar och gravar ger ett gediget intryck. De östra delarna angränsar mot en svagt sluttande naturmark som möter Viskan i ett parkstråk.

Göta och Götavallen är av en helt annan karaktär med bostadshus från 50-tal utan tydlig gränser mellan privat och offentligt. Götavallen är ett öppet landskapsrum som ligger på randen av en sandig platå. Slänten ner mot Ålandsgatan är naturmark som övergår i öppna, postindustriella ytor. Spårvägen ligger i en ravin som separerar Göta från kyrkogården.

GÖTA, S:TA BIRGITTA OCH DRUVEFORS -PLATSEN

Behov

- Förbättra passage genom S:ta Birgittas kyrkogård.
- Tillför paviljong för kontemplation och sociala möten.
- Tillför tillåtande ytor för att sitta.
- Gestalta Götavallen med omsorg, ljus och rumsligheter både permanent och tillfälligt.
- Prototyp och medskapande konst som sedan blir permanent.
- Ny koppling över Kust-till-kustbanan.

Kvaliteter

- S:ta Birgitta vacker grön oas med stora träd.
- Götavallen stor öppen yta för lek.
- Forsen vid Druvefors.
- Befintlig promenadsträcka längs med Viskan.

Götavallens stora öppna gräsyta

Kust-till-kustbanan som utgör barriär mellan stadsdelarna

Druvefors väveri, foto från 1900-talets första halva

Befintligt huvudstråk genom S:ta Birgittas kyrkogård

Druveforsen sett från Göta-sidan

GÖTA, S:TA BIRGITTA OCH DRUVEFORS - FÖRSLAG

St Birgitta är tillgänglig som både som kyrkogård och som park för boråsarna.

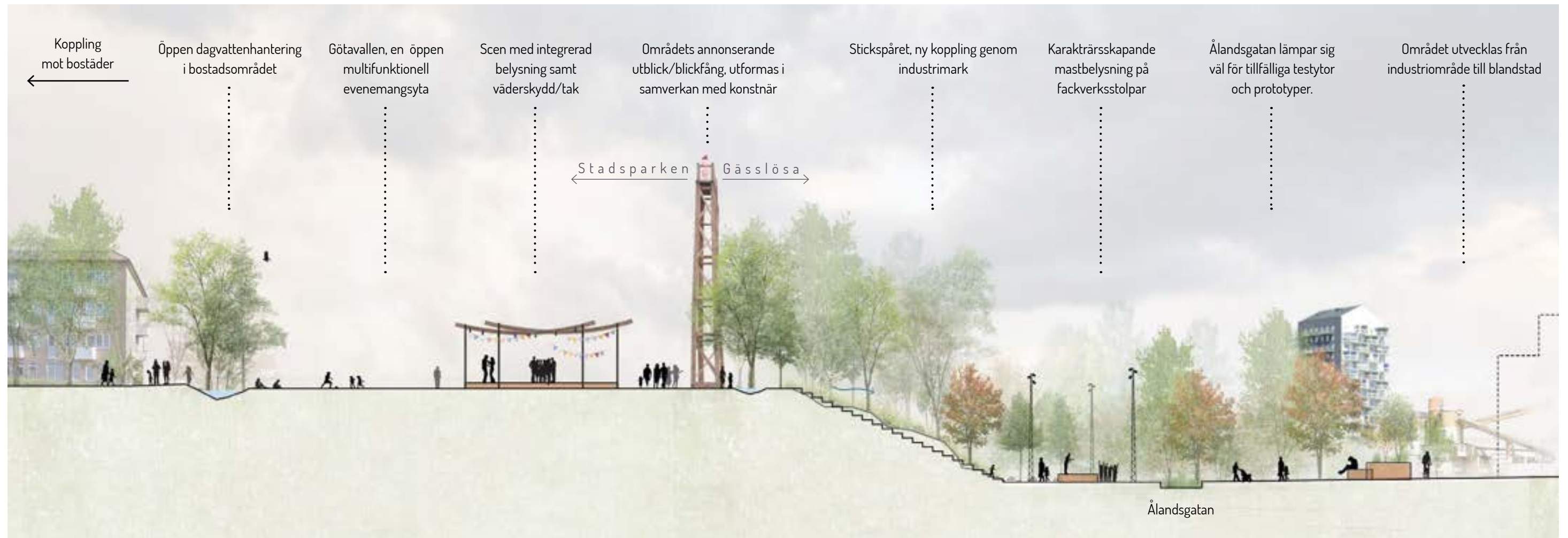
Promenaden till Göta går över kyrkogården och en paviljong bjuder in till aktiviteter och olika ceremonier. Götavallen görs mer tillgänglig genom en bro och området är etablerat som eventplats. Samtidigt är parken användbar för de boende, genom att utformningen tagits fram i dialog med dem och utgått från deras behov. För att skapa oväntade och lekfulla lösningar bjuds en konstnär med i gestaltningen av noden på Götavallen.

1. Nya och tydligare entréer till kyrkogården. Bjuder in och stärker vackert och rofylld stråk genom kyrkogården.
2. Kyrkogården som park. Skapa platser att stanna upp och vistas på. Lugna kvarter utan aktiva gravar. Nedtonad belysning minskar påverkan på djur och växtliv.
3. Parkstråk längs Viskan. Förbättras med stärkt entré. Nya kopplingar och trygg belysning.
4. Götavallen. Öppen, multifunktionell gräsyta för spontana aktiviteter och planerade evenemang. Utformas i dialog med nyckelgrupper och konst.
5. Anpassningsbara element stöttar med funktioner som klimatskydd, scen, el, wc/skötrum osv.
6. Möjlig plats för tak eller öppen vägg.
7. Bostadsnära park. Parkrummen mellan husen aktiveras i nära dialog med boende. Möjlig samordning med klimatsäkring och hållbara dagvattenlösningar.
8. "Stickspåret". Ny koppling följer gammalt industrispår. Kopplar till Götavallen på skrå i slänt. Post-industriellt parkstråk. Trampstenar.
9. Ny trappkoppling i slänten.
10. Nya brokopplingar mellan promenadstråket och Druvefors.
11. Druvefors ny mötesplats i solläge invid Viskan och Lillån. Utvecklas med särskild hänsyn till befintlig vattennära natur.
12. Ny siktlinje öppnas upp genom befintlig häck.

 Ledmotiv konst: Utblickar/Blickfång. Annonserar platsen.

GÖTA, S:TA BIRGITTA OCH DRUVEFORS - FÖRSLAG

Illustrativ sektion - Götavallen
Ej skalenligt

Öppna flexibla ytor för lek, spel och samvaro

Konstens motiv: Paus

Våtmarker och ekologiska strandzoner

Stadsodling

Konstens motiv: Nod

Kulturella plattformar och verkstäder

Konstens ledmotiv: Utblickar/Blickfång

GÖTA - STRATEGI

Nästa steg/vidare arbete:

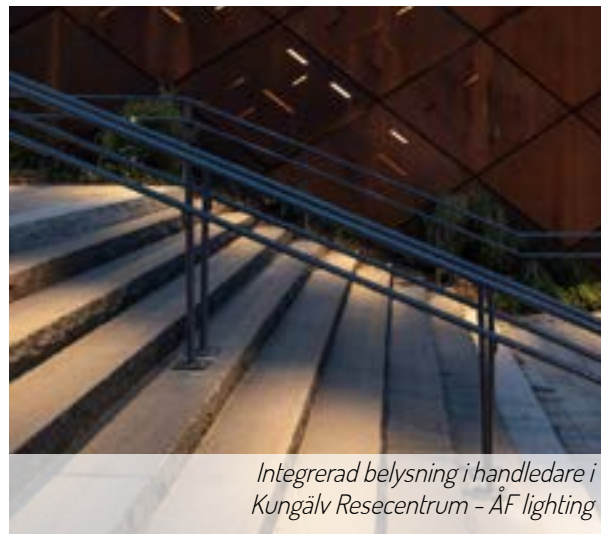
- Fördjupad kartläggning och analys av ekologiska värden.
- Fördjupad kartläggning av potentiellt värdefulla industribyggnader.
- Utredning av höjdsättning avskyfallsled mot Ålandsgatan.
- Analys av hur befintlig fotbollsplan kan nyttjas av fler aktörer.
- Engagera kulturaktörer i arbetet som redan finns här, eller i närheten.
- Medskapande konstprojekt som utforskar platsens möjligheter och provar möjliga programmeringar.
- Använd prototyper för att testa möjlig programmering. Konstnärliga metoder lämpar sig väl här.
- Utred belysningens koppling till området och dess verksamheter.
- Inventering av befintlig belysning och belysningsförslag.

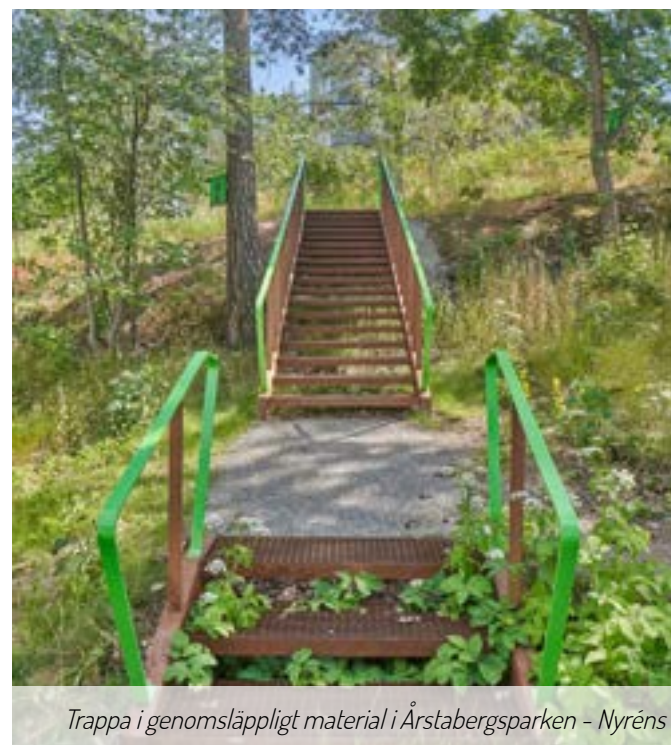
Trampstenar i postindustriell miljö. Atelierhaus C21 - Rajek Barosch

"The Playing Field" av Assemble

Integrerad belysning i handledare i Kungälv Resecentrum - ÅF lighting

Trappa i genomsläppligt material i Årstabergsparken - Nyréns

Dansbana av gruppen "Dansbana!" i Kalamis

"Hollow" av konstnären Katie Paterson

S:TA BIRGITTA – STRATEGI

Nästa steg/vidare arbete:

- Fördjupad kartläggning av befintliga träd i kyrkogårdsmiljö.
- Analys av hur befintlig kyrkogård kan öppnas upp för publik och kompletteras med rekreativa funktioner.
- Inventering av befintlig belysning och belysningsförslag.
- Utred möjlighet för fördjupat samarbete med Svenska kyrkan.

Teshima Art Museum – Rei Naito och Ryue Nishizawa

Kyrkogård som park och rekreativ miljö. Luisenstädtischer Friedhof – relais

Ny entré till kyrkogården. Bispebjerg kyrkogård – VEGA Landskab

ÅLANDSGATAN – PLATSEN

Ålansgatan är en bred industrigata med tidigare stickspår från järnvägen. Här ligger historiska industribyggnader bredvid enklare industrier och en betongfabrik. Viskan flyter fram i ett svårtillgängligt å-rum. Intilliggande slänt och kuperad naturmark tydliggör det långsträckta landskapsrummet. Öppna restytor med ruderalmark ger en övergiven men spännande karaktär.

ÅLANDSGATAN - PLATSEN

Behov

- Återinföra naturelement.
- Tillgängliggöra Viskan.
- Hantera skyfall.
- Tillföra mänsklig skala och taktila material.
- Skapa trygg koppling - Götavallen och Gässlösa.
- Belysning som främjar sociala möten.
- Bevara befintlig småskalig industri

Kvaliteter

- Småskaligt & vattennära läge längs Viskan. F.d industrimark med kulturhistoriskt viktiga byggnader (bla Wiskania) och miljöer - stor potential för låga hyror & kan utgöra en plats för kulturverksamheter och startups.
- Stor potential som skyfallsstråk och för stadsliv med kulturella inslag
Viktig koppling för Viskans park som helhet.
- Textilhistorisk byggnad med stor potential, återburkas och användas för nya verksamheter och näringar.
- Områden lämpade för långsiktig varsam stadsutveckling.
- Viskan och mjuka strandzoner.
- Grön koppling.

Wiskania, en bevarad äldre textilindustriell byggnad

Ålandsgatan utgörs av en hårdgjord industrigata, kantas av industribyggnader

Viskans idag otillgängliga kantzoner bakom industribyggnaderna

Flygbild över Kamgarnsspinneriet Göta med Viskans tidigare å-fåra, år 1927

Thomas betong, aktiv industriverksamhet med byggnader från 60-80-talet

Kv Silverpoppeln 33 uppfört år 1957, idag Borås Bilfrakt

KULTURSTRÅKET ÅLANDSGATAN - FÖRSLAG

Postindustriellt parkstråk utgör ryggrad för utveckling av området.

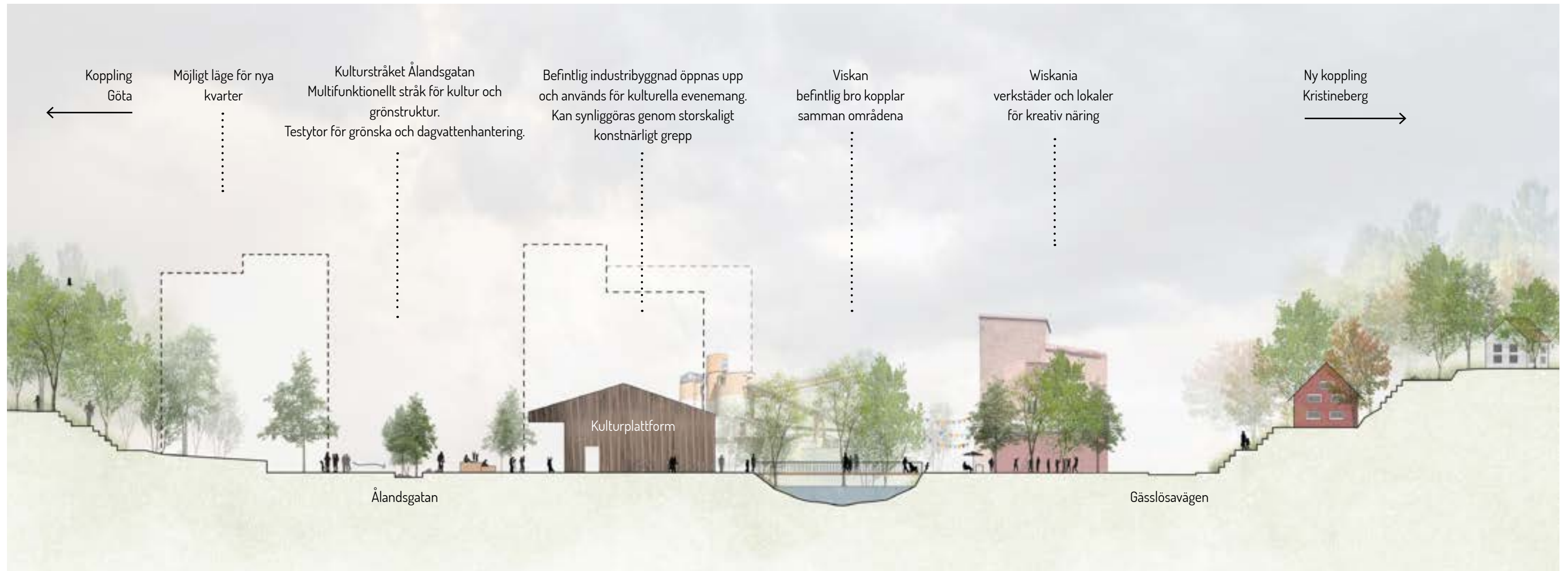
Ålandsgatan är en postindustriell plats där djur- och växtliv nu kan återvända, parallellt med mänsklig närvaro. Platsens kvalitet med dess stora skala, varierade industriarv och unika byggnader tas till vara. Gatan, med sin robusthet och de långa siktlinjerna, öppnar upp för större konstnärliga grepp och bjuder in till ett tillåtande, lekfullt utforskande.

En mänsklig skala på platsen kan skapas och förstärkas genom taktila material, växtlighet, tillägg av intimare rumsligheter samt med färg. På Ålandsgatan kan nya grepp testas och vidareutvecklas i etapper. Wiskania lämpar sig väl för kulturproduktion, och med ett kluster för kulturarbetare kan också dessa bidra till både utformning och befolkning av området. Längs Ålandsgatan finns enkelt tillgänglig infrastruktur som stödjer kultur.

1. Industrierlokaler tas tillvara och görs tillgängliga, kompletteras med bostäder.
2. Stadsutvecklingsprojekt med bostäder och blandstad.
3. Befintlig bro öppnas upp.
4. Förslag på nytt läge för bro - koppling över Viskan.
5. Wiskania blir ateljéer och studios, produktionsplats för kultur.
6. Storskalig offentlig konst curateras på Ålandsgatan.
7. Infrastruktur för spontant kulturutövande så som tak, tillgång till el och vägg för graffiti, scen och plattform för kultur.
8. Ljusdesign som speglar verksamheter i området.
9. Ge förutsättningarna för spontanetablering av natur och ruderatmarker.
10. Sanering av förorenad mark med hjälp av växter, testyta och prototyper för grönska.
11. Spridningsvägar och konnektivitet.
12. Viskans å-rum görs tillgängligt - mjuka standzoner och utveckling av gröna värden.
13. Regnbäddar och skyfallsstråk hanterar dagvatten och leder skyfallsvatten till Viskan.

KULTURSTRÅKET ÅLANDSGATAN - FÖRSLAG

Illustrativ sektion - Kulturstråket Ålandsgatan
Ej skalenligt

Multifunktionellt stråk
för stadsliv

Konstens motiv: Stora grepp i
befintlig miljö

Taklandskap

Urban grönska

Konstens motiv:
Naturens återtagande

Regnlandskap

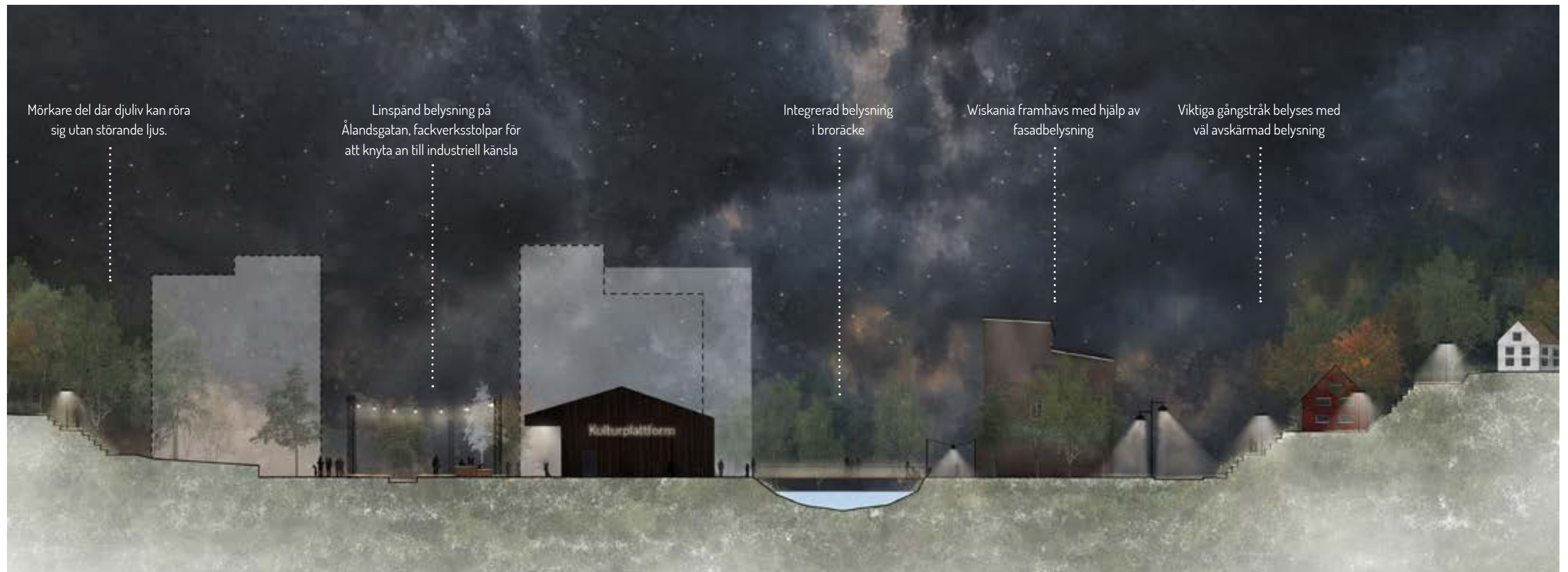

Kulturella plattformar och
verkstäder

Konstens ledmotiv: Reliefer

KULTURSTRÅKET ÅLANDSGATAN - FÖRSLAG

Mörkersektion - Kulturstråket Ålandsgatan
Ej skalenligt

Ljuset som verktyg:
Naturlighet

Ljuset som verktyg:
Orientering/utblick

Ljuset som verktyg: Avskärmning

Ljuset som verktyg:
Belysningsstyrning

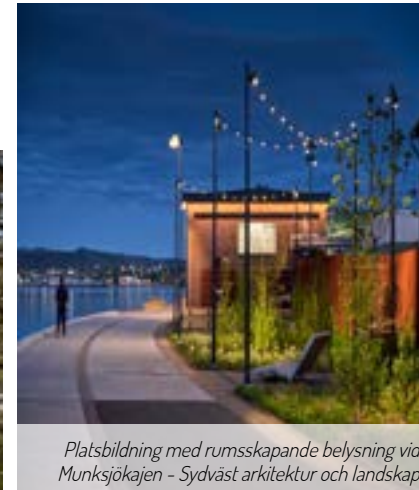
KULTURSTRÅKET ÅLANDSGATAN - STRATEGI

Nästa steg/vidare arbete:

- Fördjupad kartläggning och analys av ekologiska värden.
- Fördjupad kartläggning av potentiellt värdefulla industribyggnader.
- Utredning av höjdsättning skyfallsled längs med Ålandsgatan.
- Analys av hur befintliga rum kan nyttjas av fler aktörer.
- Engagera kulturaktörer i arbetet som finns här redan, eller i närheten.
- Använd prototyper för att testa möjlig programmering. Konstnärliga metoder lämpar sig väl här.
- Utred belysningens koppling till området och dess verksamheter.

Trampstenar i Park Naturmuseum St. Gallen av Studio Vulkan

Platsbildning med rumsskapande belysning vid Munksjökajen - Sydväst arkitektur och landskap

Bevara och utveckla den industriella karaktären. Garden of the Future - Atelier Partero

Dansbana med högtalare som går att koppla upp sig mot av kollektivet "Dansbana!". Exempel på aktivering i tillåtande miljö.

Exempel på en tillfällig scen

"Can Sau" av unparallellel'architectes

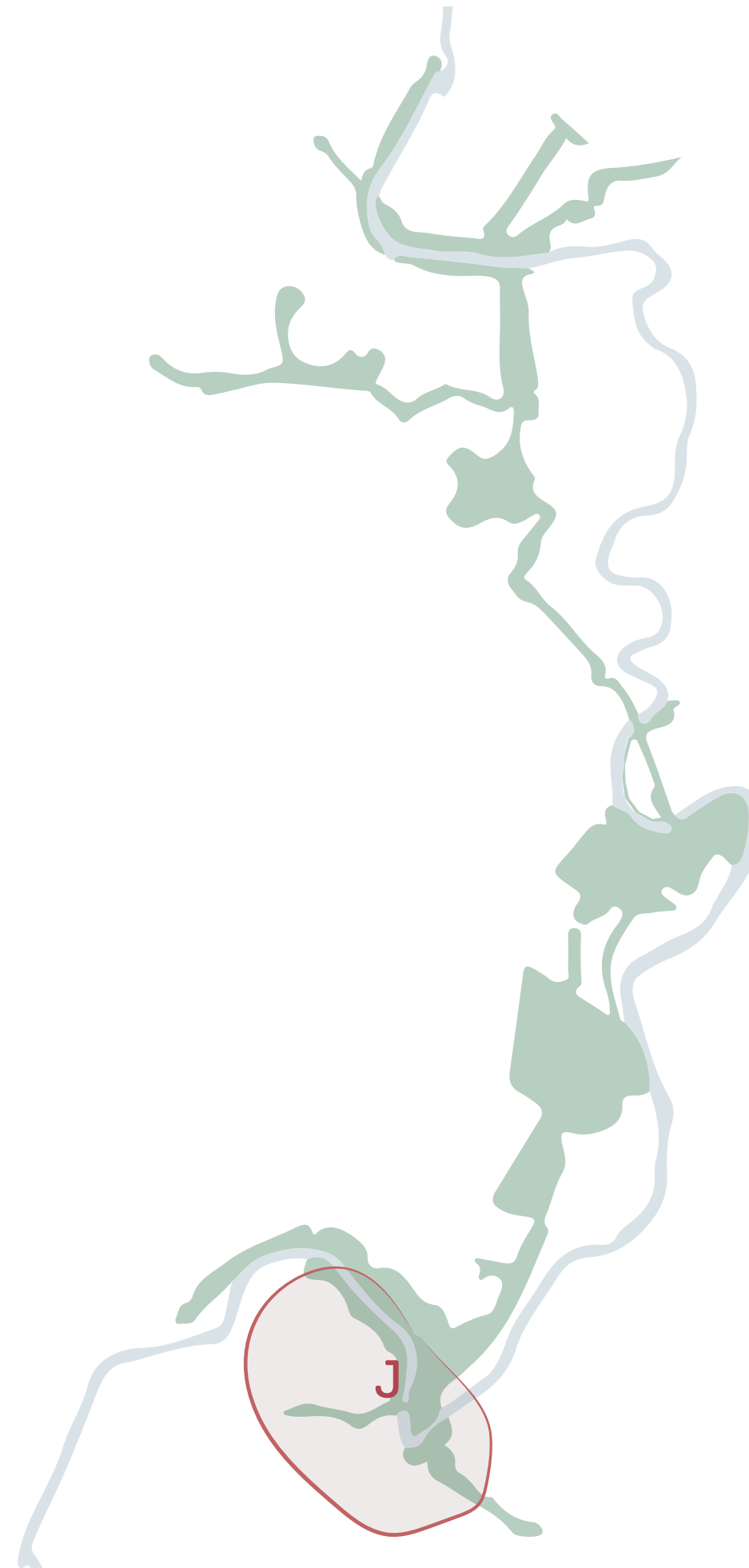
"Pathway Pollinator" av Alexandra Daisy Ginsberg. Exempel på offentlig konst som gestaltas med organiskt material.

GÄSSLÖSA - PLATSEN

Platsen omges av mjuka ekologiska strandzoner, spännande lekmiljöer i blockrik boråsskog, St Sigfrids stora skogskykogård, och en bakomliggande bergssida.

Södra åkröken - en plats öppen för utveckling

Viskan gör en tvär vändning mot norr. Här ligger en nybyggd stor skola som kommer bli målpunkt för ett stort upptagningsområde. Samtidigt ligger stora mer eller mindre aktiva industri eller handelsytor öppna för utveckling.

GÄSSLÖSA - PLATSEN

Behov

- Bevara och tillgängliggöra befintlig natur.
- Varsam belysning och konst.
- Attraktiv målpunkt för stråket.
- Trygga kopplingar till och från den nya skolan.

Kvaliteter

- Befintlig vild natur "sagoskogen".
- Promenad genom skogen för skolbarn.
- Befintlig bro som kan öppnas upp för allmänheten.

Viskans böj med värdefulla vattennära naturmiljöer

Gässlösavägen med Ljungbergs läderfabrik i bakgrunden år 1925

Hässlabron, en fd järnvägsbro, blir viktig del av parkstråket

Viskaslântens stora öppna gräsyta med pulkabacken i bakgrunden

Befintligt skogsområde vid Viskaslântan med höga lekvärden

GÄSSLÖSA - FÖRSLAG

Gässlösa - en urban mötesplats nära naturen

Platsen kommer utgöra navet i en långsiktig stadsutveckling. Det tidigare reningsverket har ersatts av en skola som ligger mitt i denna nod. Åkröken blir central som mötesplats framför skolan. Här börjar/slutar Viskans Park - eller tar avstamp för fortsättning söderut. Här finns plats för parkkvaliteer, utomhuspedagogik, lek, samvaro eller odling. En plats för hobbies och aktivitet över dygnet. Platser för lek genom konstnärers medverkan, samt belysning görs i varligt samspel med naturen och kan utvidgas med fantasi.

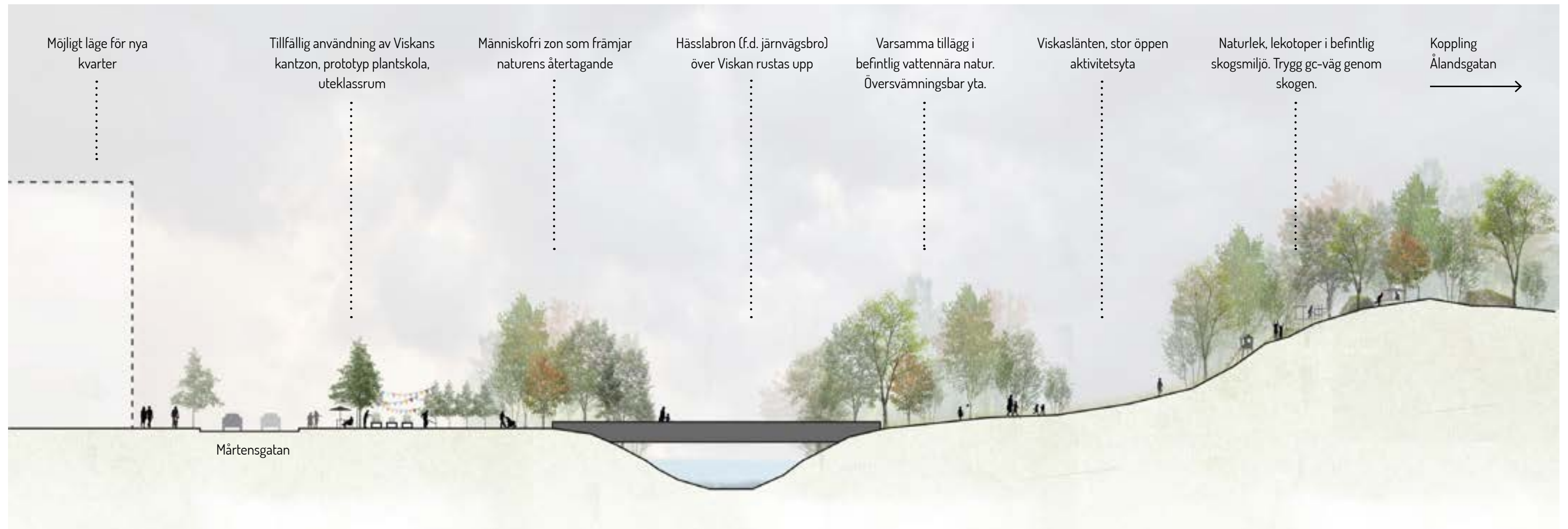
1. Hässlabron (f.d. järnvägsbro) rustas upp och görs tillgänglig för en trygg koppling mellan bostadsområdet och Fredriksborgsskolan.
2. Lekotoper i befintlig skogsmiljö.
3. Trygg och välkomnande skolväg och övergångsställe till Fredriksborgsskolan.
4. Infrastruktur för spontant kulturutövande så som tak, tillgång till el och öppen vägg.
5. Ny trygg koppling/skolväg till Kristineberg och Dammsvedjan.
6. Förutsättningarna för naturens återtagande.
7. Vild natur förstärks i befintlig skogsmiljö.
8. Tillfällig användning av Viskans kantzon som prototyp för plantskola, uteklassrum.
9. Viskan får träda fram, varsamma tillägg i form av översvämningsbara spänger och utsiktsplattform.
10. Viskaslätten, stor öppen gräsyta intill Viskan. Multifunktionell aktivitetsyta året runt och pulkabacke på vintertid. Varsamma tillägg i form av översvämningsbara spänger vid vattnet bland befintliga alar.
11. Trygg och belyst gång-och cykelkoppling.
12. Enklare gång-och cykelväg med sparsammare belysning.
13. Stadsutvecklingsprojekt med bostäder och blandstad.

Ledmotiv konst: Utblickar/Blickfång, går att klättra upp i och skapar målpunkt.

GÄSSLÖSA - FÖRSLAG

Illustrativ sektion - Gässlösa
Ej skalenligt

Människofri zon

Konstens motiv: Skog

Lekotoper

Våtmarker och ekologiska
strandzoner

Vinterlandskap

Konstens ledmotiv: Reliefer

Broar och spänger

Konstens ledmotiv: Utblickar/
Blickfång

GÄSSLÖSA – STRATEGI

Nästa steg/vidare arbete:

- Barnperspektivet – analys och strategi för trygg och stimulerande miljö.
- Fördjupad kartläggning av befintliga träd samt värdefulla naturmiljöer längs med Viskan.
- Använd prototyper för att testa möjlig programmering och ta plats för framtida park.
- Utredning höjdsättning av skyfallsleder.
- Inventering av befintlig belysning
- Fördjupad analys av tider för aktivitet i ekologiskt känsligt område för anpassning av belysning med styrning

Utsiktstorn på Camp Adventure – EFFEKT arkitekter

Lågskalig belysning vid känsliga områden – Louis Poulsen

Uteklassrum i Klevshult, Skillingaryd

Översvämningsbar spång vid vattnet – BASE Landscape Architecture

Trampstenar i postindustriell miljö. Atelierhaus C21 – Rajek Barosch

Halmstadsväggen, en öppen konstvagg vid Halmstad Arena

Lek i skogsmiljö. Årstabergsparken – Nyréns

TACK!

MAA Studio. MARELD BORÅS STAD